

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAHRAMANMARAŞ VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

**KAHRAMANMARAŞ İLİ 2020 YILI ÇEVRE
DURUM RAPORU**

**HAZIRLAYAN:
ÇEDVE ÇEVRE İZİNLERİ MÜDÜRLÜĞÜ**

KAHRAMANMARAŞ - 2021

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	3
A.1. HAVA KALİTESİ	3
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	6
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	9
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	9
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	9
A.5. GÜRÜLTÜ	13
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR	14
A.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	17
B. SU VE SU KAYNAKLARI	18
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	18
B.1.1. Yüzeysel Sular	18
B.1.1.1. Akarsular	18
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	19
B.1.2. Yeraltı Suları	19
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	20
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	21
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	21
B.3.1. Noktasal kaynaklar	22
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	22
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	24
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	24
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	25
B.3.2.2. Diğer	25
B.4. DENİZLER	25
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu	25
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	26
B.4.3. Acil Müdahale Planları	26
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	27
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	27
B.4.6. Deniz Çöpleri	27
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	27
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	27
B.5.1.1. Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	27
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	28
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	29
B.5.2. Sulama	48
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	49
B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	49
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	49
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	50
B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı	52
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI	52
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri	52
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	55
B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	55
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	56
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	56

<i>B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar</i>	56
<i>B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi</i>	56
<i>B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar</i>	57
<i>B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği</i>	58
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	59
C. ATIK	60
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	60
C.2. HAFRIYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	62
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	62
<i>C.3.1. Eğitimler</i>	62
<i>C.3.2. Atık Getirme Merkezleri</i>	63
<i>C.3.3. Atık Miktarları</i>	64
<i>C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı</i>	65
<i>C.3.5. Ekipman</i>	66
<i>C.3.6. Kompost</i>	66
<i>C.3.7. Sıfır Atık Belgesi</i>	67
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	67
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	70
C.6. ATIK MADENİ YAĞLAR	71
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER	72
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR	73
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	73
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR	74
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR	75
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	76
<i>C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları</i>	76
<i>C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül</i>	76
<i>C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları</i>	77
C.13. TIBBİ ATIKLAR	77
C.14. MADEN ATIKLARI	78
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	79
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	81
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	81
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	81
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	82
D.1. FLORA	82
D.2. FAUNA	89
D.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	92
<i>D.3.1. Ormanlar</i>	92
<i>D.3.2. Milli Parklar</i>	94
<i>D.3.3. Tabiat Parkları</i>	94
D.4. ÇAYIR VE MERA	99
D.5. SULAK ALANLAR	100
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	100
<i>D.6.1. Tabiat Anıtları</i>	100
<i>D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları</i>	107
<i>D.6.3. Anıt Ağaçlar</i>	109
<i>D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri</i>	116
<i>D.6.5. Doğal Sit Alanları</i>	116
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	119

E. ARAZİ KULLANIMI	120
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	121
<i>E.2.1. Çevre Düzeni Planı</i>	121
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	121
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	122
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	122
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	123
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	124
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	125
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ	125
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	126
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	126
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	127
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	128
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	129

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	4
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	5
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	5
Çizelge A.4 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	6
Çizelge A.5 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları	8
Çizelge A.6 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı. 9	
Çizelge A.7 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler.....	10
Çizelge A.8 - Kahramanmaraş ilinde Merkez İlçe 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	13
Çizelge A.8 - Kahramanmaraş ilinde Elbistan İlçesi 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	13
Çizelge B.9 – Kahramanmaraş ilinin akarsuları.....	18
Çizelge B.10 - Kahramanmaraş ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar.....	19
Çizelge B.11 – Kahramanmaraş ilinin yeraltı suyu potansiyeli	20
Çizelge B.12 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları.....	21
Çizelge B.13 – Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi	25
Çizelge B.14 – 2020 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı.....	27
Çizelge B.15 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu .	54
Çizelge B.16 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	55
Çizelge B.17 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	55
Çizelge B.18 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	56
Çizelge B.19 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	56
Çizelge B.20 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	58
Çizelge B.21 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb).....	58
Çizelge B.22 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	58
Çizelge C.23 - 2020 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	61
Çizelge C.24 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	62
Çizelge C.25 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler	62
Çizelge C.26 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri.....	63

Çizelge C.27 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	64
Çizelge C.28 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı.....	65
Çizelge C.29 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar	66
Çizelge C.30 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri	66
Çizelge C.31 - Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler.....	67
Çizelge C.32 - 2020 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	67
Çizelge C.33 - 2020 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	68
Çizelge C.34 - 2020 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	68
Çizelge C.35 - 2020 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	68
Çizelge C.36 – 2020 yılında Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu	69
Çizelge C.37 - 2020 yılında Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum	69
Çizelge C.38 – Kahramanmaraş 2020 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*	70
Çizelge C.39 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları	72
Çizelge C.40 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*	72
Çizelge C.41 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	73
Çizelge C.42 –Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	73
Çizelge C.43 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	73
Çizelge C.44 –2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	75
Çizelge C.45 - 2020 yılı teslim alınan ÖTA sayısı.....	75
Çizelge C.46 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	76
Çizelge C.47 –2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi	76
Çizelge C.48 –2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı.....	76
Çizelge C.49 – 2020 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	78
Çizelge C.50 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	78
Çizelge C.51 – 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	78
Çizelge C.52 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	80
Çizelge Ç.53 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı.....	81
Çizelge Ç.54 – 2020 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları	81
Çizelge E.55 – Kahramanmaraş ilinde arazi kullanım sınıflandırması	120
Çizelge F.56 – Kahramanmaraş İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	122
Çizelge F.57 – 2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	123
Çizelge F.58 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları	123
Çizelge G.59 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı.....	125
Çizelge G.60 – 2020 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları... ..	126
Çizelge G.61 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı.....	126

GRAFİKLER DİZİNİ

Sayfa

Grafik A.1 - 2020 yılında Kahramanmaraş ilinde Merkez istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	11
Grafik A.2 - 2020 yılında Kahramanmaraş ilinde Merkez istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	12
Grafik A.3 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı ...	14
Grafik B.4 – 2020 yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı	26
Grafik B.6 - Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı.....	50
Grafik B.9 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	57
Grafik B.10 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	57
Grafik C.11 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	60
Grafik C.12 – Kahramanmaraş ilinde Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı	63
Grafik C.13 – Kahramanmaraş İlinde Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı	65
Grafik C.14 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı	66
Grafik C.15 – Kahramanmaraş İlinde Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	68
Grafik C.16 –Kahramanmaraş İlinde Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	69
Grafik C.17 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*.....	70
Grafik C.18 – Kahramanmaraş İlinde Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &	72
Grafik C.19 – Yıllar itibariyle Kahramanmaraş İlinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl).....	74
Grafik C.20 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)	75
Grafik C.21 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	75
Grafik C.22 –2020 yılı kül atıklarının yönetimi	77
Grafik C.23 – 2020 yılında madencilikte proses atıklarının bertarafı	79
Grafik E.24 – Kahramanmaraş ilinde 2020 arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	120
Grafik F.25 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	122
Grafik F.26 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	123
Grafik F.27 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	124
Grafik G.28 – ÇŞİM tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	125
Grafik G.29 – 2020 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	126
Grafik G.30 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	127
Grafik G.31 - 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	127

HARİTALAR DİZİNİ

	Sayfa
Harita A.1 – Kahramanmaraş ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	10
Harita E.2 – Kahramanmaraş'ının Çevre Düzeni Planı.....	121

GİRİŞ

2020 yılı itibarı ile il nüfusu 1.168.163 kişi olup, İlde, merkez dâhil 11 ilçe, 12 belediye mevcuttur. İlçelerimiz, Onikişubat, Dulkadiroğlu, Afşin, Andırın, Çağlayancerit, Ekinözü, Elbistan, Göksun, Nurhak, Pazarcık ve Türkoğlu'dur.

Kahramanmaraş'ın bilinen tarihi Anadolu'da ilk siyasi birliği kuran Hititlere kadar dayanır. Hititler devrinde buraya Marxasi dendiği çevrede bulunan bu döneme ait birçok tarihi eser ve yazılardan anlaşılmaktadır. Daha sonra Romalılar ve Bizanslılar tarafından işgal olunan şehir, bu dönemde de Germanika ismiyle anılmaya başlanılmış ve Hz. Ömer zamanında da Müslümanlar tarafından feth olunmuştur. Bölgede uzun yıllar boyunca Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve Memlûklular hüküm sürmüştür. İslam hâkimiyetinin Suriye'den Anadolu'ya yayıldığı sırada, Maraş'ın Arap-Bizans nüfuz alanları arasında sınır bölgesi olması dolayısıyla Rumlarca sık sık yakılıp, tahrip edildiği görülmektedir. Yavuz Sultan Selim, Maraş'ı 1514 Çaldıran Savaşından sonra Osmanlı Devleti topraklarına katarak, burada merkezi Maraş olmak üzere Malatya, Antep, Karsulkadiiriye ve Sumaysat Sancaklarının bağlandığı Dulkadiiriye eyaletini kurmuştur. Şehir 1866 yılında da sancak olarak Halep Valiliğine bağlanmıştır.

Mondros Mütarekesinden sonra 22 Şubat 1919 'da İngilizlerin, Suriye İtilafnamesi gereği 29 Ekim 1919 'da da Fransızların işgaline uğrayan şehir, 12 Şubat 1920 tarihinde hürriyetine kavuşmuştur. 31 Ekim 1919 günü Uzunoluk Hamamından çıkan kadınların peçesine el uzatan Fransız üniforması giymiş Ermeni askerine karşı ilk kurşunu sıkan Sütçü İmam, kurtuluş mücadelesinin önderi olmuştur. 28 Kasım 1919 Cuma günü kalesinde bayrağının dalgalanmadığını gören halk, Ulucamii İmam Hatibi Rıdvan Hoca'nın "*Bayrağın dalgalanmadığı yer hür değildir, hür olmayana da cuma namazı farz değildir*" sözü üzerine Türk Bayrağını göndere çekerek ilk toplu hareketi başlatmıştır. Gittikçe artan Ermeni mezalimine dayanamayan Maraş halkı 21 Ocak 1920'de başlayan ve 11 Şubat 1920'ye kadar 22 gün süren kurtuluş mücadelesi sonunda kendi şehrini kurtarma şerefine erişmiştir. Türk Kurtuluş Mücadelesinin önderi olan Maraş bu önder hareket nedeniyle 5 Nisan 1925 tarihinde dünyada ilk olarak tek kırmızı şeritli İstiklal Madalyası ile taltif edilmiş ve yine 7 Şubat 1973 gün ve 1657 Sayılı Kanunla ismi *Kahramanmaraş* olarak değiştirilmek suretiyle onurlandırılmıştır.

İl merkezinde ve nispeten gelişmiş olan Afşin ve Elbistan ilçelerinde sanayileşmenin ve dışa açılmanın getirdiği bir toplumsal değişim süreci yaşanmaktadır. Bu merkezlerde gelir düzeyindeki yükselmeye paralel olarak yaşam şekli de değişmeye başlamıştır.

Sanayileşmede yaşanan hızlı gelişme sevindirici boyuttadır. Sanayileşme, kırsal alandan kopup gelecek nüfusu, istihdam edecek sektör olması bakımından önemini bir kat daha artırmaktadır. Kahramanmaraş ilinin ekonomik yapısı genel haliyle 1950'li yıllarda tarıma dayalı bulunmaktaydı. Coğrafi durumu, arazi yapısı ve tarihi seyri içerisinde değerlendirildiğinde halkın gelir kaynağını tarım ve el sanatları oluşturmaktaydı. Bu el sanatlarından oymacılık, bakırcılık ve kuyumculuk halen devam etmektedir.

Özellikle 1968 yılında İl'in Kalkınmada Öncelikli İller kapsamına alınması ile sanayileşmenin yapısında bir değişim görülmüş, mevcut küçük çaplı sanayi kuruluşlarından farklı olarak büyük çaplı pamuklu dokuma sanayi, iplik fabrikaları, süt ürünleri, dondurma, zeytin ve ayçiçeği yağı fabrikaları kurulmuştur.

Türkiye’de piyasa ekonomisinin yeni yeni benimsenmeye başlanmasıyla 1980’li yılların başından itibaren Kahramanmaraş, büyük bir iktisadi adım atarak sanayileşme ve çağdaş ticaret sürecine girmiştir. Böylece yıllarca gerçekleştirilemeyen büyüme ve değişme için alt yapı oluşturulmuş, bundan sonrası için geriye sadece sanayi tesislerini kurup işletmek kalmıştır. Devlet teşviklerini doğru kullanarak bu fırsatı iyi değerlendiren Kahramanmaraşlı girişimciler şehrin bugün sahip olduğu sağlam ekonomik yapının kurulmasında büyük rol oynamışlardır.

İlimizin iç ve dış ticaretinin başlıca konusunu tarım ürünleri ile tarıma dayalı sanayi ürünleri oluşturmaktadır. İlimizde toptan üretimi ve ticareti yapılan tarım ürünlerinden başta buğday, arpa, mısır ve çavdar, sanayi bitkilerinden; pamuk, şekerpancarı, ayçiçeği, kırmızıbiber, baklagillerden ise; nohut, fasulye ve mercimektir.

Sanayi ürünlerinden ilde üretimi yapılan başta dokuma ve giyim sektörü mamulleri olan iplik, örgü, kumaş ve hazır giyim üretimi ve ticareti yapılmaktadır. Metal sanayinde özellikle İl Merkezinde çelik mutfak eşyası imali ve ticareti göz doldurmaktadır.

Kahramanmaraş ilinin önemli yerleri: Kahramanmaraş Kalesi, Ulu Camii, Taş Medrese, Ceyhan Köprüsü, Afşin Ashab-ül kehf, Güvercinlik Su Mağarası, Savruk Mağarası, Döngel Mağraları, Ali Kayası, Süleymanlı / Kanlı Köprü, Çukurhisar Kaya Mezarları, Zeytin Ilıcası, Ekinözü (Cela) İçmeleri, Yavşan Yaylası, Başkonuş Yaylası, Meryemçil Yaylası, Yeşilgöz’ dür.

İlin Coğrafi Durumu

Kahramanmaraş ili 14.346 km²’lik yüzölçümü ile Türkiye'nin 11. büyük vilâyeti durumundadır. 37-38 kuzey paralelleri ile 36-37 doğu meridyenleri arasında yer alır. Merkez ilçe deniz seviyesinden 568 m. Yükseklikte olup, ilin kuzey kesimleri oldukça dağlıktır. Yeryüzü şekilleri genellikle Güneydoğu Torosların uzantıları olan dağlarla bunlar arasında kalan çöküntü alanlarından oluşmaktadır. Arazi yüksekliği 350 metreden 3000 metreye kadar çıkan ilimizde geniş ovalar vardır. Bunlar; Gâvur, Maraş, Göksun, Aşağı Göksun, Afşin, Elbistan, Andırın, Mizmilli, Narlı ve İnekli Ovalarıdır. İlimizin belli başlı dağları ise; Nurhak, Binboğa, Engizek, Uludaz ve Ahırdağıdır. Ceyhan Nehri ve Aksu Erkenez, Göksu, Göksun, Hurman, Söğütlü Çayları, Fırnis, Körsulu, Tekir Dereleri ile Andırın ve Keşiş Suyu ilimizin başlıca akarsularıdır. Toprakların %59,7’sini dağlar, %24’ünü platolar ve %16,3’ünü de ovalar teşkil eder.

Çevre Birimleri Yapılanması

ÇED Ve Çevre İzinleri Şube Müdürlüğü ;

1 Şube Müdürü, 2 Çevre Mühendisi, 1 Ziraat Mühendisi,1 Endüstri Mühendisi,2 Kimya Mühendisi,1 adet Tekniker olmak üzere 8 Personelden bulunmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetim Şube Müdürlüğü;

1 Şube Müdürü, 6 Çevre Mühendisi,1 Kimyager,2 Tekniker olmak üzere 10 Personel bulunmaktadır.

Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü;

1 Şube Müdürü, 2 Ziraat Mühendisi,1 Teknisyen olmak üzere 4 personel bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirletici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’te verilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirletici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirletici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirletici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2019 (µg/m ³)	2020 (µg/m ³)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	350	500 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Mart’a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	250	240	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	7	6	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2' de verilmektedir.

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
<i>Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..</i>	<i>..hava kalitesi koşulları..</i>	<i>..bu renkler ile sembolize edilir..</i>	<i>..ve renkler bu anlama gelir.</i>
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.4 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri (ÇŞİM, 2021)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme Tesisleri	-	-
Asit Üretim Tesisleri	-	-
Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesisleri	-	-
Cam Üretim Fabrikaları	-	-
Çimento	2	3
Demir - Çelik ve Metalurji Fabrikaları	-	-
Doğalgaz Çevrim ve Termik Santraller	2	8
Gıda Fabrikaları	-	-
Gübre Fabrikaları	-	-
Kağıt Fabrikaları	2	2
Kimya Fabrikaları	-	-
Kireç Fabrikaları	-	-
Lastik Üretim Tesisleri	-	-
Otomotiv	-	-
Petrol ve Petrokimya Tesisleri	-	-
Şeker Fabrikaları	1	1
Tekstil Fabrikaları	-	-
TOPLAM	7	14

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirlleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfirik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damllar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 ' nin ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM_{10}), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM 'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM_{10} -10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM_{10} için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM_{10} solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM_{10} 'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM_{10} maruziyetine karşı hassastır. PM_{10} yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO 'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m^3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO 'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO 'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasındır.

*Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.**

Çizelge A.5 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Armadaş , 2021)

	Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
	Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi				Sanayi	104.520.208,53		
				Elektrik	84.339.287,94		
				Diğer	31.735.053,37		
	Tüketim Miktarı (ton)			Tüketim Miktarı (sm ³)		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut				156.564.117,19			

Çizelge A.6 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(TUİK, egzoz.csb.gov.tr, 2021)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
22	246201	124.786

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

İlimizde biri Onikişubat İlçesinde diğeri de Elbistan İlçesinde olmak üzere iki adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmaktadır. Bu istasyonlarda SO₂ ve PM ölçümü yapılmaktadır. Online olarak Bakanlığımız www.havaizleme.gov.tr adresine bağlı olarak çalışmaktadır. İstasyonların kontrol bakımı sürekli Bakanlığımız yapılmaktadır.

İlimizde hava kalitesini iyileştirmeye yönelik olarak yetki devri yapılan Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi ekipleriyle beraber konutlarda ve katı yakıt satışı yapılan yerlerde denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde ilimizde satışına izin verilen kömürlerin uygunluğuna bakılmaktadır. İlimizde satışına izin verilmeyen kömürler tespiti halinde gerekli idari ve yasal işlemler yapılmaktadır. Ayrıca kömürlerin uygun yakılmasına yönelik ateşçi belgeleri sorgulanmaktadır. Ateşçi belgesi olmayanlara gerekli eğitimin verilmesi için Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yapılmaktadır.

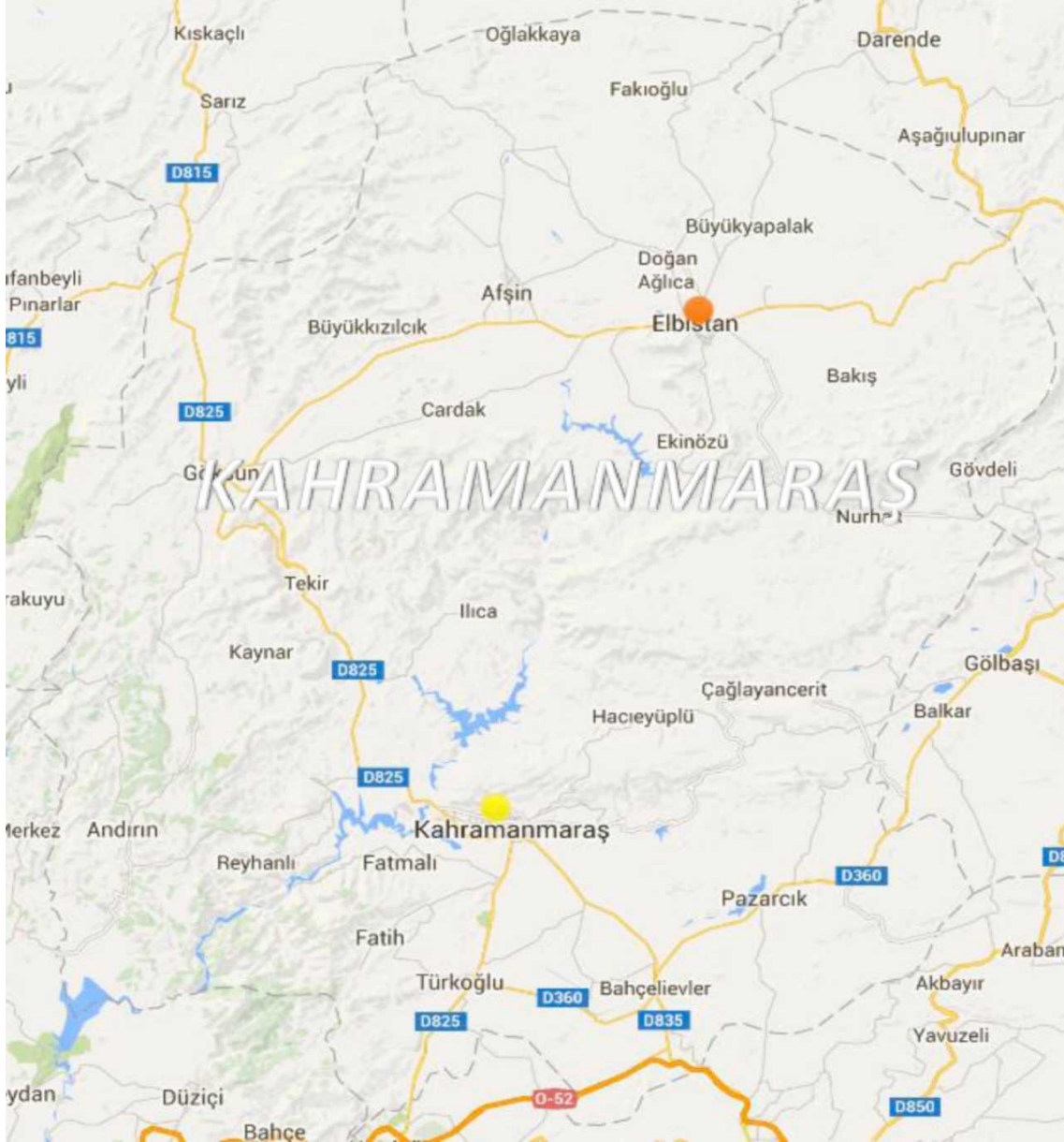
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

Bakanlığımızca yayınlanan 2013/37 sayılı Genelge doğrultusunda Planda yapılması gereken revizeler ve Ülke genelinde hazırlanan Temiz Hava Eylem Planlarında birteliktelik sağlanması amacıyla İlimiz Temiz Hava Eylem Planı 13.08.2014 tarihinde toplanan İlimiz Mahalli Çevre Kurulunda aynı gün 2014/17 sayılı kararla onaylanarak Bakanlığımıza gönderilmiştir. Bakanlığımızın 08.05.2015 tarihli ve 7143 sayılı yazısına istinaden Elbistan ilçemiz özelinde hazırlanan Temiz Hava Eylem planı da hazırlanarak Bakanlığımıza ayrıca sunulmuştur. Her iki eylem planı da yürütülmektedir.

Bu kapsamda; Kahramanmaraş ve Elbistan Temiz Hava Eylem Planında yer alan eylem uygulamaları 6 aylık dönemler halinde takip edilerek, Bakanlığımızca geliştirilen THEP-İZ (Temiz Hava Eylem Planı İzleme Yazılımı) üzerinden Bakanlığımıza bildirilmektedir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

İlimizde biri Onikişubat İlçesinde birisi de Elbistan İlçesinde olmak üzere iki(2) adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır. Bu istasyonlarda PM ve SO₂ ölçümleri yapılmaktadır.

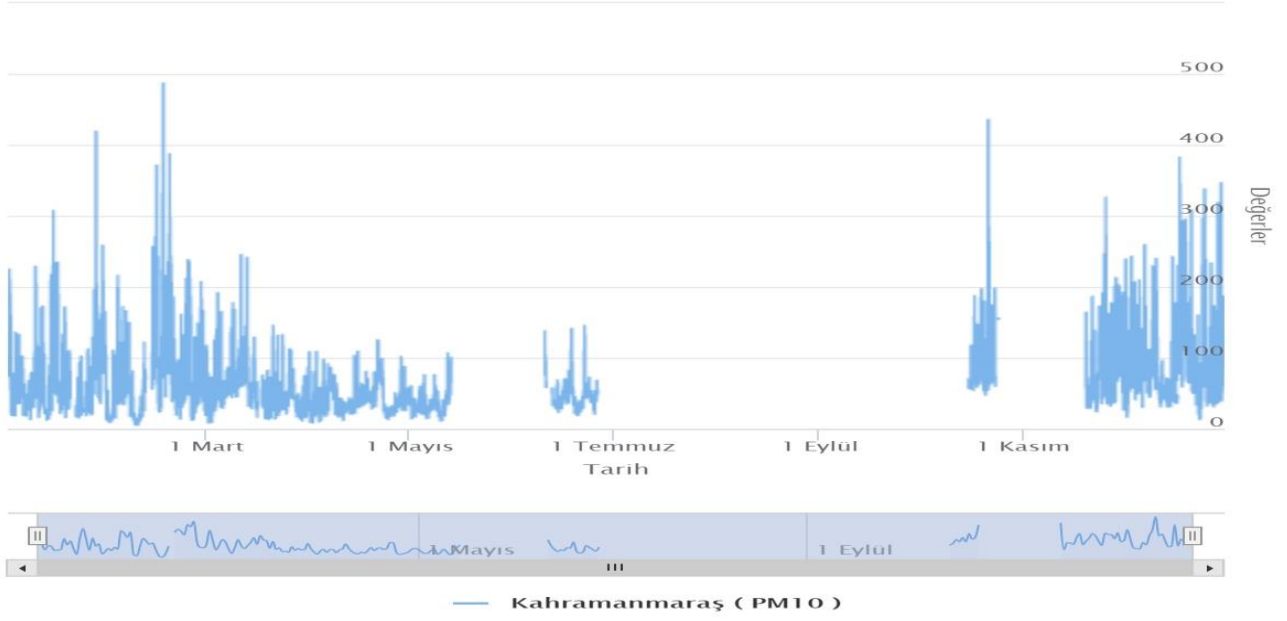

Harita A.1 – Kahramanmaraş ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

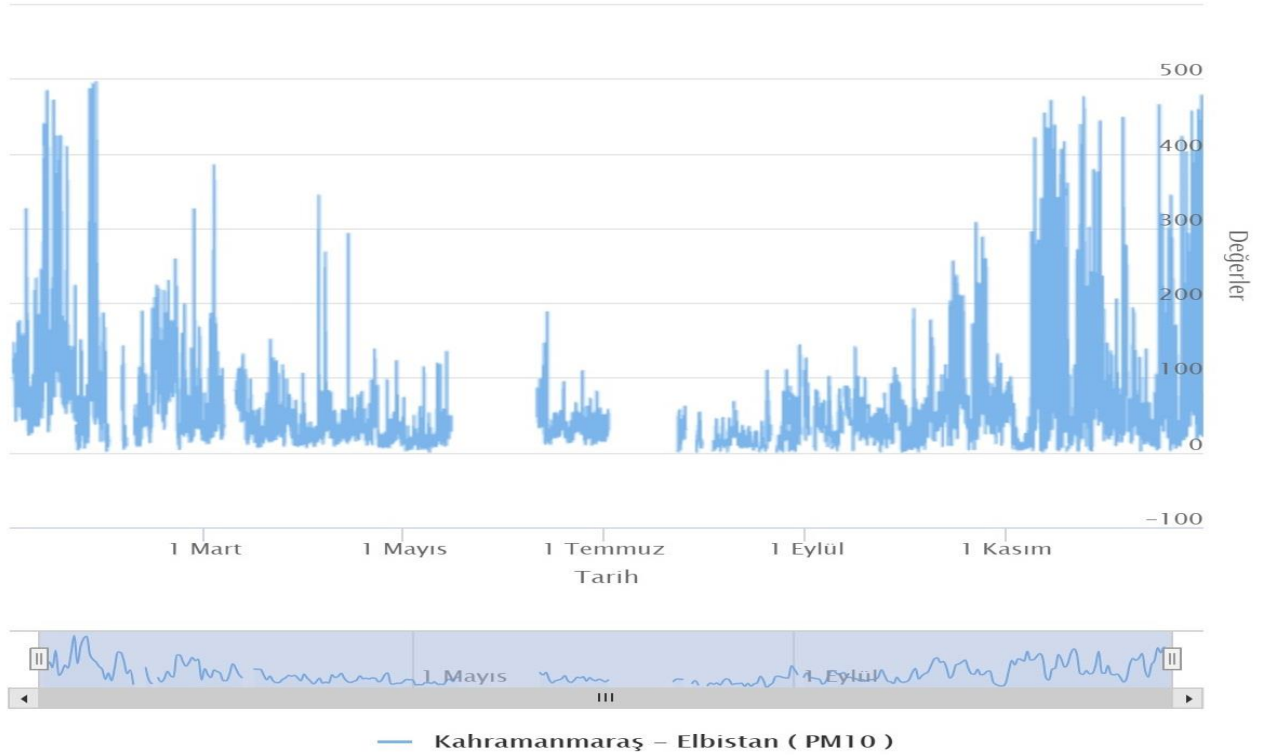
Çizelge A.7 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM
Onikişubat	Isınma	X					X
Elbistan	Isınma	X					X

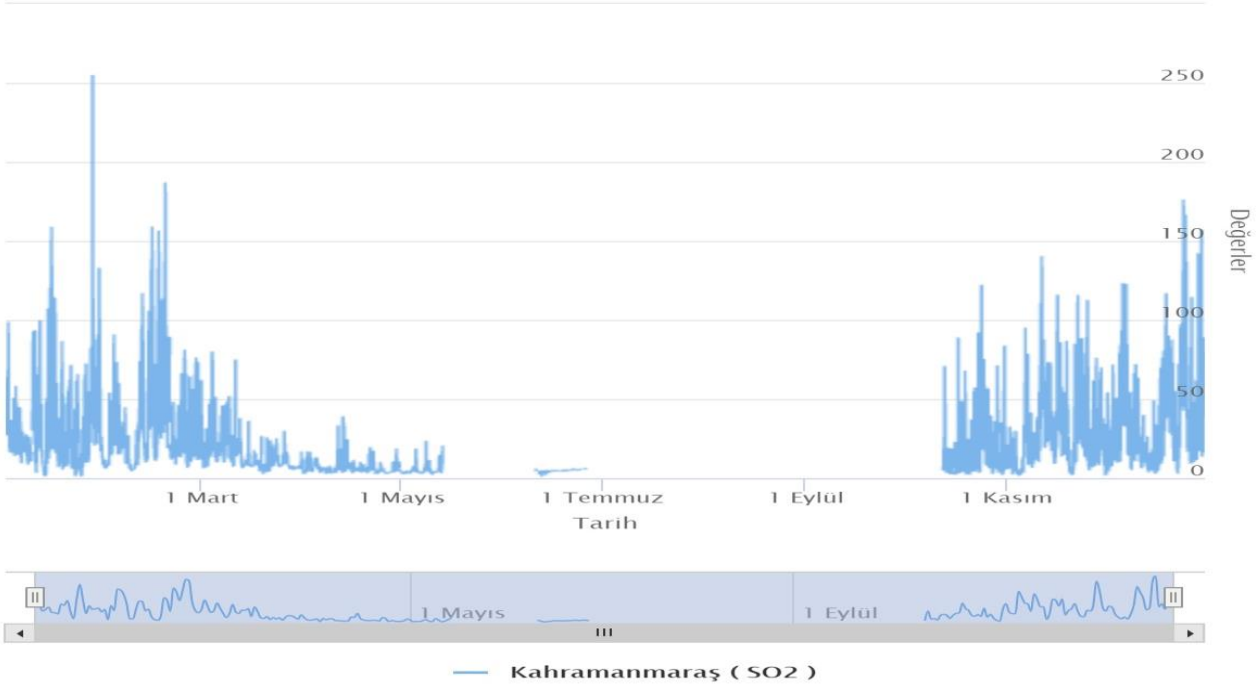
(havaizleme.gov.tr, 2021)

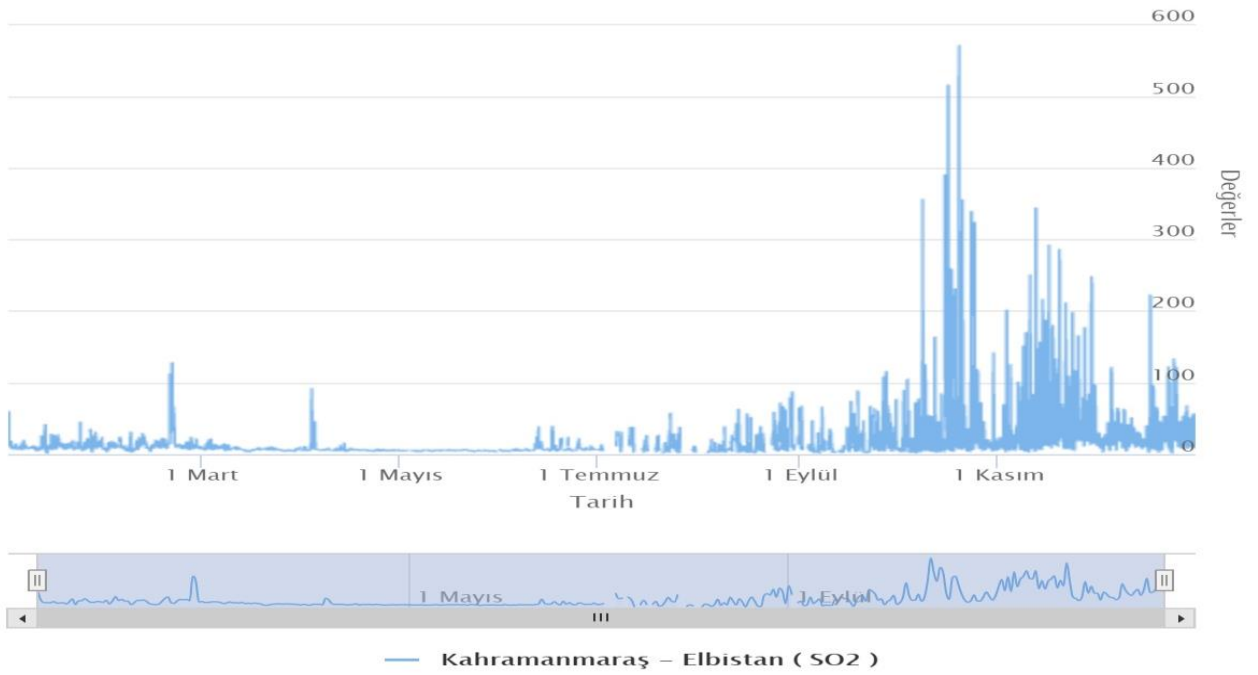
Grafik A.1 - 2020 yılında Kahramanmaraş ilinde Merkez istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2021)

Grafik A.1 Kahramanmaraş Elbistan istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği (<https://sim.csb.gov.tr/>, 2021)

Grafik A.2 - 2020 yılında Kahramanmaraş ilinde Merkez istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2021)

Grafik A.2 Kahramanmaraş Elbistan istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği
(<https://sim.csb.gov.tr/>, 2021)

Çizelge A.8 - Kahramanmaraş ilinde Merkez İlçe 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)
(havaizleme.gov.tr, 2021)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	31	0	71	17										
Şubat	34	0	81	20										
Mart	14	0	56	14										
Nisan	6	0	42	3										
Mayıs	4	0	34	1										
Haziran	4	0	45	5										
Temmuz	-	0	-	-										
Ağustos	-	0	-	-										
Eylül	-	0	-	-										
Ekim	17	0	91	8										
Kasım	28	0	86	10										
Aralık	35	0	97	29										

*AGS: Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.9 - Kahramanmaraş ilinde Elbistan İlçesi 2020 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO: mg/m^3)

STASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	11	0	117	26										
Şubat	13	0	73	13										
Mart	6	0	45	10										
Nisan	6	0	33	4										
Mayıs	4	0	25	1										
Haziran	6	0	36	3										
Temmuz	10	0	31	0										
Ağustos	14	0	26	0										
Eylül	14	0	43	7										
Ekim	30	0	68	21										
Kasım	42	0	98	23										
Aralık	29	0	105	27										

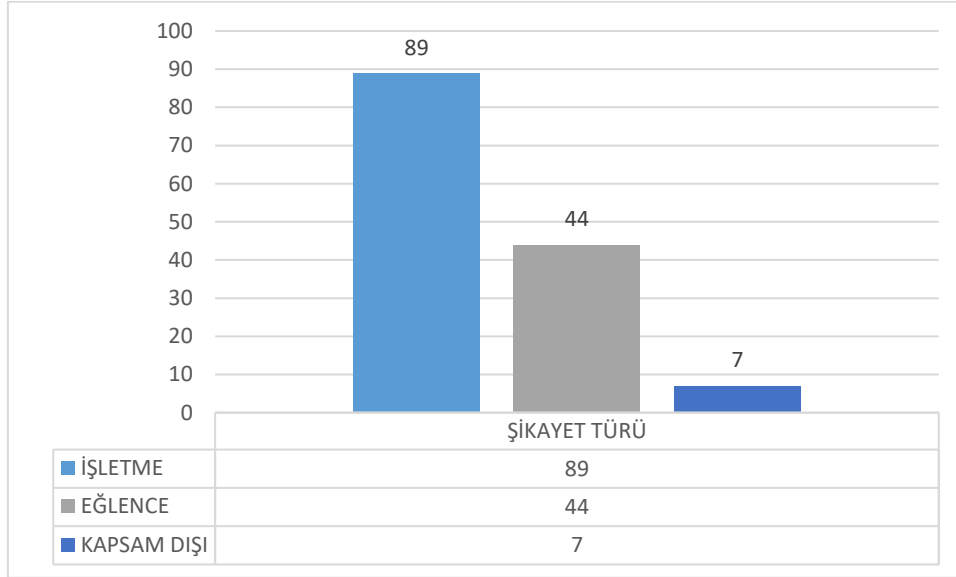
A.5. Gürültü

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 03.06.2015 tarih ve 51148829-249-883 sayılı Olurları ile Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği hükümleri kapsamında Kahramanmaraş İl sınırları içinde gürültü denetimi, şikayetlerin değerlendirilmesi ve idari yaptırım uygulama yetkileri Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanlığına devredilmiştir. Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı, Çevre Denetimi Şube Müdürlüğü bu yetki devri ile Kahramanmaraş İl sınırları içinde Müdürlüğe ulaşan gürültü şikayetleri ile ilgili olarak 2872 sayılı Çevre Kanununun 14. Maddesi ve Çevresel Gürültünün

Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği doğrultusunda şikayetleri değerlendirmekte ve Kanun ve Yönetmeliklerin verdiği yetkiler çerçevesinde problemleri çözüme ulaştırmaktadır.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Çevre Denetimi Müdürlüğü olarak, gelen her türlü gürültü şikayetleri (endüstri, ulaşım, işyeri, eğlence vb.) değerlendirilmektedir.

Ölçüm sonucuna göre yapılan değerlendirme neticesinde ilgili işletmelere önlem almaları için süre verilmesi, idari yaptırım kararı uygulanması, faaliyetin süreli ya da süresiz durdurulması gibi yasal işlemler uygulanmaktadır.

Grafik A.3 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı

(Kahramanmaraş B.Şehir Bel. Bşk. 2021)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde, emisyonların tesis seviyesinde takibine yönelik mevzuat çalışmaları 2010 yılında başlamış, Bakanlığımız ve ilgili kurumlar ile kuruluşlar arasında oluşturulan teknik bir çalışma grubu Sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasal çerçevenin temelleri “ Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik ” in 25 Nisan 2012 Tarihli ve 28274 Sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle atılmıştır. Yönetmelik, Doğrulayıcı Kuruluşlar için TÜRKAK tarafından yapılması gereken akreditasyon yükümlülüğünü 2017 yılına ertelemek üzere revize edilerek 17 Mayıs 2014 tarih ve 29003 Sayılı Resmi Gazete’ de tekrar yayımlanmıştır. Yönetmeliğimiz ihtiyaçlar doğrultusunda bir kez daha revize edilmiş, 31 Mayıs 2017 tarihli ve 30082 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik, 2003/87/EC sayılı AB Emisyon Ticareti Direktifinin, sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması konularını uyumlaştıracak şekilde hazırlanmış olup, AB Çevre Müktesebatına uyum çerçevesinde önemli bir adım atılmıştır.

Ulusal mevzuat kapsamında, elektrik, çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kâğıt ve cam üretimi gibi sektörlerden kaynaklanan ve ulusal sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısını teşkil eden sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir.

Yönetmelik kapsamında yürütülecek izleme ve raporlama iş ve işlemlerinin detaylandırılmasına yönelik “Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ” 22 Temmuz 2014 tarih ve 29068 sayılı Resmi Gazete’ de, tesis bazında hazırlanacak emisyon raporlarının Bakanlığa gönderilmeden önce yetkili bağımsız kuruluşlarca doğrulanması ile ilgili hususlar ve bahse konu doğrulayıcıların yetkilendirilmesine ilişkin şartlara yönelik “Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tebliği” ise 02 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik kapsamındaki tesisler öncelikle sera gazı izleme planlarını hazırlayarak sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başlanacağı tarihten en az 6 ay önce Bakanlığa onay için göndermekle yükümlüdür. İzleme planı onaylandıktan sonra tesis, sera gazı emisyonlarını bu plan çerçevesinde her takvim yılı (1 Ocak -31 Aralık) için izlemek ve her yılın 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın sera gazı emisyon raporunu Bakanlıktan tarafından yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşlara doğrularak Bakanlığa raporlamakla yükümlüdür.

Türkiye Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi ve Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü 1991 yılında taraf olmuştur. Montreal Protokolünün Yirmi sekizinci Taraflar Konferansında kabul edilen Kigali Değişikliği, Bakanlığımız tarafından, ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere Dışişleri Bakanlığına iletilmiş olup 29 Mayıs 2019 tarihinde “Yirmi sekizinci Taraflar Toplantısında üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolüne Yönelik Değişiklik (Kigali Değişikliği-2016) Dair Kanun Teklifi” TBMM Dış İşleri komisyonunca kabul edilmiştir.

Kigali Değişikliğini kabul edebilmek, bu değişikliğin kendi iç mevzuatlarına uyumunu sağlayabilmek adına taraf ülkelerde Montreal Protokolü tarafından fonlanan etkinleştirme faaliyetleri (Enabling Activities) yürütülmektedir. Bu faaliyetler kapsamında ülkemizde önce kamu kurumları ve özel sektör için değişikliğin getirileri konusunda bilgilendirme toplantıları yapılmış ayrıca konuya ilişkin ilgili sektörlerin katılımı ile çalıştaylar düzenlenmiştir. Bu şekilde ülkemizin Değişiklik getiri ve yükümlülüklerine hazır hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu değişiklik ile 2050 itibarıyla 80 milyar ton CO₂ eşdeğeri emisyonun engellenmesi beklenmektedir. Bu şekilde küresel sıcaklık artışı 2°C’nin altında tutulması yönündeki amaca çok belirgin bir katkı sağlanacaktır. Çeşitli tarihlere kamu kurumları ve özel sektör ile istişare çalıştayları düzenlenmiş ve değişikliğin kabulü ile kurumlara düşen sorumluluklarda yapılması gerekenlere ilişkin yol haritası belirlenmiştir.

Öte yandan günün gelişen şartları ve ülkemizin durumu da göz önüne alınarak değişen şartları karşılamak üzere; Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 06 Ekim 2020 tarihli ve 31266 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

“Florlu Sera Gazı İçeren Ürün veya Ekipmana Müdahale Eden Gerçek ve Tüzel Kişilerin Belgelendirilmesine İlişkin Tebliğ” 24/09/2020 tarihli ve 31254 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Böylelikle florlu sera gazları ile çalışan teknik personelin bilgi ve birikiminin artırılması desteklenerek Bakanlığımız mevzuatlarının hükümlerinin uygulanmasında verimin artması hedefine katkı sağlayacaktır.

Bunun yanında, Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olan “Sera Gazı Ulusal Katkı Hedefinin Gerçekleştirilmesi için Kapasite Geliştirme ve İzleme Projesi” kapsamında ulusal katkı çerçevesinde yer almakta olan enerji, ulaştırma, sanayi, tarım, orman ve atık sektörleri ile ilişkili kamu kurumları, özel kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik sektörel temelde kapasite geliştirme ve farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilmiş, Sera gazı projeksiyonlarına temel teşkil eden veri tabanlarının hazırlanarak alt projeksiyon çalışmaları, Paris Anlaşması’na taraf olan ülkelerin sunmuş oldukları ulusal katkılarda yer alan azaltım ve uyuma yönelik hedef ve politikaların sektör temelinde incelenerek ülkemiz politikalarına yol gösterici değerlendirmeler yapılmasına katkı sağlayacağı beklenilmektedir.

Ayrıca Karbon Piyasalarına Hazırlık Ortaklığı (Partnership of Market Readiness-PMR) Dünya Bankası Projesi ile Türkiye de yasal ve kurumsal altyapı analizleri ve diğer ülkelerdeki iyi uygulamalar çerçevesinde taslak bir İklim Değişikliği Kanunu hazırlanmış, taslak emisyon ticaret sistemi mevzuatı, emisyon ticaret sisteminin uygulanabilmesi için kurumsal çerçeve oluşturulmuş, Paris Anlaşması Madde 6 altında Türkiye’nin konumunun belirlenmesi, sera gazı emisyon sınırı ve tahsisat planlarının belirlenmesi çalışmaları yürütülmüştür.

İklim Değişikliği 7. Ulusal Bildirimi ve 3. İki Yıllık Raporun Hazırlanmasına Destek Projesi ile Sözleşmenin Ek I Taraf Ülkesi olarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamında Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Yedinci Ulusal Bildirimi 26 Aralık 2018 tarihinde; Üçüncü İki Yıllık Raporu 1 Ocak 2018 tarihinde BMİDÇS Sekretaryasına sunulmuştur. Bunun yanında Dördüncü İki Yıllık Rapor hazırlanmış olup, 27 Aralık 2019 tarihinde Sekretaryaya sunulmuştur. Proje kapsamında 2023 – 2030 yılları iklim değişikliği eylem planı ve 2050 iklim değişikliği stratejisi hazırlık çalışmalarına devam edilmektedir.

“Düşük Karbon Salımı için Çözümsel Tabanlı Strateji ve Eylem Geliştirilmesi Teknik Yardım Projesi” ile iklim değişikliği ile çözümsel tabanlı mücadele yoluyla küresel çabalara katkı sağlayarak insan kaynaklı sera gazı emisyonlarının azaltılması hedeflenmiş, bu çerçevede; atık, bina, ulaştırma ve tarım sektörlerinde düşük karbonlu büyüme fırsatlarının değerlendirilerek, çevreye duyarlı ekonomik büyümeyi sağlayan yeni iş alanları, Ar-Ge ve yenilikçi yaklaşımların araştırılması, uzun vadede düşük karbonlu kalkınmayı desteklemek için analitik bir temel sağlayarak AB iklim politikası ve mevzuatı ile zaman içerisinde uyum sağlamak amacıyla haiz Proje, Ağustos 2020 itibariyle başarıyla tamamlanmıştır.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri tarafından elde edilecek bilgilerin kapsamı; Bakanlığımızın Stratejik Planıyla ve Planda belirtilen iklim değişikliği ile ilişkili Üst politika belgeleriyle uyumlu olma bazında değerlendirilerek; Eksen 1: Çevre başlığı altındaki “Hedef 1.2. Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü, İklim Değişikliği ve Ozon Tabakasının Korunması” na paralel unsurlar içermelidir.

Stratejik Planda yer alan söz konusu hedef kapsamında özellikle; “sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum ile ilgili ulusal ölçekte plan, proje ve mevzuat çalışmaları devam etmekte olduğu” ifade edilmiştir. Bu doğrultuda iklim değişikliğine uyum, sera gazı azaltımı ve ozon tabakasının korunması bağlamında yürütülen çalışmalar da mevcuttur.

Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı kapsamında, 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanabilmesi için mevzuat çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

A.7. Sonuç ve Değerlendirme

Hava kirliliği; atmosfere bırakılan toz, gaz, duman, koku ve su buharı gibi kirleticilerin havanın doğal bileşimini bozarak canlılara zarar verecek yapıya dönüşmesidir. Hava kirliliğinin en büyük sebebi sanayi tesisleri ve meskenlerde yakıtların yanması sonucu atmosfere verilen atık gazlardır. Kahramanmaraş'ta da özellikle kış aylarında gerek ısınma ve sanayi bacalarından çıkan emisyonlar, gerekse motorlu taşıtların emisyonları hava kirliliğine katkı sağlayan önemli faktörlerdendir.

04.07.2012 tarih ve 8873 sayılı Bakanlığımızca yayınlanan 2012/16 sayılı genelgesi ile, hava kalitesinin belirlenmesine yönelik uygulamalarda birlikteliği sağlamak için yönetmelikte belirlenen tanımlanmış metotları ve kriterleri esas alarak tam bir hava kalitesi değerlendirmesinin sağlanması, diğer taraftan da hava kalitesi sınır değerlerinin aşılmaması için alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi ile hava kalitesi ve hava kirliliğinin önlenmesi konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi konusunda destek sağlanması istenmiştir.

Kahramanmaraş İl bazında hava kirliliğini önleyici olarak yapılan ve yapılacak çalışmalar ve alınacak tedbirleri içeren detaylı çalışmalar (alınması gereken önlemlerin uygulanması konusunda sorumlu kurum/kuruluşun belirlenmesi, uygulama zamanının belirlenmesi, varsa yatırım programındaki maliyeti ve fizibilite çalışmaları vs.) Mahalli Çevre Kurulunda karara bağlanarak Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Şube Müdürlüğü olarak, gelen her türlü gürültü şikayetleri (endüstri, ulaşım, işyeri, eğlence vb.) değerlendirilmektedir.

Ölçüm sonucuna göre yapılan değerlendirme neticesinde ilgili işletmelere önlem almaları için süre verilmesi, idari yaptırım kararı uygulanması, faaliyetin süreli ya da süresiz durdurulması gibi yasal işlemler uygulanmaktadır.

Kaynaklar

- havaizleme.gov.tr, 2021
- Kahramanmaraş Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü 2021,
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi 2021,
- Armadaş 2021

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.10 – Kahramanmaraş ilinin akarsuları
(DSİ 20. Bölge Müd., 2020)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Aksu Çayı	110	110	31,408	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Andırın Suyu	14	14	3,260	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Bertiz Çayı	19	19	2,297	Ceyhan Nehri	Sulama
Cemrengeç Suyu	18	18	2,066	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Ceyhan Nehri	425	190	82,895	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Erkenez Çayı	31	31	1,715	Ceyhan Nehri	Sulama+İçme suyu
Fırnız Deresi	11	11	4,500	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Göksu Çayı	145	35	10,900	Fırat Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Göksun Çayı	60	60	12,282	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Hurman Çayı	50	50	10,300	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Keşiş Suyu	28	28	3,274	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Kısıık Deresi	11	11	3,676	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Körsulu Çayı	40	40	4,650	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji+içme suyu
Nargile Deresi	10	10	2,380	Ceyhan Nehri	Sulama
Sarsap Çayı	25	25	0,274	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Söğütlü Çayı	60	60	3,892	Ceyhan Nehri	Sulama+enerji+içme suyu
Tekir Deresi	19	19	4,580	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji
Zeytin Suyu	10	10	1,880	Ceyhan Nehri	Sulama+Enerji

İlimizde akarsu kaynakları(Fırnız Çayı, Tekir Çayı, Hurman Çayı, Söğütlü Çayı, Göksu Çayı ve Aksu Çayı) üzerinde ve baraj göllerinde(Menzelet ve Sır) Alabalık üretim çiftlikleri mevcuttur. Ayrıca Menzelet baraj gölünde yayın balığı çiftliği kurularak üretime başlanmıştır.

Not:Güncel veriye ulaşılammıştır.

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.11 - Kahramanmaraş ilinde mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ 20. Bölge Müd, 2020)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Kızılениş Göleti	Toprak Dolgu	3,300	323		Sulama
İncecik Göleti	Toprak Dolgu	0,420	52		Sulama
Düzbağ Göleti	Toprak Dolgu	0,910	164		Sulama
Kamışcık Göleti	Toprak Dolgu		290		Sulama
Kemalli Göleti	Toprak Dolgu		254		Sulama
Esence Göleti	Toprak Dolgu		25		Sulama
Büyük Yapalak	Toprak Dolgu		20		Sulama
Çardak Göleti	Toprak Dolgu		136		Sulama
Püren Göleti	Toprak Dolgu	1,188	183		Sulama
Meydan	Toprak Dolgu	0,550	41		Sulama
Merk	Toprak Dolgu	1,758	280		Sulama
Zorkun	Toprak Dolgu	1,550	193		Sulama
Sarsap	Toprak Dolgu	5,509	557		Sulama
Hapisağzı	Toprak Dolgu	1,680	328		Sulama
Zeynepuşağı	Toprak Dolgu	1,260	171		Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

İlimizde sanayi tesislerinde sanayi amaçlı ve ovalarda zirai amaçlı kuyular açılarak yeraltı suyu çekilmektedir. Son dönemlerde zirai amaçlı su kullanımı ovaya sulama kanalları yapılarak su verilmesi nedeniyle azalma göstermiştir. Ancak sanayi amaçlı kullanımlar hızla artmaya devam etmektedir. Sanayi tesislerinin yeraltı suyu kullanımının çoğalması yer altı su seviyesini olumsuz etkilenmiştir. Bazı bölgelerde artezyen kaynak olarak çıkan sular kaybolmuştur.

Çizelge B.12 – Kahramanmaraş ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(DSİ XX. Bölge Müdürlüğü,2020)

S.No.	Kaynağın İsmi (Ova Adı)	Emniyetli YAS Potansiyeli (hm ³ /yıl)
1	Afşin Alt Havzası	276.69
2	Elbistan Alt Havzası	293.46
3	Göksun Alt Havzası	126.52
4	Menzelet Alt Havzası	293.13
5	Narlı Alt Havzası	286.05
6	K.Maraş Alt Havzası	694.90
7	Türkoğlu Alt Havzası	104.94
8	Andırın Alt Havzası	162.42
9	Sağlık (Gavur) Alt Havzası	113.90
TOPLAM		2352.01

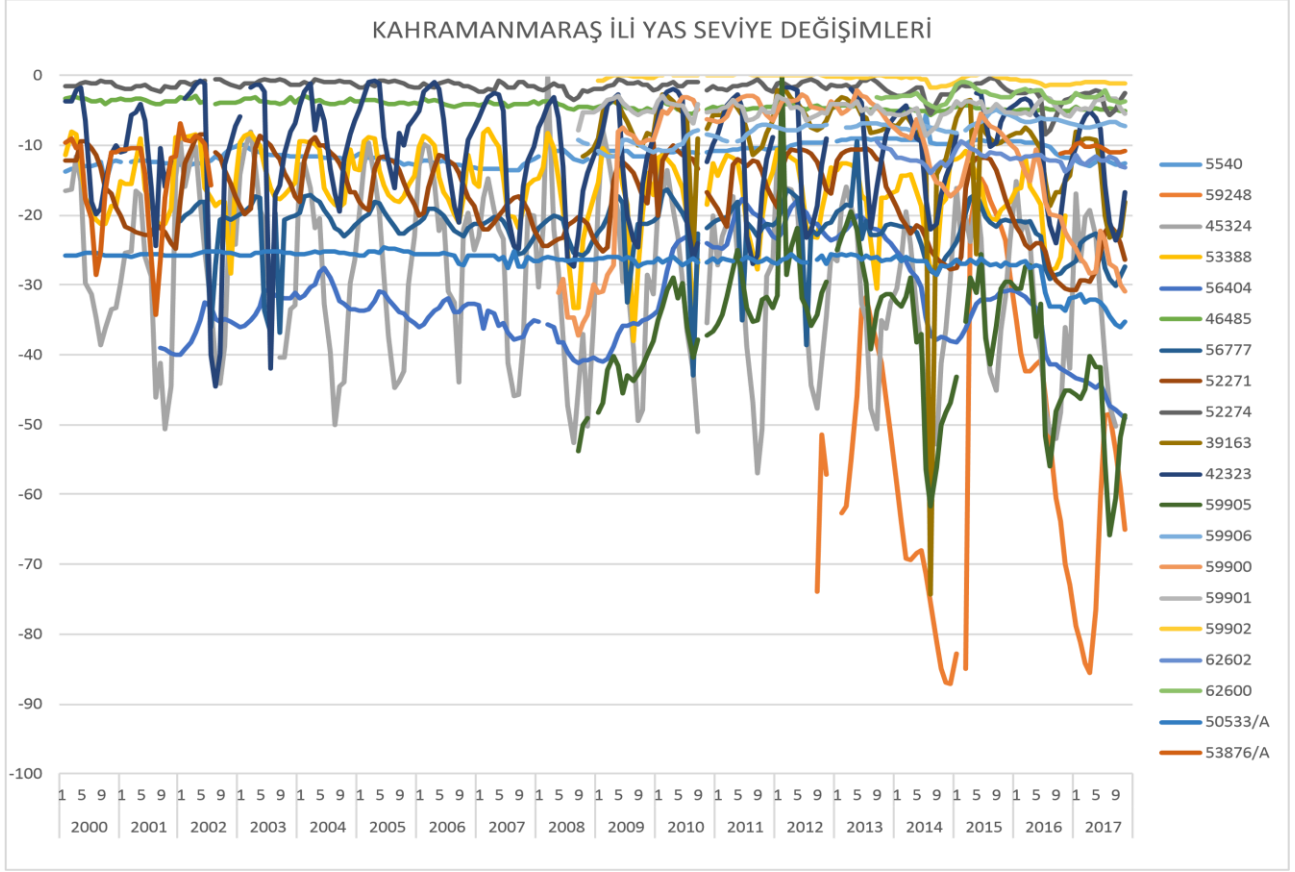
Not:Güncel veriye ulaşılamamıştır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde yer alan 12 adet sulama kooperatifi ile 3926 alan sulanmaktadır. Ayrıca Göksun kombine sulamasında da 5550 ha'lık alanın 1863 ha'lık kısmı, 33 adet sondaj kuyusu takviyesiyle yeraltı suyundan sulanmaktadır.

2015 yılı içerisinde tamamlanan “Ceyhan Havzası Master Plan Raporu” kapsamında 2 dönem (Eylül-2013 ve Mayıs-2014) örnekler alınarak kimyasal analizler yaptırılmıştır. Yapılan analizler neticesinde Kahramanmaraş il sınırları içerisindeki yeraltısularının sulama suyu sınıfları genellikle C₂S₁ olarak tespit edilmiştir. Ağır metal analizlerinde ise genellikle problem bulunmamaktadır. Ancak Göksun alt havzasında, Eylül-2013 döneminde tespit edilmemesine rağmen 2014 yılı temmuz ayında alınan örnekte katı atık depolama sahasına 150 m mesafedeki bir kuyuda arseniğe rastlanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca Mayıs 2014 yılında alınan örneklerde Afşin Elbistan bölgesindeki A Termik Santrali drenaj kuyusundan alınan örnekte ve Ekinözü bölgesinde Aşağı İçmelerden alınan örneklerde bor değerleri 1,28 ve 1,53 ppm olarak tespit edilmiştir.

Kahramanmaraş il sınırları içerisinde 20 adet sondaj kuyusunda aylık olarak yeraltısuyu seviye izleme çalışmaları devam etmektedir. 2000 ve 2017 yılları arasındaki yeraltısuyu seviye değişimlerini gösterir grafik aşağıda verilmiştir. Grafik incelendiğinde seviyelerin, yoğun yeraltısuyu kullanımının olduğu yaz dönemlerinde düştüğü, ancak yağışlı dönemlerde tekrar kendini toparladığı görülmektedir.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” ve 10.08.2016 tarih ve 29797 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” e göre yapılacak ve Çizelge B.12 doldurulacaktır.

Çizelge B.13 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları
(Kaynak, yıl)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

NOT: Bilgiye ulaşılamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Sanayi tesisleri ihtiyacı olan içme sularını şehir şebekesinden kullanma suyunun büyük bir kısmını da kuyulardan sağlamaktadır. Sanayi Tesislerinden Kaynaklanan Su Kirliliği: işletmeler tarafından alıcı ortama verilen atıksular işletmelere ait atıksu arıtma tesislerinde fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma işlemlerine tabii tutularak alıcı ortama verilmektedir.

Kahramanmaraş ilinde 2020 Yılı alıcı ortama deşarj edilen atıksu miktarları, deşarj noktaları(koordinatları), ve AAT durumu hakkında bilgiler (Atıksu Bilgi Sistemi, 2021)

SIRA NO	FİRMANIN ADI	DEBİSİ (m ³ /gün)	ATT KAPASİTE (m ³ /gün)	ENLEM	BOYLAM	DEŞARJ YERİ
1	Abateks Tekstil Tic. San. A.Ş.	800	800	37 26 05.91	36 53 16.27	Aksu Çayı
2	Akarca Mensucat San. Ve Tic. A.Ş.	2000	2000	37 52 71.12	36 90 72.12	Aksu Çayı
3	Alteks Boya ve Kasar San. Ltd. Şti.	2000	2000	315 560.388	4 159 375.204	Oklu Dere
4	Ak Gıda San. Ve Tic. A.Ş.	1000	1000			Aksu Çayı
5	Arsan Dokuma Boya San. Ve Tic. A.Ş.	3000	3000	37 31 27.87	36 58 37.66	Karaçay Deresi
6	Arıkan Mensucat San. ve Tic. A.Ş. Karacasu Şubesi	4000	4000			Karaçay Deresi
7	Bafa Su Urn. San. Tic. A.Ş.(Kılıç)	320	140	321 460	4 154 898	Karaçay Deresi
8	Bey-Dağ Tekstil San. Ve Tic. A. Ş.	800	800	37 32 44.64	36 57 45.75	Erkenez Deresi
9	İSKUR BOYA TEKSTİL TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	4000	5000	36 96 98.48	37 52 09.04	Karaçay Deresi
10	EKOMAR GERİ DÖNÜŞÜM KİMYA SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ.	49	50			İmalı Çayı
11	Çabasan Tekstil Boya Hayv. Gıda Tar. Tur. İnş. San. Ve Tic. A.Ş	1200	1200	37 31 23.77	36 58 35.93	Karaçay Deresi
12	ÇMS.Çavuş Metal Teks.Lojis.Ve Taş. San. Tic .A .Ş.	1945	2000	320 141	4 157 534	Erkenez Deresi
13	Doğan Tekstil Ltd.Şti.	1500	1500	37 31 39.37	36 59 04.50	Karaçay Deresi
14	Dokuboy Dokumacılar Teks Mad. San. Ve Tic. A.Ş.	2900	4100	37 51 94.35	36 97 20.55	Karaçay Deresi
15	Duru Yağ		240	320 189	4 157 677	Erkenez Deresi
16	Emin Tekstil San. Ve Tic A.Ş	2000	2000	37 31 09.31	36 54 53.58	Aksu Çayı
17	Hcr-Hacer Konfeksiyosan.Ve Tic.A.Ş.	400	800	36,955,50 5	37,592,844	Erkenez Deresi

18	Kıyak Dondurma Fabrikası	15	15			Dere
19	İskur Denim İşl. San. Ve Tic. A.ř.	1000	2500			Karaçay Deresi
20	Kipaş Kâğıt San. İşletmeleri A.ř.	6500	13500	37,402,496	36,880,190	İmalı Deresi
21	Kipaş Mensucat İşl. A.ř.	8000	11000	321 344	4 155 528	Karaçay Deresi
22	Kahramanmaraş KMK Kâğıt San. Ve Tic. A.ř.	4450	5000	37,554,337	36,954,765	Erkenez Deresi
23	Maritaş Tekstil San. Ve Tic. A. ř.	2200	2200	37 30 58.76	36 55 03.34	Aksu Çayı
24	Matesa Tekstil San. Ve Tic. A.ř.(Örgü Boya)	3000	3100	581 202	4 155 735	Aksu Çayı
25	Matesa Tekstil San. Ve Tic. A.ř.(Dokuma, Boya ve Denim)	5000	5500	581 386	4 156 097	Aksu Çayı
26	MİLTEKS MENSUCAT SANAYİ VE TİCARET A.ř.	1500	2000	36,978,085	37,534,842	Karaçay Deresi
27	Mem Teks. San. Ve Tic. A.ř	2900	5000	37,546,435	36,955,032	Erkenez Deresi
28	Mirboy Teks. İnş. San. ve Tic.Ltd.şti.	500	500			Karaçay Deresi
29	Net Teks. San. Ve Tic. Ltd. şti.	1100	1000			Erkenez Deresi
30	Nevres Tekstil San. Ve Tic. A.ř.	1900	1900	36,969,257	37,551,865	Erkenez Deresi
31	şirikçioğlu Mensucat San. Ve Tic. A.ř.	980	1050	36,864,073	37,569,333	Sır Baraj Gölü
32	Türkhan Tekstil Tur. Nak. Deri İnş. San. Ve Tic. Ltd. şti.	2000	2000	37 23 32.78	36 52 13.42	İmalı Deresi
33	YENİCE BİZİM ET VE ET ÜR. HAYV. TAR. GIDA İNş.SAN. TİC. LTD. şTİ.	60	60			Sır Baraj Gölü
34	ELİF İPLİK TEKS. OTO. İNş. TİC. VE SAN. LTD.şTİ.	2000	2000			Aksu Çayı
35	Efendioğlu Mezbahanesi		15			Aksu çayı
36	Büyükşehir Belediyesi Düzenli Depolama Alanı		100			Dere
37	Yeneroğlu Tekstil		300			Erkenez Çayı
38	Hünkarbey Süt ve Süt Ür.Tesisi		25			Erkenez Çayı
39	Kçs Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi Ve Madencilik İşletmeleri A.ř	40	40	37.292431	37.156373	-
40	Afşin Elbistan B Termik Santrali İşletmesi	2880	2880	38.353217	36.982834	Hurman çayı

41	Cihan Kimya İnş.Madenc.Tarım Hayvancılık Tic.Ve Sanayi Ltd.Şti.	22,36	36	38.198849	37.090101	-
42	Ahad Gıda Taş. Teks. Tem. Tarım Hayv. San. Tic. Ltd. Şti.	421	1200	37.384092	36.869918	İmalı
43	Rimsa Tekstil Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi Türkoğlu Şubesi	821	1250	37.390074	36.870328	Özencik Deresi
44	Midaş Tekstil Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	352	390	37.516210	36.911559	Aksu Çayı
45	Akalp Süt Ve Süt Ürünleri Tarım Hayvancılık Gıda Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi.	25	25	37.520499	36.835441	Deliçay
46	Erdem Tekstil San. Ve Tic. A.Ş. (Open End İşletmesi)	80	95	37.528591	36.974712	Karaçay
47	Karacasu Tekstilticaret Ve San. A.Ş.	19	35	37.529791	36.975034	Karaçay
48	Bozkurt Konfeksiyon Sanayi A.Ş.	100	100			
49	İsmail Ganıdağlı - Aksu Altun Kum Ocağı İşletmeciliği	30	30			
50	Modasan Tekstilsanayi Ve Tic. A.Ş.	400	800			
51	Markum Maden Nak.İnşsan.Ve Tic.Ltd.Ş Ti	40	40			
52	Sarıgüzel Barajı Ve Hes	5	5	37.934337	36.969938	Seyhan Nehri
53	Elif İplik Tekstil Boya Kumaş Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi Boyahane Şubesi	2347	2500	37.515223	36.916959	Aksu Çayı

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Atıksu arıtma tesisi hizmeti veren 3 adet belediyemiz bulunmakta olup, bunlar Afşin AAT, Pazarcık-Narlı AAT, Türkoğlu-Kılılı AAT 'dir. Büyükşehir merkez(Dulkadiroğlu ve Onikişubat İlçeleri) için işletmeye geçecek olan Kahramanmaraş Atıksu Arıtma Tesisi işletmeye alınmıştır. Elbistan Atıksu Arıtma Tesisimiz IPA II kapsamında ihale sürecindedir. Andırın, Ekinözü, Nurhak, Çağlayancerit ve Göksun ilçelerimiz ile Onikişubat-Tekir ve Onikişubat-Ilıca Mahallelerimize yapılması planlanan Atıksu Arıtma Tesisleri için proje yapım ihaleleri yapılmış projeler onay için İller Bankası Gaziantep Bölge Müdürlüğüne onay için sunulmuştur. Ayrıca Türkoğlu Şekeroba ve Beyoğlu AAT ile Afşin Arıtış AAT proje çalışmaları yüklenici firma tarafından devam etmektedir.

Tüm atıksular derelere vasıtasıyla Ceyhan Nehrine ve Sır Baraj gölüne ulaşmaktadır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde **351.362** hektar tarım ve **171.319** ha çayır-mera arazisi bulunmaktadır. Tarım arazisinin yaklaşık **192.023** hektarını işlenen kuru tarım alanları oluşturmaktadır.

İlimizde DSİ tarafından etüt edilen **227.534** ha arazinin, **204.346** ha. alanı sulamaya elverişli, **168.021** ha alanı ekonomik olarak sulanabilir arazilerdir. Şu anda sulanan arazi miktarımız ise, **159.339** ha. dır. Bu alanların sürdürülebilir kalkınma projeleri kapsamında uygulanıp sulanması halinde uzun yıllar ortalamasına göre kuraklık riski hissedilmeyecek duruma gelebilir.

B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahaları varsa bunlar hem yerüstü suları hem de yer altı sularını etkileyecektir. Bu sahaların yerleri ve etkileyebilecekleri su kaynakları belirtilmelidir.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

Ulusal deniz izleme programımız ile tüm denizlerimizde meydana gelen kirlilik ve etkileri ile kimyasal ve ekolojik kalite durumunun izlenerek ve insan faaliyetlerinden kaynaklı baskı ve etkiler değerlendirilerek ulusal deniz ve kıyı yönetimi politikalarının ve stratejilerinin belirlenmesi/gözden geçirilmesi ve alınan önlemlerin etkilerinin takibine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır. Denizlerde kirlilik ve kalite değerlendirmeleri su yönetimi birimi bazlı yapılmaktadır. Ekolojik kalite durumu ise 3 Biyolojik Kalite Elemanı (fitoplankton, makro alg ve bentik omurgasızlar) ile diğer destekleyici parametrelerin (besin elementleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, seki disk derinliği) ortak değerlendirmesi yapılarak ortaya konulmaktadır. 2017-2019 izleme programı izleme durumu ekolojik kalite durumu aşağıdaki çizelgede yer almaktadır.

Çizelge B.14 – Kıyı su kütlelerinin ekolojik kalite değerlendirmesi

(Kaynak, yıl)

Su Yönetim Birimi Kodu	Su Yönetim Birimi Kapsadığı Alan	Ekolojik Kalite Durumu		
		2017	2018	2019
MAR10	İzmit İç körfez	Orta kalite	Zayıf kalite	Orta kalite

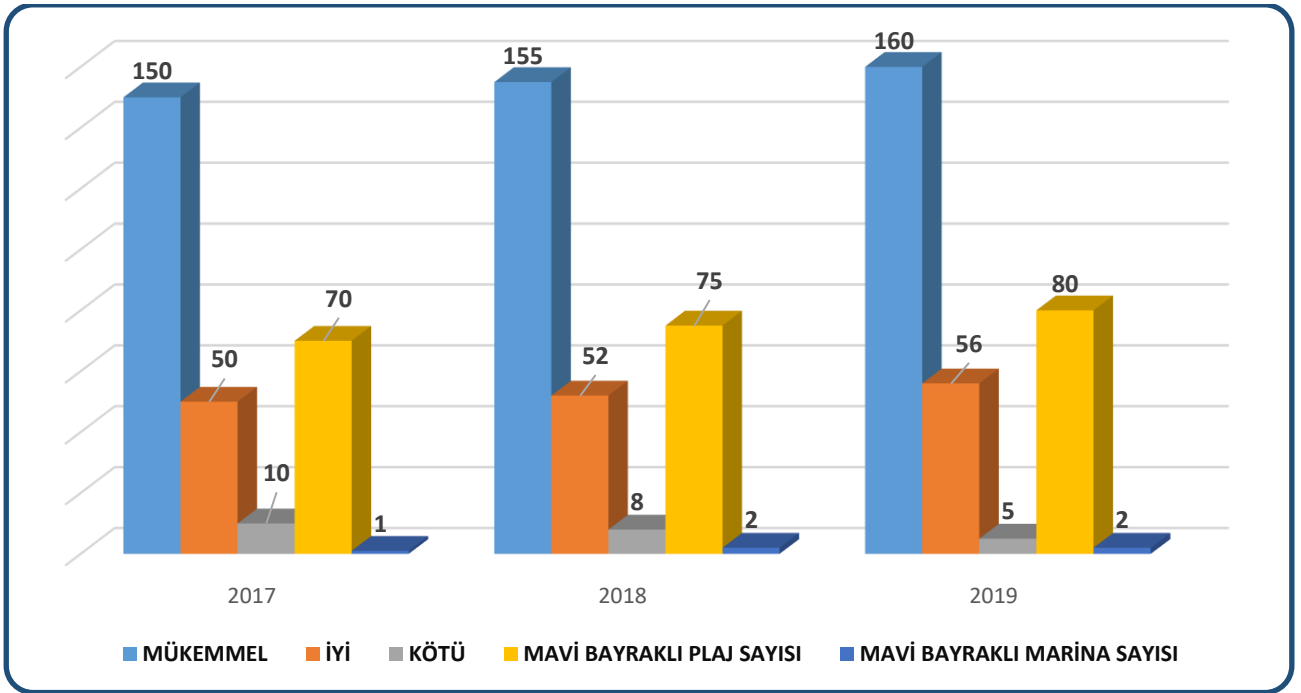
NOT: İlimizde deniz bulunmamaktadır.

Ekolojik Kalite Renk Kodlaması

Çok İyi
İyi
Orta

Zayıf
Kötü

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

Grafik B.4 – 2020 yılı itibariyle plajların durumu, mavi bayrak almış plaj ve marinaların sayısı (mavibayrak.org.tr, yıl)

Mavi bayrak ile ilgili bilgilere (http://www.turcev.org.tr/V2/icerikDetay.aspx?icerik_id=10) ve (<http://mavibayrak.org.tr>) internet adreslerinden de ulaşılabilir.

NOT: İlimizde deniz bulunmamaktadır. Bu nedenle plajda yoktur.

B.4.3. Acil Müdahale Planları

Çizelge B.15 – 2020 yılı itibariyle acil müdahale planı hazırlaması gereken ve onaylı plana sahip kıyı tesisi sayısı
(Kaynak, Yıl)

Şehir	Acil Müdahale Planı Hazırlaması Gereken Kıyı Tesis Adedi	Onaylı Plana Sahip Kıyı Tesis Adedi

NOT: İlimizde deniz bulunmamaktadır. Kıyı tesisimizde yoktur.

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

NOT: İlimizde deniz bulunmamaktadır. Gemi vapur vs. de yoktur.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

NOT: İlimizde deniz olmadığından balık çiftlikleri de yoktur.

B.4.6. Deniz Çöpleri

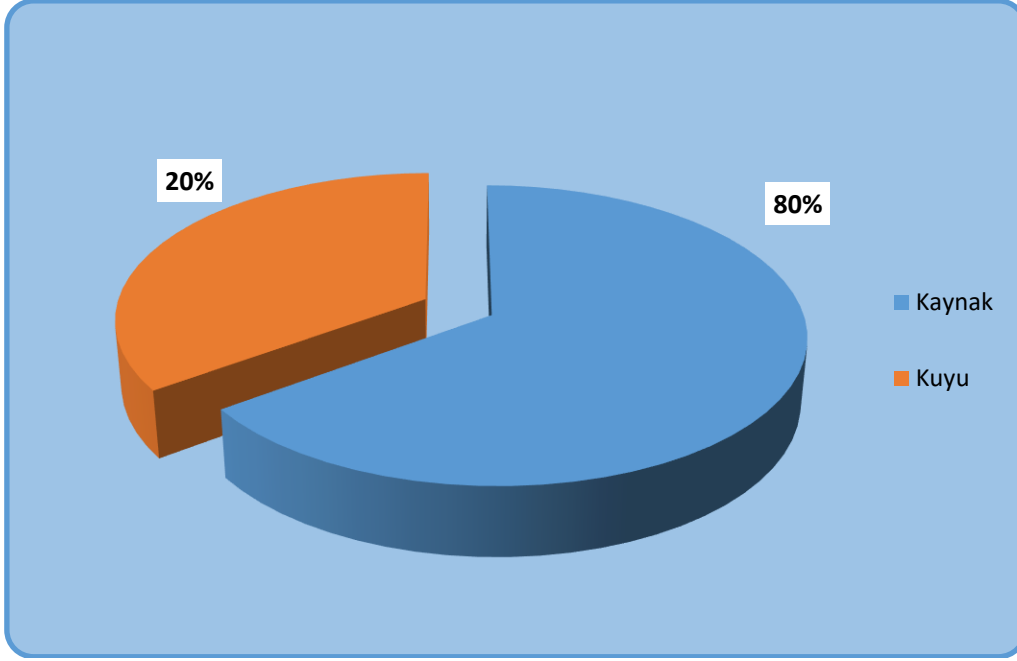
NOT: İlimizde deniz olmadığından balık çiftlikleri de yoktur.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

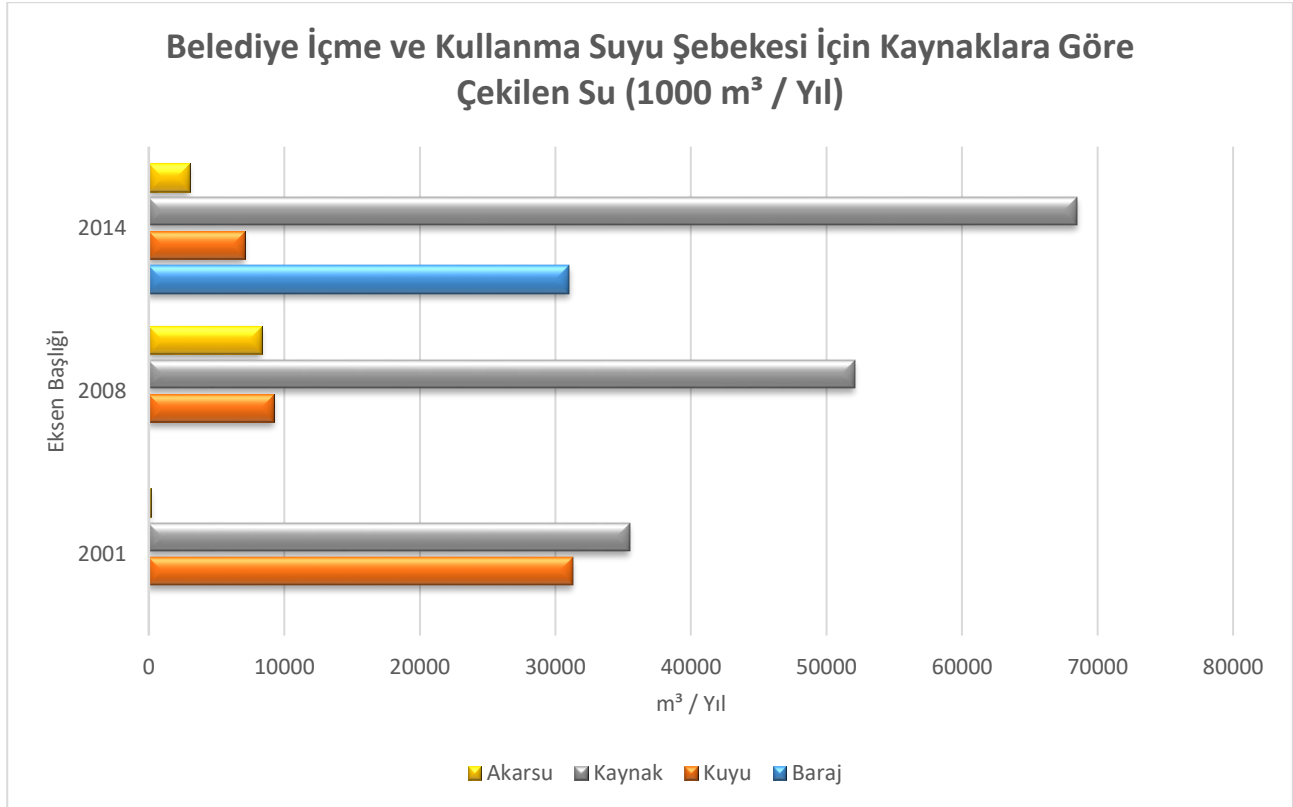
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İl merkezindeki yüzeysel su kaynaklarımızdan biri debisi 550lt/sn olan Pınarbaşı kaynakları ve debisi 1600lt/sn olan Karasu Kaynakları olmak üzere iki tanedir. Bunlar doğal kaynaklarımız olup bunlara ait içme suyu arıtım tesislerimiz bulunmamaktadır. Kaynaklarımız şehrin bütün ihtiyacını karşılamaktadır. Bu nedenle Ayvalı Barajı ve Arıtma Tesisi adındaki bir diğer yüzeysel su kaynağımız da kullanılmamaktan dolayı zarar görmesin diye dönem dönem çalıştırılmakta fakat aktif olarak şehre verilmemektedir.

Grafik B.5 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı (KASKİ, 2019)

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde 11 ilçe belediyesi ve bu ilçelere bağlı mahallelerin tamamına içme ve kullanma suyu hizmeti verilmektedir.

İl merkezinde yüzeysel su kaynaklarımız şehrin ihtiyacına cevap verememektedir. Bu nedenle mevcut olan sondaj kuyularından 410 lt/s su, şehir şebekesine verilmektedir.

Yer altı kaynaklarımız için içme suyu arıtım tesisleri bulunmamaktadır.

	KAYNAK SUYU (m ³ /yıl)	KUYU SUYU (m ³ /yıl)	NÜFUS	ŞEBEKE
ANDIRIN	915,169	78,568	32,998	Var.
AFŞİN	402,884	874,085	81,107	Var.
Ç.CERİT	298,503	60.323	23,025	Var.
DULKADİROĞLU	86,772		224,531	Var.
EKİNÖZÜ	142,499	90,309	11,484	Var.
ELBİSTAN	906,688	524,168	142,779	Var.
GÖKSUN	866,166	91,086	51,615	Var.
NURHAK	27,722	-	12,124	Var.
ONİKİŞUBAT	1,659,817	415,756	407,956	Var.
PAZARCIK	740,572	790,775	68,128	Var.
TÜRKOĞLU	1,095,505	657,755	71,876	Var.

NOT:2019 Yılı verisidir. Güncel veriye ulaşamamıştır.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

S.NO.	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU SULU/YETERSİZ/ SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORL AMA
1	AFŞİN	AĞÇAŞAR	107	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
2	AFŞİN	ALİMPINAR	611	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	41,866	SULU	YOK	VAR
3	AFŞİN	ALTAŞ	1,273	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	92,217	SULU	YOK	VAR
4	AFŞİN	BAŞÜSTÜ	660	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,875	SULU	YOK	VAR
5	AFŞİN	BİNBOĞA	255	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
6	AFŞİN	BÜYÜKSEVİN	564	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,047	SULU	YOK	VAR
7	AFŞİN	ÇAĞILHAN	187	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,719	SULU	YOK	VAR
8	AFŞİN	ÇUKURPINAR	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,943	SULU	YOK	VAR

9	AFŞİN	DEVEBOYNU	276	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,729	SULU	YOK	VAR
10	AFŞİN	EMİRİLYAS	553	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,966	SULU	YOK	VAR
11	AFŞİN	EMİRLİ	305	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	23,691	SULU	YOK	VAR
12	AFŞİN	ERÇENE	748	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	52,827	SULU	YOK	VAR
13	AFŞİN	GÖZPINAR	96	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
14	AFŞİN	HÜYÜKLÜ	1,538	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	111,877	SULU	YOK	VAR
15	AFŞİN	İĞDEMLİK	152	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,376	SULU	YOK	VAR
16	AFŞİN	KABAAĞAÇ	1,227	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	57,282	SULU	YOK	VAR
17	AFŞİN	KARAGÖZ	631	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	36,208	SULU	YOK	VAR
18	AFŞİN	KARGABÜKÜ	232	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
19	AFŞİN	KÖTÜRE	196	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
20	AFŞİN	KUŞKAYASI	373	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
21	AFŞİN	NADİR	1,012	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	74,750	SULU	YOK	VAR
22	AFŞİN	ORTAKLI	418	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	31,753	SULU	YOK	VAR
23	AFŞİN	ÖRDEK	498	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,854	SULU	YOK	VAR
24	AFŞİN	ÖRENDERESİ	83	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
25	AFŞİN	SOĞUCAK	198	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
26	AFŞİN	TÜRKÇAYIRI	436	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,036	SULU	YOK	VAR
27	AFŞİN	TÜRKSEVİN	632	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	45,826	SULU	YOK	VAR
28	AFŞİN	YAZIDERE	278	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,923	SULU	YOK	VAR
29	AFŞİN	YAZIKÖY	88	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	6,506	SULU	YOK	VAR
30	AFŞİN	ARMUTALAN	184	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,214	SULU	YOK	VAR
31	AFŞİN	BERÇENEK	141	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,951	SULU	YOK	VAR
32	AFŞİN	BÜĞET	231	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
33	AFŞİN	ÇOMUDÜZ	323	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,336	SULU	YOK	VAR
34	AFŞİN	DOKUZTAY	178	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,800	SULU	YOK	VAR

35	AFŞİN	HATİCEPINARI	102	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,143	SULU	YOK	VAR
36	AFŞİN	İNCİ	103	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,486	SULU	YOK	VAR
37	AFŞİN	İNCİRLİ	243	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
38	AFŞİN	KANGAL	194	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,366	SULU	YOK	VAR
39	AFŞİN	KAŞANLI	562	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	41,866	SULU	YOK	VAR
40	AFŞİN	KOÇOVASI	424	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
41	AFŞİN	OĞLAKKAYA	71	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,648	SULU	YOK	VAR
42	AFŞİN	ÖRENLI	94	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,930	SULU	YOK	VAR
43	AFŞİN	SÖĞÜTDERE	57	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
44	AFŞİN	TATLAR	757	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	60,535	SULU	YOK	VAR
45	AFŞİN	TOPAKTAŞ	228	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
46	AFŞİN	YAZİBELEN	842	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	49,503	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNU N TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLA MA
1	ANDIRIN	AKÇAKOYUNLU	579	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
2	ANDIRIN	AKGÜMÜŞ	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
3	ANDIRIN	ALAMEŞE	470	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,750	SULU	YOK	VAR
4	ANDIRIN	ALANLI	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,324	SULU	YOK	VAR
5	ANDIRIN	ALINOLUK	380	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,083	SULU	YOK	VAR
6	ANDIRIN	ALTINYAYLA	822	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	61,525	SULU	YOK	VAR
7	ANDIRIN	ANACIK	456	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,882	SULU	YOK	VAR
8	ANDIRIN	ARIKLAR	642	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,390	SULU	YOK	VAR
9	ANDIRIN	BAŞDOĞAN	671	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,147	SULU	YOK	VAR
10	ANDIRIN	BEKTAŞLI	309	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,294	SULU	YOK	VAR
11	ANDIRIN	BEŞBUCAK	910	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU	YOK	VAR

12	ANDIRIN	BOĞAZÖREN	420	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,951	SULU	YOK	YOK
13	ANDIRIN	BOSTANLI	239	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	YOK
14	ANDIRIN	BOYNUYOĞUNLU	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
15	ANDIRIN	BOZTOPRAKLI	958	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	40,380	SULU	YOK	VAR
16	ANDIRIN	BULGURKAYA	650	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,821	SULU	YOK	VAR
17	ANDIRIN	CAMUZLUK	394	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,103	SULU	YOK	YOK
18	ANDIRIN	ÇİÇEKLİ	605	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,862	SULU	YOK	VAR
19	ANDIRIN	ÇUHADARLI	325	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
20	ANDIRIN	DARIOVASI	833	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,356	SULU	YOK	VAR
21	ANDIRIN	EĞİRAĞIZLI	747	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
22	ANDIRIN	EMİRLER	326	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
23	ANDIRIN	ERENLER	265	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,739	SULU	YOK	VAR
24	ANDIRIN	GÖKAHMETLİ	238	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,970	SULU	YOK	VAR
25	ANDIRIN	GÖKÇELİ	398	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
26	ANDIRIN	GÖKGEDİK	527	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
27	ANDIRIN	HACİVELİUŞAĞI	411	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU	YOK	VAR
28	ANDIRIN	KABAAĞAÇ	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,507	SULU	YOK	VAR
29	ANDIRIN	KABAKLAR	199	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,134	SULU	YOK	VAR
30	ANDIRIN	KALEBOYNU	266	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,609	SULU	YOK	VAR
31	ANDIRIN	KARAPINAR	226	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
32	ANDIRIN	KARGAÇAYIRI	323	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR
33	ANDIRIN	KIYIKÇI	249	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,224	SULU	YOK	VAR
34	ANDIRIN	KIZIK	773	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,711	SULU	YOK	VAR
35	ANDIRIN	KÖKLÜ	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,933	SULU	YOK	VAR
36	ANDIRIN	KÖLELİ	192	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK
37	ANDIRIN	KUMARLI	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	YOK

38	ANDIRIN	KUZGUN	501	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
39	ANDIRIN	SUMAKLI	606	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,548	SULU	YOK	VAR
40	ANDIRIN	TORLAR	775	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
41	ANDIRIN	TORUN	551	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,643	SULU	YOK	VAR
42	ANDIRIN	YENİKÖY	317	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,367	SULU	YOK	VAR
43	ANDIRIN	YEŞİLYURT	468	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,398	SULU	YOK	YOK
44	ANDIRIN	AKİFİYE	395	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,924	SULU	YOK	VAR
45	ANDIRIN	ALTINBOĞA	211	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
46	ANDIRIN	CAMBAZ	692	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,397	SULU	YOK	VAR
47	ANDIRIN	ÇİĞŞAR	140	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
48	ANDIRIN	ÇOKAK	441	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,389	SULU	YOK	VAR
49	ANDIRIN	ORHANIYE	405	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU	YOK	VAR
50	ANDIRIN	OSMANCIK	292	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR
51	ANDIRIN	RIFATİYE	535	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,002	SULU	YOK	VAR
52	ANDIRIN	YEŞİLTEPE	236	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,407	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	DULKADİROĞLU	ABBASLAR	580	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	32,177	SULU	YOK	VAR
2	DULKADİROĞLU	AKYAR	183	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
3	DULKADİROĞLU	ALİBEYUŞAĞI	484	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,925	SULU	YOK	VAR
4	DULKADİROĞLU	ASLANBEY	243	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,619	SULU	YOK	VAR
5	DULKADİROĞLU	AYAKLICAOLUK	1073	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	56,363	SULU	YOK	VAR
6	DULKADİROĞLU	BEŞENLİ	795	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,957	SULU	YOK	VAR
7	DULKADİROĞLU	BULANIK	940	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	59,687	SULU	YOK	VAR
8	DULKADİROĞLU	ÇINARLI	328	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,973	SULU	YOK	VAR
9	DULKADİROĞLU	ÇİĞLİ	556	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,532	SULU	YOK	VAR

10	DULKADİROĞLU	ÇOKYAŞAR	763	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,357	SULU	YOK	VAR
11	DULKADİROĞLU	DEMİRCİLER	167	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,942	SULU	YOK	VAR
12	DULKADİROĞLU	DENİZLİ	171	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	14,639	SULU	YOK	VAR
13	DULKADİROĞLU	DEREKÖY	1208	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	49,008	SULU	YOK	VAR
14	DULKADİROĞLU	DERELİ	1169	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	75,669	SULU	YOK	VAR
15	DULKADİROĞLU	DOĞANLI KARAHASAN	484	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
16	DULKADİROĞLU	EKBEROĞLU	84	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,203	SULU	YOK	VAR
17	DULKADİROĞLU	ELMALAR	4355	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	241,929	SULU	YOK	VAR
18	DULKADİROĞLU	ESKİARLI	419	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	23,054	SULU	YOK	VAR
19	DULKADİROĞLU	GAFFARLI	586	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,986	SULU	YOK	VAR
20	DULKADİROĞLU	GÖLLÜ	648	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,856	SULU	YOK	VAR
21	DULKADİROĞLU	GÜZELYURT	1783	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,617	SULU	YOK	VAR
22	DULKADİROĞLU	HALKAÇAYIRI	144	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,386	SULU	YOK	VAR
23	DULKADİROĞLU	KAPIÇAM	443	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,327	SULU	YOK	VAR
24	DULKADİROĞLU	KARTAL	351	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,247	SULU	YOK	VAR
25	DULKADİROĞLU	KAZANLIPINAR	275	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,428	SULU	YOK	VAR
26	DULKADİROĞLU	KOCALAR	209	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,416	SULU	YOK	VAR
27	DULKADİROĞLU	KOZLUDERE	264	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,568	SULU	YOK	VAR
28	DULKADİROĞLU	KUZUCAK	353	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,489	SULU	YOK	VAR
29	DULKADİROĞLU	KÜÇÜKNACAR	994	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,802	SULU	YOK	VAR
30	DULKADİROĞLU	KÜPELİKIZ	418	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,207	SULU	YOK	VAR
31	DULKADİROĞLU	MAKSUTUŞAĞI	327	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	25,459	SULU	YOK	VAR
32	DULKADİROĞLU	NEVRUZLU	140	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	11,386	SULU	YOK	VAR
33	DULKADİROĞLU	OSMANBEY	735	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	53,251	SULU	YOK	VAR
34	DULKADİROĞLU	ÖKSÜZLÜ	268	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,043	SULU	YOK	VAR
35	DULKADİROĞLU	PEYNİRDERE	645	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,279	SULU	YOK	VAR

36	DULKADİROĞLU	SARIKAYA	382	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,651	SULU	YOK	VAR
37	DULKADİROĞLU	SEYRANTEPE	175	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	13,790	SULU	YOK	VAR
38	DULKADİROĞLU	SİVRİCEHÜYÜK	326	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,688	SULU	YOK	VAR
39	DULKADİROĞLU	SÖĞÜTLÜ	185	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,790	SULU	YOK	VAR
40	DULKADİROĞLU	ŞEREFOĞLU	1294	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	65,415	SULU	YOK	VAR
41	DULKADİROĞLU	TEVEKKEİ	490	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,904	SULU	YOK	VAR
42	DULKADİROĞLU	ULUTAŞ	463	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,114	SULU	YOK	VAR
43	DULKADİROĞLU	YENİYURT	262	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,528	SULU	YOK	VAR
44	DULKADİROĞLU	YUSUFHACILI	691	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,320	SULU	YOK	VAR
45	DULKADİROĞLU	AĞABEYLİ	485	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,438	SULU	YOK	VAR
46	DULKADİROĞLU	BAHÇELİ	200	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	2,334	SULU	YOK	VAR
47	DULKADİROĞLU	BAŞDERVİŞLİ	1162	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,048	SULU	YOK	VAR
48	DULKADİROĞLU	BOYALI	363	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,123	SULU	YOK	VAR
49	DULKADİROĞLU	BUDAKLI	751	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,335	SULU	YOK	VAR
50	DULKADİROĞLU	ÇATMAYAYLA	932	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	32,601	SULU	YOK	VAR
51	DULKADİROĞLU	ÇOBANLI	462	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,635	YETERSİZ	YOK	VAR
52	DULKADİROĞLU	HACİEYÜPLÜ	224	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,587	SULU	YOK	VAR
53	DULKADİROĞLU	KABASAKAL	152	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,809	SULU	YOK	VAR
54	DULKADİROĞLU	KARAMANLI	104	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,216	SULU	YOK	VAR
55	DULKADİROĞLU	KEMALLI	727	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,714	SULU	YOK	VAR
56	DULKADİROĞLU	KILAĞLI	388	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,062	SULU	YOK	VAR
57	DULKADİROĞLU	YENİPİNAR	154	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,971	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	EKİNÖZÜ	AKPINAR	131	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
2	EKİNÖZÜ	ALIŞAR	705	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,435	SULU	YOK	VAR

3	EKİNÖZÜ	ALTINYAPRAK	294	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,365	SULU	YOK	VAR
4	EKİNÖZÜ	AMBAR	315	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,992	SULU	YOK	VAR
5	EKİNÖZÜ	ATAKÖY	445	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,922	SULU	YOK	VAR
6	EKİNÖZÜ	ÇİFTLİKKALE	507	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,455	SULU	YOK	VAR
7	EKİNÖZÜ	ÇİFTLİKKÖY	401	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,025	SULU	YOK	VAR
8	EKİNÖZÜ	DEMİRLİK	370	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,991	SULU	YOK	VAR
9	EKİNÖZÜ	GAZİLER	369	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,722	SULU	YOK	VAR
10	EKİNÖZÜ	GÖZPINAR	176	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,143	SULU	YOK	VAR
11	EKİNÖZÜ	KABAKTEPE	761	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,995	SULU	YOK	VAR
12	EKİNÖZÜ	KANDILKÖY	557	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	3,607	SULU	YOK	VAR
13	EKİNÖZÜ	KÜRTÜL	647	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,799	SULU	YOK	VAR
14	EKİNÖZÜ	ORTAÖREN	654	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,469	SULU	YOK	VAR
15	EKİNÖZÜ	SOYSALLI	1,136	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,520	SULU	YOK	VAR
16	EKİNÖZÜ	TÜRKMENLER	494	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,285	SULU	YOK	VAR
17	EKİNÖZÜ	YENİKÖY	220	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YET ERSİZ/SUS UZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLORLA MA
1	ELBİSTAN	AĞLICA	250	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,892	SULU	YOK	VAR
2	ELBİSTAN	AKARCA	89	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,496	SULU	YOK	VAR
3	ELBİSTAN	AKÖREN	623	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,887	SULU	YOK	VAR
4	ELBİSTAN	ALEMBEY	867	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	63,435	SULU	YOK	VAR
5	ELBİSTAN	ALKAYAOĞLU	34	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,263	SULU	YOK	VAR
6	ELBİSTAN	BALIKÇIL	397	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	31,823	SULU	YOK	VAR
7	ELBİSTAN	BEŞTEPE	69	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
8	ELBİSTAN	BEYYURDU	134	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,072	SULU	YOK	VAR
9	ELBİSTAN	ÇALIŞ	608	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,077	SULU	YOK	VAR

10	ELBİSTAN	ÇATOVA	1,672	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	121,424	SULU	YOK	VAR
11	ELBİSTAN	ÇITLIK	96	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
12	ELBİSTAN	ÇİÇEKKÖY	3,022	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	203,670	SULU	YOK	VAR
13	ELBİSTAN	ELDELEK	360	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	26,520	SULU	YOK	VAR
14	ELBİSTAN	ELMALI	51	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
15	ELBİSTAN	EVCIHÖYÜK	340	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,742	SULU	YOK	VAR
16	ELBİSTAN	FAKIOĞLU	95	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,789	SULU	YOK	VAR
17	ELBİSTAN	GÖKÇEK	284	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,417	SULU	YOK	VAR
18	ELBİSTAN	GÜBLÜCE	147	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,749	SULU	YOK	VAR
19	ELBİSTAN	GÜMÜŞDÖVEN	118	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,355	SULU	YOK	VAR
20	ELBİSTAN	GÜNDERE	338	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	26,944	SULU	YOK	VAR
21	ELBİSTAN	GÜVERCİNLİK	458	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,642	SULU	YOK	VAR
22	ELBİSTAN	HACIHASANLI	136	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
23	ELBİSTAN	HASANKENDİ	452	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,975	SULU	YOK	VAR
24	ELBİSTAN	HORHOR	40	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,899	SULU	YOK	VAR
25	ELBİSTAN	İKİZPINAR	245	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,659	SULU	YOK	VAR
26	ELBİSTAN	İNCECİK	364	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,499	SULU	YOK	VAR
27	ELBİSTAN	KALAYCIK	115	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR
28	ELBİSTAN	KALEALTI	927	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	68,809	SULU	YOK	VAR
29	ELBİSTAN	KANGAL	149	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,243	SULU	YOK	VAR
30	ELBİSTAN	KARAHÖYÜK	755	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,885	SULU	YOK	VAR
31	ELBİSTAN	KARAMAĞRA	346	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,904	SULU	YOK	VAR
32	ELBİSTAN	KAVAKTEPE	126	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,688	SULU	YOK	VAR
33	ELBİSTAN	KAYAGEÇİT	106	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,406	SULU	YOK	VAR
34	ELBİSTAN	KEÇEMAĞRA	192	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	15,770	SULU	YOK	VAR
35	ELBİSTAN	KIŞLAKÖY	406	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	19,236	SULU	YOK	VAR

36	ELBİSTAN	KÖRÜCEK	60	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,597	SULU	YOK	VAR
37	ELBİSTAN	KÖŞKÖY	67	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,233	SULU	YOK	VAR
38	ELBİSTAN	KÜÇÜKYAPALAK	346	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU	YOK	VAR
39	ELBİSTAN	OVACIK	203	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,597	SULU	YOK	VAR
40	ELBİSTAN	ÖZCANLI	73	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	4,314	SULU	YOK	VAR
41	ELBİSTAN	SARIYATAK	77	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,304	SULU	YOK	VAR
42	ELBİSTAN	TAŞBURUN	895	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,546	SULU	YOK	VAR
43	ELBİSTAN	TÜRKÖREN	565	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	41,724	SULU	YOK	VAR
44	ELBİSTAN	UNCULAR	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,860	SULU	YOK	VAR
45	ELBİSTAN	UZUNPINAR	22	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,617	SULU	YOK	VAR
46	ELBİSTAN	YALINTAŞ	130	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,779	SULU	YOK	VAR
47	ELBİSTAN	YAPILI	29	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
48	ELBİSTAN	YAPRAKLI	1,356	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	92,783	SULU	YOK	VAR
49	ELBİSTAN	AKSAKAL	57	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR
50	ELBİSTAN	ARMUTALAN	88	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,587	SULU	YOK	VAR
51	ELBİSTAN	ATMALIKAŞANLI	197	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,184	SULU	YOK	VAR
52	ELBİSTAN	DERVİŞÇİMLİ	26	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
53	ELBİSTAN	GÜCÜK	246	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,124	SULU	YOK	VAR
54	ELBİSTAN	GÜNALTI	47	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,546	SULU	YOK	VAR
55	ELBİSTAN	HASANALİLİ	89	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU	YOK	VAR
56	ELBİSTAN	KANTARMA	75	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,092	SULU	YOK	VAR
57	ELBİSTAN	KARAHASAN UŞAĞI	734	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,614	SULU	YOK	VAR
58	ELBİSTAN	KÖSEYAHYA	75	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
59	ELBİSTAN	ÖZBEK	35	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,687	SULU	YOK	VAR
60	ELBİSTAN	SEVDİLLİ	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,296	SULU	YOK	VAR
61	ELBİSTAN	SÜNNETKÖY	28	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	1,697	SULU	YOK	YOK

62	ELBİSTAN	TAPKIRAN	179	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU	YOK	VAR
63	ELBİSTAN	TAPKIRANKALE	262	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
64	ELBİSTAN	TEPEBAŞI	4,821	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,162	SULU	YOK	VAR
65	ELBİSTAN	TOPALLI	84	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,465	SULU	YOK	VAR
66	ELBİSTAN	TOPRAKHİSAR	90	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,658	SULU	YOK	VAR
67	ELBİSTAN	YALAKKÖY	45	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,202	SULU	YOK	VAR
68	ELBİSTAN	YAPILIPINAR	22	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,485	SULU	YOK	VAR
69	ELBİSTAN	YOĞUNSÖĞÜT	124	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,082	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETERSİZ/ SUSUZ)
1	GÖKSUN	ACIELMA	95	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,233	SULU
2	GÖKSUN	AHMETCİK	102	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,425	SULU
3	GÖKSUN	ALIÇLIBUCAK	171	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,930	SULU
4	GÖKSUN	ALTINOVA	61	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,385	SULU
5	GÖKSUN	ASLANBEY ÇİFTLİĞİ	366	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,852	SULU
6	GÖKSUN	BÜYÜKÇAMURLU	164	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,517	SULU
7	GÖKSUN	ÇAMDERE	154	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,113	SULU
8	GÖKSUN	DOĞANKONAK	95	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,728	SULU
9	GÖKSUN	ELMALI	51	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,536	SULU
10	GÖKSUN	ESENKÖY	182	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	74,538	SULU
11	GÖKSUN	FINDIKLIKÖYAK	574	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,925	SULU
12	GÖKSUN	GÖLPINAR	141	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,820	SULU
13	GÖKSUN	GÖYNÜK	96	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,284	SULU
14	GÖKSUN	HACIKODAL	478	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,279	SULU
15	GÖKSUN	HACIÖMER	221	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,205	SULU

16	GÖKSUN	HOĞTAŞ	138	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,172	SULU
17	GÖKSUN	KALEBOYNU	719	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,785	SULU
18	GÖKSUN	KALEKÖY	222	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,385	SULU
19	GÖKSUN	KARAAHMET	87	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,940	SULU
20	GÖKSUN	KAVŞUT	709	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	42,502	SULU
21	GÖKSUN	KAZANDERE	618	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	45,260	SULU
22	GÖKSUN	KEKLİKOLUK	201	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,466	SULU
23	GÖKSUN	KINIKKOZ	449	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,377	SULU
24	GÖKSUN	KIZILÖZ	195	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	13,649	SULU
25	GÖKSUN	KİREÇKÖY	91	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,365	SULU
26	GÖKSUN	KÖMÜRKÖY	374	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,791	SULU
27	GÖKSUN	KÜÇÜKÇAMURLU	401	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU
28	GÖKSUN	MAHMUTBEY	119	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,345	SULU
29	GÖKSUN	MEHMETBEY	168	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,749	SULU
30	GÖKSUN	MÜRSEL	203	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,063	SULU
31	GÖKSUN	ORTATEPE	203	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,659	SULU
32	GÖKSUN	PAYAMBURNU	110	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,870	SULU
33	GÖKSUN	SARAYCIK	99	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,658	SULU
34	GÖKSUN	SIRMALI	54	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,172	SULU
35	GÖKSUN	SOĞUKPINAR (Kozcagız)	120	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,901	SULU
36	GÖKSUN	TAHİRBEY	138	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,416	SULU
37	GÖKSUN	TEMURAĞA	266	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	15,841	SULU
38	GÖKSUN	YAĞMURLU	160	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,193	SULU
39	GÖKSUN	YENİYAPAN	414	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,510	SULU
40	GÖKSUN	YEŞİLKÖY	145	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,901	SULU
41	GÖKSUN	YİRİCEK	293	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,861	SULU

42	GÖKSUN	YOĞUNOLUK	52	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,192	SULU
43	GÖKSUN	FINDIK	545	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,742	SULU
44	GÖKSUN	GÜCÜKSU	350	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,731	SULU
45	GÖKSUN	KAMIŞÇIK	247	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,053	SULU
46	GÖKSUN	KARADUT	1616	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,562	SULU
47	GÖKSUN	KARAÖMER	474	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,600	SULU
48	GÖKSUN	KEMALPAŞA	105	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,759	SULU
49	GÖKSUN	KORKMAZ	572	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	38,259	SULU
50	GÖKSUN	TOMBAK	2279	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	138,892	SULU

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	ONİKİŞUBAT	ALTINOVA	1816	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	76,588	SULU	YOK	VAR
2	ONİKİŞUBAT	AVŞAR	232	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
3	ONİKİŞUBAT	BULUTOĞLU	1042	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	44,836	SULU	YOK	VAR
4	ONİKİŞUBAT	BÜYÜKSİR	666	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,135	SULU	YOK	VAR
5	ONİKİŞUBAT	CÜCELİ	824	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	58,414	SULU	YOK	VAR
6	ONİKİŞUBAT	ÇAĞIRGAN	679	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,991	SULU	YOK	VAR
7	ONİKİŞUBAT	ÇAĞLAYAN	687	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,491	SULU	YOK	VAR
8	ONİKİŞUBAT	ÇAKIRLAR(FATİHLER)	130	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,911	SULU	YOK	VAR
9	ONİKİŞUBAT	ÇEVREPINARI	701	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	48,301	SULU	YOK	VAR
10	ONİKİŞUBAT	ÇOKRAN	316	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,162	SULU	YOK	VAR
11	ONİKİŞUBAT	ÇUKURHISAR	1183	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	76,871	SULU	YOK	VAR
12	ONİKİŞUBAT	DADAĞLI	2468	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,527	SULU	YOK	VAR
13	ONİKİŞUBAT	DEREBOĞAZI	1817	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	79,700	SULU	YOK	VAR
14	ONİKİŞUBAT	DÖNGEL	1164	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	65,273	SULU	YOK	VAR

15	ONİKİŞUBAT	GÖLPINAR	362	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	11,244	SULU	YOK	VAR
16	ONİKİŞUBAT	HACIAĞALAR	749	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,766	SULU	YOK	VAR
17	ONİKİŞUBAT	HACILAR	1473	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	52,615	SULU	YOK	VAR
18	ONİKİŞUBAT	HACIMUSTAFA	2598	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	71,638	SULU	YOK	VAR
19	ONİKİŞUBAT	HARTLAP	1552	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	109,897	SULU	YOK	VAR
20	ONİKİŞUBAT	İSMAİLLİ	591	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	33,379	SULU	YOK	VAR
21	ONİKİŞUBAT	KALEKAYA	433	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
22	ONİKİŞUBAT	KAYNAR	854	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,388	SULU	YOK	VAR
23	ONİKİŞUBAT	KIZILDAMLAR	328	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,186	SULU	YOK	VAR
24	ONİKİŞUBAT	KIZILSEKİ	729	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	54,524	SULU	YOK	VAR
25	ONİKİŞUBAT	KÖSELİ	1047	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,398	SULU	YOK	VAR
26	ONİKİŞUBAT	KUMARLI	713	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,216	SULU	YOK	VAR
27	ONİKİŞUBAT	KURTLAR	1116	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	76,235	SULU	YOK	VAR
28	ONİKİŞUBAT	KURUCAOVA	949	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
29	ONİKİŞUBAT	KÜÇÜKSİR	544	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	13,292	YETERSİZ	YOK	VAR
30	ONİKİŞUBAT	KÜMPERLİ	1215	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	89,884	SULU	YOK	VAR
31	ONİKİŞUBAT	MAKSUTLU	531	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,346	SULU	YOK	VAR
32	ONİKİŞUBAT	MİMARŞINAN	387	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
33	ONİKİŞUBAT	ORHANGAZİ	4117	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	39,956	SULU	YOK	VAR
34	ONİKİŞUBAT	ÖŞLÜ	290	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	21,145	SULU	YOK	VAR
35	ONİKİŞUBAT	ÖZTÜRK	407	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,631	SULU	YOK	VAR
36	ONİKİŞUBAT	SADIKLI	675	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR
37	ONİKİŞUBAT	SARIÇUKUR	583	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,702	SULU	YOK	VAR
38	ONİKİŞUBAT	SELİMİYE	1438	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	55,656	SULU	YOK	VAR
39	ONİKİŞUBAT	SUÇATI	1001	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	46,038	SULU	YOK	VAR
40	ONİKİŞUBAT	ZEYTİNDERE	826	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	56,292	SULU	YOK	VAR

41	ONİKİŞUBAT	AVCILAR	348	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,054	SULU	YOK	VAR
42	ONİKİŞUBAT	BEŞEN	966	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	12,942	SULU	YOK	YOK
43	ONİKİŞUBAT	ÇAKIRDERE	252	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	YOK
44	ONİKİŞUBAT	ÇAMLİBEL	462	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,105	SULU	YOK	VAR
45	ONİKİŞUBAT	ÇAMLICA	161	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,223	SULU	YOK	VAR
46	ONİKİŞUBAT	HACIBUDAK	630	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,839	SULU	YOK	YOK
47	ONİKİŞUBAT	HACİBRAHİMUŞAĞI	792	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	54,807	SULU	YOK	VAR
48	ONİKİŞUBAT	HACİNİNOĞLU	505	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	15,841	SULU	YOK	VAR
49	ONİKİŞUBAT	KAPIKAYA	341	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,708	SULU	YOK	VAR
50	ONİKİŞUBAT	KERTMEN	586	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	6,551	YETERSİZ	YOK	VAR
51	ONİKİŞUBAT	KOZCAĞIZ	343	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,500	SULU	YOK	VAR
52	ONİKİŞUBAT	PAYAMLI	434	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,154	SULU	YOK	VAR
53	ONİKİŞUBAT	SARIGÜZEL (Kozdere)	914	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	25,247	SULU	YOK	VAR
54	ONİKİŞUBAT	SÜLEYMANLI	652	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	35,077	SULU	YOK	VAR
55	ONİKİŞUBAT	AYŞEPINAR	244	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,254	SULU	YOK	VAR
56	ONİKİŞUBAT	ÇINARPINAR	396	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,456	SULU	YOK	VAR
57	ONİKİŞUBAT	DEMREK	299	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,336	SULU	YOK	VAR
58	ONİKİŞUBAT	KERİMLİ	122	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	424	SULU	YOK	VAR
59	ONİKİŞUBAT	KISIKLI	159	ÇEŞMELİ	KAYNAK SUYU	1,704	YETERSİZ	YOK	YOK
60	ONİKİŞUBAT	MURATLI	383	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,377	SULU	YOK	VAR
61	ONİKİŞUBAT	RAHMACILAR	54	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,455	SULU	YOK	VAR
62	ONİKİŞUBAT	REYHANLI	69	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	5,728	SULU	YOK	VAR
63	ONİKİŞUBAT	SARIMOLLALI	241	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	4,526	SULU	YOK	VAR
64	ONİKİŞUBAT	SAYGILI	454	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,476	SULU	YOK	VAR
65	ONİKİŞUBAT	SULUYAYLA	576	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,648	SULU	YOK	VAR
66	ONİKİŞUBAT	TOPÇALI	761	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,992	SULU	YOK	VAR

67	ONİKİŞUBAT	YAYLAÜSTÜ	406	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	13,649	SULU	YOK	VAR
68	ONİKİŞUBAT	YENİDEMİR	762	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,527	SULU	YOK	VAR
69	ONİKİŞUBAT	YENİKÖY	455	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
70	ONİKİŞUBAT	YENİYAPAN	388	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	28,500	SULU	YOK	VAR
71	ONİKİŞUBAT	YOLYANI	471	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	31,894	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETER SİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	NURHAK	AĞÇAŞAR	240	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,577	SULU	YOK	VAR
2	NURHAK	BİÇİM	240	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	18,458	SULU	YOK	VAR
3	NURHAK	GÜRSEL	0			0			YOK
4	NURHAK	UMUTLU	39	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,687	SULU	YOK	VAR

S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇME SUYUNUN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	PAZARCIK	AKÇALAR	210	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,427	SULU	YOK	VAR
2	PAZARCIK	ARMUTLU	234	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,174	SULU	YOK	VAR
3	PAZARCIK	AŞAĞIMÜLK	768	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	56,151	SULU	YOK	VAR
4	PAZARCIK	BÖLÜKÇAM	156	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
5	PAZARCIK	ÇAMLICA(Velolar)	112	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,617	SULU	YOK	VAR
6	PAZARCIK	ÇİÇEKALANI	101	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	9,335	SULU	YOK	VAR
7	PAZARCIK	DAMLATAŞ	332	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,903	SULU	YOK	VAR
8	PAZARCIK	EĞRİCE	933	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	64,566	SULU	YOK	VAR
9	PAZARCIK	GANIDAĞKETİLER	287	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,448	SULU	YOK	VAR
10	PAZARCIK	GÖÇER	35	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,475	SULU	YOK	VAR

11	PAZARCIK	GÖYNÜK	377	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,752	SULU	YOK	VAR
12	PAZARCIK	HARMANCIK	39	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,112	SULU	YOK	VAR
13	PAZARCIK	HASANKOCA	106	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	6,860	SULU	YOK	VAR
14	PAZARCIK	HÜRRİYET	774	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	17,326	SULU	YOK	VAR
15	PAZARCIK	İNCİRLİ	49	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,122	SULU	YOK	VAR
16	PAZARCIK	KARAAĞAÇ	324	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,164	SULU	YOK	VAR
17	PAZARCIK	KARAGÖL	1093	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	74,396	SULU	YOK	VAR
18	PAZARCIK	KELLEŞ	146	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	10,325	SULU	YOK	VAR
19	PAZARCIK	KIZKAPANLI	580	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	12,447	SULU	YOK	VAR
20	PAZARCIK	KIZIRLI	576	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,368	SULU	YOK	VAR
21	PAZARCIK	KUZKENT	233	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	16,195	SULU	YOK	VAR
22	PAZARCIK	MEMİŞKAHYA	252	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	20,084	SULU	YOK	VAR
23	PAZARCIK	MEZERE	709	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	51,059	SULU	YOK	VAR
24	PAZARCIK	PAYAMLIBAĞ	393	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
25	PAZARCIK	SADAKALAR	429	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	11,032	SULU	YOK	VAR
26	PAZARCIK	SAKARKAYA	1067	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	67,607	SULU	YOK	VAR
27	PAZARCIK	SALMANIPAK	178	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,759	SULU	YOK	VAR
28	PAZARCIK	SARIL	503	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	37,198	SULU	YOK	VAR
29	PAZARCIK	SOKU	278	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	19,731	SULU	YOK	VAR
30	PAZARCIK	SULTANLAR	517	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	37,269	SULU	YOK	VAR
31	PAZARCIK	ŞAHİNTEPE	812	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,479	SULU	YOK	VAR
32	PAZARCIK	ŞALLIÜŞAĞI	353	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,469	SULU	YOK	VAR
33	PAZARCIK	TAŞDEMİR	507	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,854	SULU	YOK	VAR
34	PAZARCIK	TETIRLIK	1131	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	66,263	SULU	YOK	VAR
35	PAZARCIK	TİLKİLER	588	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	7,708	SULU	YOK	VAR
36	PAZARCIK	TURUNÇLU	72	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	3,819	SULU	YOK	VAR

37	PAZARCIK	UFACIKLI	1300	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	86,984	SULU	YOK	VAR
38	PAZARCIK	ULUBAHÇE	663	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	49,362	SULU	YOK	VAR
39	PAZARCIK	YARBAŞI	19	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	1,132	SULU	YOK	VAR
40	PAZARCIK	YEŞİLKEN(Çöçenşihö)	117	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,840	SULU	YOK	VAR
41	PAZARCIK	YIĞİTLER	362	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	24,327	SULU	YOK	VAR
42	PAZARCIK	YOLBOYU	34	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	2,263	SULU	YOK	VAR
43	PAZARCIK	YUKARIHÖCÜKLÜ	850	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,832	SULU	YOK	VAR
44	PAZARCIK	YUKARIMÜLK	463	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	34,511	SULU	YOK	VAR
45	PAZARCIK	AKÇAKOYUNLU	275	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,175	SULU	YOK	VAR
46	PAZARCIK	AKDEMİR	313	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,831	SULU	YOK	VAR
47	PAZARCIK	BEŞÇEŞME	972	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	70,577	SULU	YOK	VAR
48	PAZARCIK	ÇİÇEKKÖY	34	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	2,617	SULU	YOK	YOK
49	PAZARCIK	ÇİGDENTEPE	963	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	68,456	SULU	YOK	VAR
50	PAZARCIK	ÇÖÇELLİ	600	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	16,053	SULU	YOK	VAR
51	PAZARCIK	DEDEPAŞA	55	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,799	SULU	YOK	YOK
52	PAZARCIK	EĞLEN	126	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,769	SULU	YOK	VAR
53	PAZARCIK	EMİROĞLU	423	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	33,450	SULU	YOK	VAR
54	PAZARCIK	HANOBASI	90	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	5,940	SULU	YOK	VAR
55	PAZARCIK	İĞDELİ	566	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	23,903	SULU	YOK	VAR
56	PAZARCIK	KADINCIK	299	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	19,448	SULU	YOK	VAR
57	PAZARCIK	KARABIYIKLI	282	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	22,913	SULU	YOK	VAR
58	PAZARCIK	KARAÇAY	107	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,274	SULU	YOK	VAR
59	PAZARCIK	KARAHÖYÜK	415	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	35,430	SULU	YOK	VAR
60	PAZARCIK	NEFSİDOGANLI (KİRNİ)	451	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	18,740	SULU	YOK	VAR
61	PAZARCIK	OSMANDEDE	145	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,800	SULU	YOK	VAR
62	PAZARCIK	ÖRDEKDEDE	302	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	20,013	SULU	YOK	YOK

63	PAZARCIK	SALMANLI	356	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	24,964	SULU	YOK	VAR
64	PAZARCIK	SARIERİK	87	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	7,213	SULU	YOK	VAR

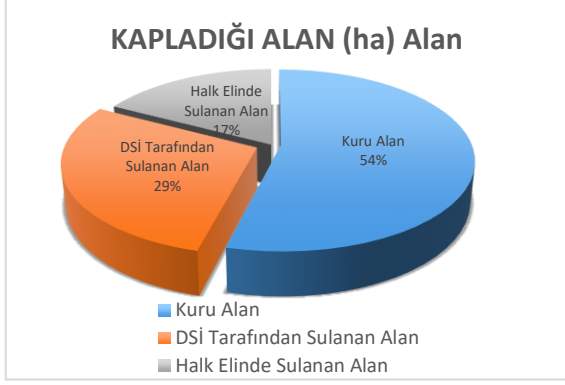
S.NO	İLÇESİ	KÖYÜ	NÜFUSU	NİTELİĞİ (ÇEŞMELİ/ ŞEBEKELİ)	İÇMESUYUN UN TEMİN EDİLDİĞİ KAYNAK	ÇEKİLEN ORTALAMA SU MİKTARI (M ³ /YIL)	İÇMESUYU DURUMU (SULU/YETE RSİZ/SUSUZ)	İÇMESUYU ARITMA TESİS DURUMU	KLOR LAMA
1	TÜRKOĞLU	AKÇALI	679	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	46,674	SULU	YOK	VAR
2	TÜRKOĞLU	AVŞARLI	988	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	70,931	SULU	YOK	VAR
3	TÜRKOĞLU	AYDINKAVAK	702	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	48,301	SULU	YOK	VAR
4	TÜRKOĞLU	BAYRAMGAZİ	190	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,345	SULU	YOK	VAR
5	TÜRKOĞLU	BÜYÜKİMALI	1993	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	143,913	SULU	YOK	VAR
6	TÜRKOĞLU	CECELİ	1615	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	107,775	SULU	YOK	VAR
7	TÜRKOĞLU	CENNETPINARI	238	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	10,891	SULU	YOK	VAR
8	TÜRKOĞLU	ÇAKALLIÇULLU	598	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	36,632	SULU	YOK	VAR
9	TÜRKOĞLU	ÇAKALLIHASANAĞA	1094	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	76,518	SULU	YOK	VAR
10	TÜRKOĞLU	ÇAKIROĞLU	592	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	41,370	SULU	YOK	VAR
11	TÜRKOĞLU	ÇOBANTEPE	419	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	27,297	SULU	YOK	VAR
12	TÜRKOĞLU	DEDELER	965	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	70,648	SULU	YOK	VAR
13	TÜRKOĞLU	DOLUCA	2054	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	140,235	SULU	YOK	VAR
14	TÜRKOĞLU	GÖLLÜHÜYÜK	462	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,547	SULU	YOK	VAR
15	TÜRKOĞLU	HACİBEBEK	764	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	56,080	SULU	YOK	VAR
16	TÜRKOĞLU	HOPURLU	1584	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	103,532	SULU	YOK	VAR
17	TÜRKOĞLU	KADIOĞLU ÇİFT.	742	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,413	SULU	YOK	VAR
18	TÜRKOĞLU	KALEDİBİ	243	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	14,497	SULU	YOK	VAR
19	TÜRKOĞLU	KELİBİŞLER	163	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	12,305	SULU	YOK	VAR
20	TÜRKOĞLU	KIRMAKAYA	1676	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	115,908	SULU	YOK	VAR
21	TÜRKOĞLU	KIZILENİŞ	448	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	30,197	SULU	YOK	VAR

22	TÜRKOĞLU	KUMÇATI	114	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,628	SULU	YOK	VAR
23	TÜRKOĞLU	KUYUMCULAR	275	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	8,274	SULU	YOK	VAR
24	TÜRKOĞLU	KÜÇÜKİMALI	1047	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	60,323	SULU	YOK	VAR
25	TÜRKOĞLU	MİNEHÜYÜK	664	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	51,483	SULU	YOK	VAR
26	TÜRKOĞLU	ÖNSENHOPURU	804	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	57,070	SULU	YOK	VAR
27	TÜRKOĞLU	ÖZBEK	213	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	10,254	SULU	YOK	VAR
28	TÜRKOĞLU	PINARHÜYÜK	183	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	14,144	SULU	YOK	YOK
29	TÜRKOĞLU	TAHTALİDEDELER	269	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	9,264	SULU	YOK	VAR
30	TÜRKOĞLU	UZUNSÖĞÜT	1945	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	136,982	SULU	YOK	VAR
31	TÜRKOĞLU	YAVUZLAR	427	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	29,207	SULU	YOK	VAR
32	TÜRKOĞLU	YENİKÖY	299	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	21,357	SULU	YOK	VAR
33	TÜRKOĞLU	YENİPİNAR	407	ŞEBEKELİ	KUYU SUYU	29,065	SULU	YOK	VAR
34	TÜRKOĞLU	YEŞİLYURT	124	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	8,911	SULU	YOK	VAR
35	TÜRKOĞLU	YOLDERESI	1224	ŞEBEKELİ	KAYNAK SUYU	85,287	SULU	YOK	VAR

B.5.2. Sulama

İlimiz tarım arazilerinin büyük bir kısmında Salma sulama yöntemi ile sulama yapılmaktadır. Salma sulamayı takiben Yağmurlama ve Damla sulama yöntemleri kullanılmaktadır.

ARAZİ TÜRÜ	KAPLADIĞI ALAN (ha)	
	Alan	%
Kuru Alan	192.023	56
DSİ Tarafından Sulanan Alan	100.023	28
Halk Elinde Sulanan Alan	59.316	16
TOPLAM	351.362	

İlimiz Tarımsal alanların sulanmasında, salma sulama yanında bakanlığımızın destekleri kapsamında son dönemde basınçlı (Damla ve Yağmurlama) sulama yöntemleri her geçen gün artarak devam etmektedir. Her geçen gün salma sulama azalarak basınçlı sulama yapılan Tarım alanları artmaktadır.

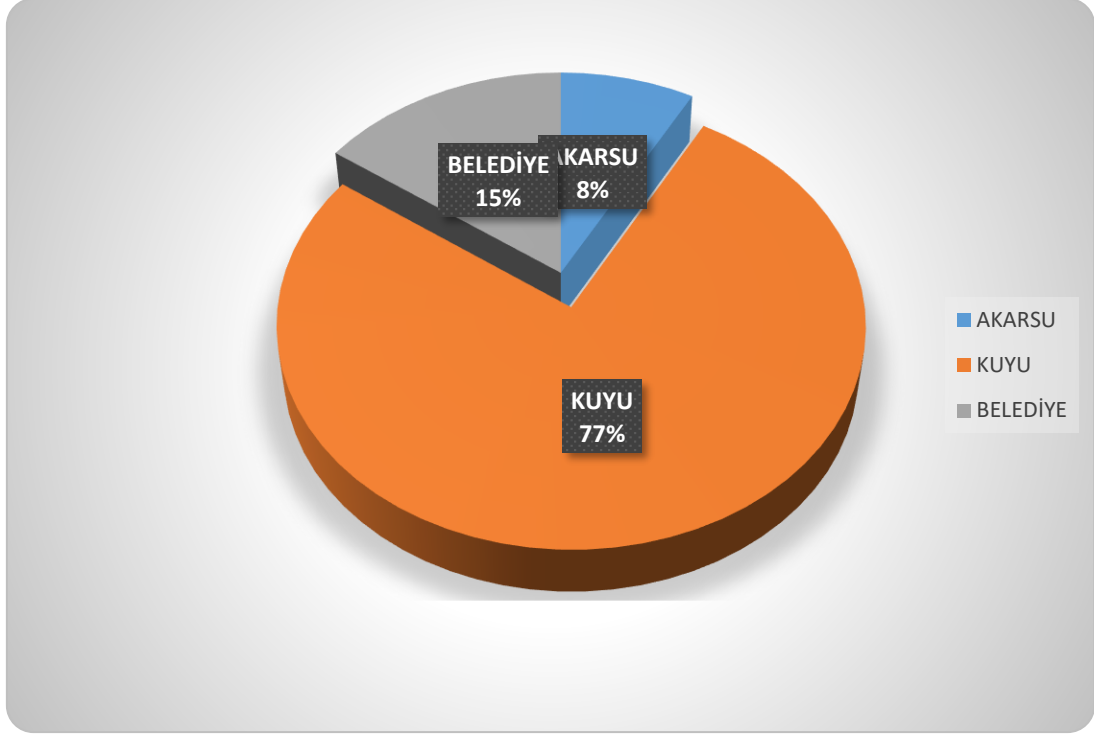
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

NOT: Bilgi Elde Edilememiştir.

B.5.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

SULAMA KONULARI			
Sıra No	Konusu	Verilen Sulama Projesi (Adet)	Basınçlı Sulamaya Açılan Alan (Da.)
1	Yağmurlama	79	5.132
2	Damlama	155	13.020
3	Tamburlu Sulama	0	0
TOPLAM		234	18.152

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

Grafik B.5 - Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(ÇŞİM, 2020)

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santrallerinin isimleri, kapasiteleri ve özelliklerini gösteren tablo aşağıda verilmiştir. Bu tesisler şu an faal olup elektrik üretmektedir.

SIRA NO	TESİS ADI	KURULU GÜÇ (MW)	TOPLAM ENERJİ (GWh)	Su Alma Yapısı	Su Kaynağının Adı
1	Andırın Enerji Grubu (Kargılık Reg.HES)	23,00	71,00	Regülatör	Andırın Çayı
2	Değirmenüstü Regülatörü ve HES	38,72	114,26	Regülatör	Körsulu Çayı
3	Fırınz Regülaötürü	9,26	36,00	Regülatör	Fırınz Deresi
4	Güneşli Regülatörü ve HES	1,80	6,86	Regülatör	Andırın Suyu
5	Karasu İçme Suyu HES	2,40	18,72	Diğer	Karasulu Kanalı
6	Kısıkk Regülatörü ve HES	9,26	32,00	Regülatör	Ceyhan Nehri
7	Kozak Bendi ve HES	4,40	13,34	Regülatör	Zeytin Çayı
8	Suçatı Bendi ve HES	7,00	28,41	Baraj	Güredin Çayı
9	Teleme Regülatörü ve HES	1,57	10,86	Regülatör	Göksu Deresi
10	Süleymanlı Regülaötürü ve HES	4,50	18,88	Regülatör	Zeytin Suyu
11	Tahta Regülatörü ve HES	12,00	48,29	Regülatör	Tahta Suyu
12	Tayfun Kanal HES	0,82	5,28	Regülatör	Andırın Çayı

13	Çataloluk Regülatörü ve HES	9,54	31,00	Regülatör	Tekir Deresi
14	Kale Regülatörü ve HES	34,13	107,28	Regülatör	Körsulu Çayı
15	Andırın Enerji Grubu	40,50	105,66	Regülatör	Andırın Çayı
16	Kesme Regülatörü ve HES	4,61	16,77	Regülatör	Aksu Çayı
17	Hacınınoğlu Regülatörü ve HES	142,28	337,01	Regülatör	Ceyhan Nehri
18	Poyraz HES(Andırın Regülatörü)	2,66	9,98	Regülatör	Andırın Çayı
19	Yaşıl HES	3,79	14,92	Regülatör	Aksu Çayı
20	Köyobası Regülatörü ve HES	1,07	4,60	Regülatör	Yaralı Pınar Kaynağı
21	Avcılar Regülatörü ve HES	16,74	46,40	Regülatör	Çemrengeç Çayı
22	Zeytin Regülatörü ve HES	5,20	18,28	Regülatör	Zeytin Çayı
23	Gökgedik Regülatörü ve HES	24,27	60,26	Regülatör	Körsulu Çayı
24	Kartalkaya Brj.Dipsavak HES	8,00	29,51	Regülatör	Aksu Çayı
25	Üçkaya Regülatörü ve HES	1,40	4,59	Regülatör	Mezgirt Deresi
26	Torlar Regülatörü ve HES	14,83	34,48	Regülatör	Körsulu Çayı
27	Dağdelen Regülatörü ve HES	8,00	24,25	Regülatör	Ceyhan Nehri
28	Kandil Barajı ve HES	207,92	476,14	Baraj	Ceyhan Nehri
29	Sarıgül Barajı ve HES	102,54	269,23	Baraj	Ceyhan Nehri
30	Söğütlü Regülatörü ve HES	18,32	30,01	Regülatör	Söğütlü Deresi
31	Çakmak Regülatörü ve HES	27,38	68,75	Regülatör	Söğütlü Deresi
32	Akpınar Regülatörü ve HES	9,01	36,08	Regülatör	Aksu Nehri
33	Üçgen Regülatörü ve HES	3,39	11,26	Regülatör	Tahta Suyu
34	Değirmen Barajı ve HES(Berke Brj)	5,00	16,50	Regülatör	Değirmendere Suyu
35	Kantarma Regülatörü ve HES	2,80	10,00	Regülatör	Söğütlü Çayı
36	Sisne Regülatörü ve HES	4,20	11,01	Regülatör	Cemrengeç Deresi
37	Sivritaş Regülatörü ve HES	3,47	11,02	Regülatör	Cemrengeç Deresi
38	Tecde Regülatörü ve HES	8,50	37,25	Regülatör	Durandarlı Deresi
39	Teytur Regülatörü ve HES	2,20	7,51	Regülatör	Karasu Deresi
40	Uzuntepe Regülatörü ve HES.	1,90	12,00	Regülatör	Nergile Çayı
41	Sazak HES	8,80	30,01	Regülatör	Andırın Suyu
42	Damlasu Regülatörü ve HES	10,30	31,07	Regülatör	Keşiş Çayı
43	Çatalkaya Regülatörü ve HES	16,32	52,10	Regülatör	Göksu Çayı
44	Karapur Regülatörü ve HES	8,70	33,59	Regülatör	Göksu Çayı
45	Bulgurkaya Bendi ve HES	2,57	9,32	Regülatör	Keşiş Çayı
46	Umutlu Bendi ve HES	20,00	50,59	Regülatör	Göksu Çayı
47	Nur Regülatörü ve HES	17,71	53,12	Regülatör	Aksu Nehri
48	Söğütlü-1 Regülatörü ve HES	3,91	11,81	Regülatör	Ceyhan Nehri

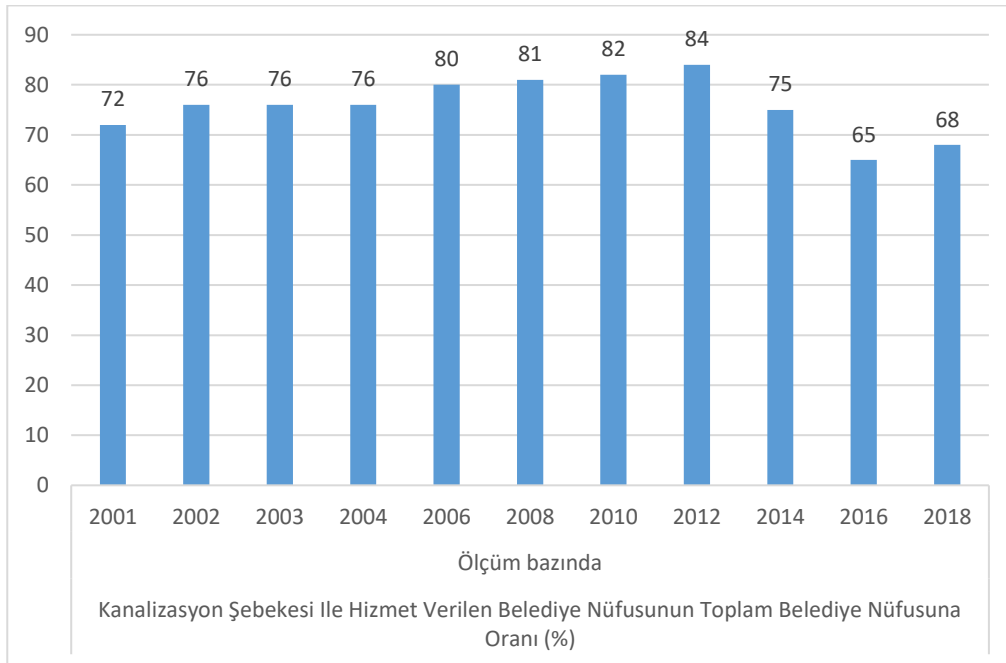
49	Aşağı Fırın Regülatörü ve HES	5,90	17,69	Regülatör	Aşağı Fırın Çayı
50	Çamlık Regülatörü ve HES	9,83	26,58	Regülatör	Tekir-Tanır Dereleri
51	Güvercin Regülatörü ve HES	16,37	42,49	Regülatör	Çağırın Dere
52	Okkayası Reg. ve Şitlik HES	22,71	56,83	Regülatör	Yoğunkamalak-Dağlağaç Dereleri
53	Karapınar Regülatörü ve HES	8,07	22,44	Regülatör	Keşiş Suyu-Karapınar Deresi
54	Aksu Regülatörü ve HES	3,20	10,41	Regülatör	Aksu Çayı
55	Menzelet Barajı ve HES	124	466	Baraj	Ceyhan Nehri
56	Sır barajı ve HES	283,5	725	Baraj	Ceyhan Nehri
57	Kılavuzlu Barajı ve HES	54	144	Baraj	Ceyhan Nehri
58	Adatepe barajı ve HES	15,889	45,21	Baraj	Göksu Çayı

B.5.5. Rekreatiyonel Su Kullanımı

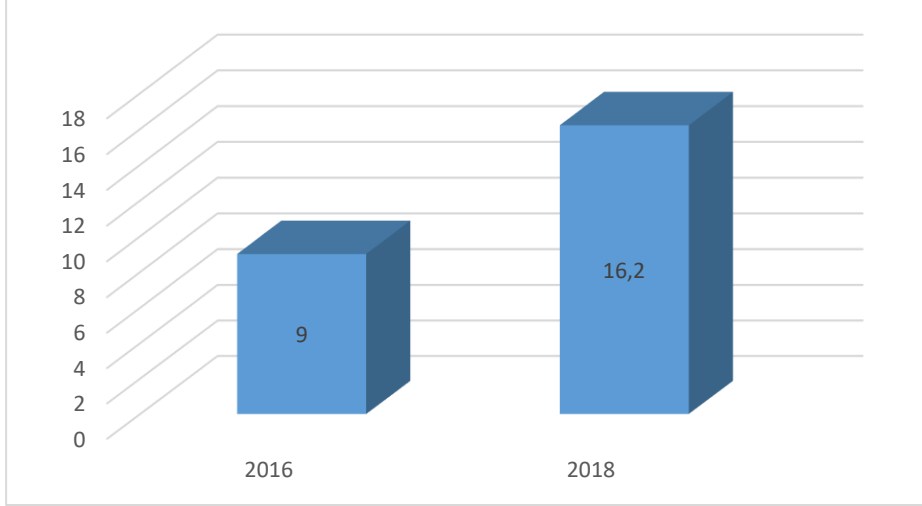
NOT: Bilgiye Ulaşlamamıştır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Grafik B.7 – 2020 yılında Kahramanmaraş ilinde kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı
(TÜİK, 2021)

Grafik B.8 – 2020 yılında Kahramanmaraş ilinde atıksu arıtma tesisi ile hizmet edilen nüfusun toplam belediye nüfusuna oranı
(TÜİK, 2021)

Çizelge B.16 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(KASKİ, 2021)

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	Merkez İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi	✓					✓	148.080	VAR	30.624.317	SIR BARAJI	YOK	467.696	15.684.190
İlçeler	Afşin	✓					✓	10.224	VAR	3.250.017	ALMAOKU DERESİ	YOK	46.117	15.150
	Pazarcık	✓					✓	10.921	Revizyon Aşamasında	2.210.160	AKSU ÇAYI	YOK	38.285	99.600
	Türkoğlu	✓					✓	6.017	Kurulum Aşamasında	1.530.334	AKSU ÇAYI	YOK	42.562	1.147.680
	Geben	✓				✓		400	YOK		DERE	YOK	1.520	-
	Elbistan		✓				✓	22.567	VAR	-	CEYHAN NEHRİ	YOK	103.341	-

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

NOT:İlimizdeki iki adet OSB nin de AAT bulunmamaktadır.

Çizelge B.17 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu
(ÇŞİM, 2021)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
Kavlaklı	Yok					
Türkoğlu	Yok					

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge B.18 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı
(Atıksu Bilgi Sistemi, 2021)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT’si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	145	72
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	1	1
Diğer	27	6

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Katı Atık Düzenli Depolama Tesisimizde oluşan sızıntı suları tesisin zeminine yerleştirilen drenaj kanalları sayesinde lagünlere taşınmaktadır. 3 adet lagün bulunmaktadır. Lagünlerde toplanan sızıntı suları ihtiyaç duyulduğunda biyogaz tesisinde ve ön ayrıştırma tesisinde kullanılmaktadır. Geriye kalan sızıntı suları Sızıntı Suyu Arıtma Tesisinde arıtılarak dereye deşarj edilmektedir. Doğaya ya da yer altı sularına sızıntı suyunun karışıp karışmadığını tespit etmek amacıyla 3 adet gözlem kuyumuz bulunmaktadır. Gözlem kuyularımızdan belirli periyotlarla numune alınarak yetkilendirilmiş lab. test ettirilerek sızıntı suları kontrol altına alınmaktadır.

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

Çizelge B.19 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu (KASKİ, 2021)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)(Merkezi Tesiste Peyzaj Sulamada)	TOPLAM (m ³ /yıl)
37.614.828						131.515	37.746.343

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

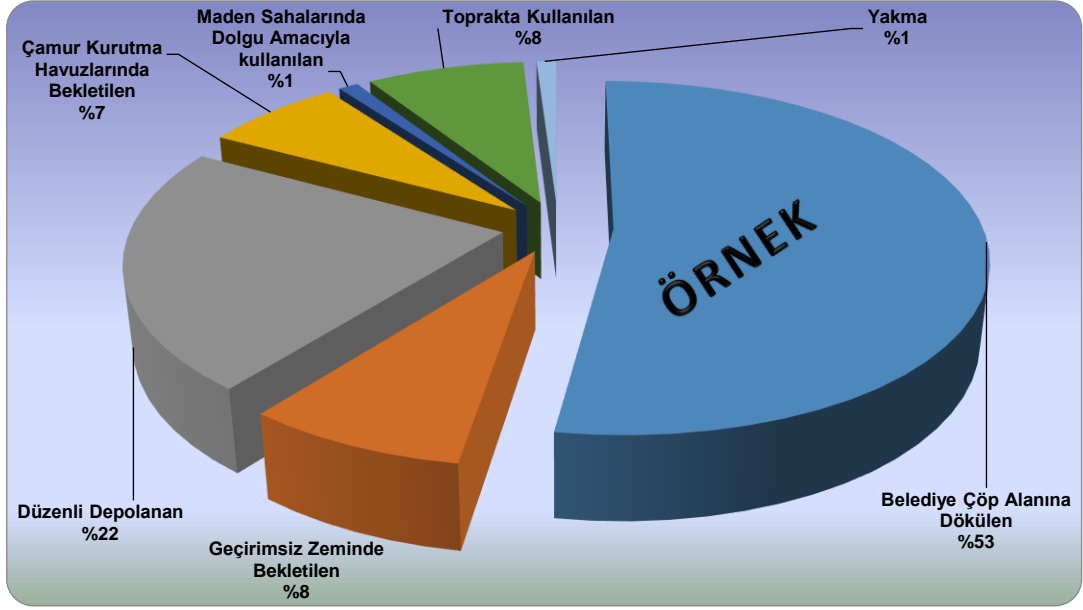
Çizelge B.20 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler (ÇŞİM, 2021)

Şüpheli Saha Sayısı	Takip Gerektiren Saha Sayısı	Kirlenmiş Saha Sayısı

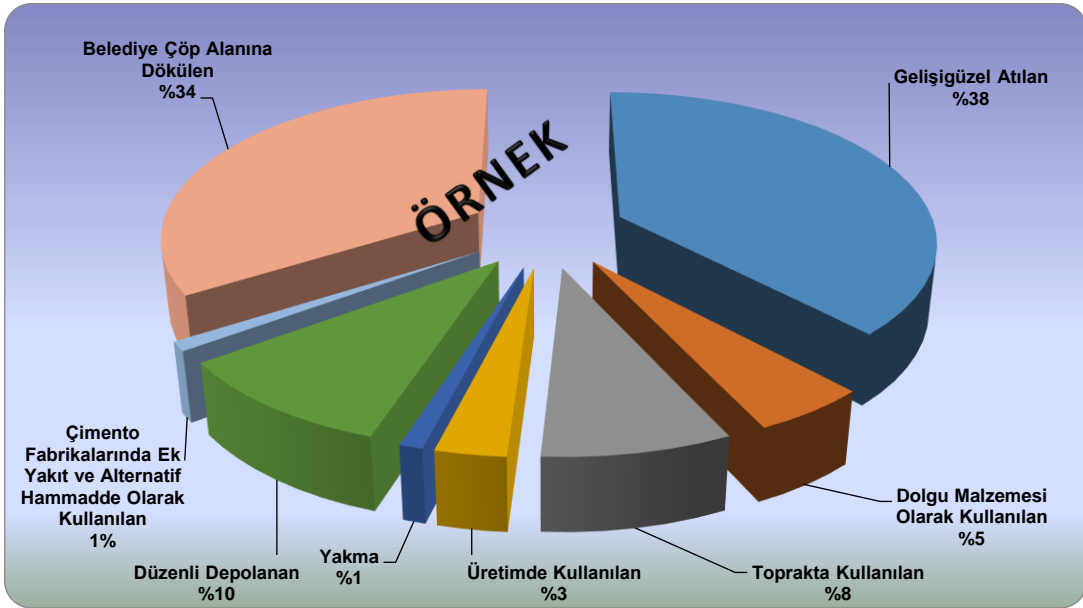
NOT: Bilgiye ulaşamamıştır.

B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

NOT: Bilgiye ulaşamamıştır.

Grafik B.6 – Bilgiye Ulaşılamamıştır.

Grafik B.7 - Bilgiye Ulaşılamamıştır.

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

NOT: Bilgiye ulaşılammıştır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İlde kullanılan gübre (bitki besin maddesi bazında), pestisit miktarları ve bunların çeşitlerinden söz edilerek, Çizelge B.20, Çizelge B.21, Çizelge B.22 doldurulmalıdır.

Çizelge B.21 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(İl Tarım ve Orman Müd, 2021)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	33.682	347.045
Fosfor	13.238	
Potas	2.582	
TOPLAM	49.502	

Çizelge B.22 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)

(İl Tarım ve Orman Müd. 2021)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	İlaçlama	34,357	46600
Herbisitler	İlaçlama	31,870	53000
Fungisitler	İlaçlama	352,173	71350
Rodentisitler	İlaçlama	0,011	1348
Nematositler	-	-	-
Akarisitler	İlaçlama	3,817	2850
Kışlık ve Yazlık Yağlar	-	-	-
Diğer	-	-	-
TOPLAM		422,228	175148

Çizelge B.23 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları

(Kaynak, yıl)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizin su kaynaklarını; akarsular, yeraltı suları, baraj ve suni göletler oluşturmaktadır. Şu anda su ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan bu kaynaklar aynı zamanda il genelinde evsel ve endüstriyel kullanımlar sonucu oluşan atık sular yer üstü ve yer altı sularına karışarak kirlenmelere neden olmaktadır.

Bu suların tarımsal amaçlı kullanılması hem bitkiler vasıtasıyla canlılara hem de toprak kirliliğine neden olmaktadır.

İlimizin yazın sıcak ve kurak bir iklime sahip olması atık suların buharlaşmasına neden olmaktadır.

Maraş Ovasında bir çok tarımsal ve sanayi amaçlı kuyu mevcuttur. Sanayi tesislerinin yeraltı suyu kullanımının çoğalması yer altı su seviyesini olumsuz etkilemiştir. Bazı bölgelerde artezyen kaynak olarak çıkan sular kaybolmuştur.

Kaynaklar

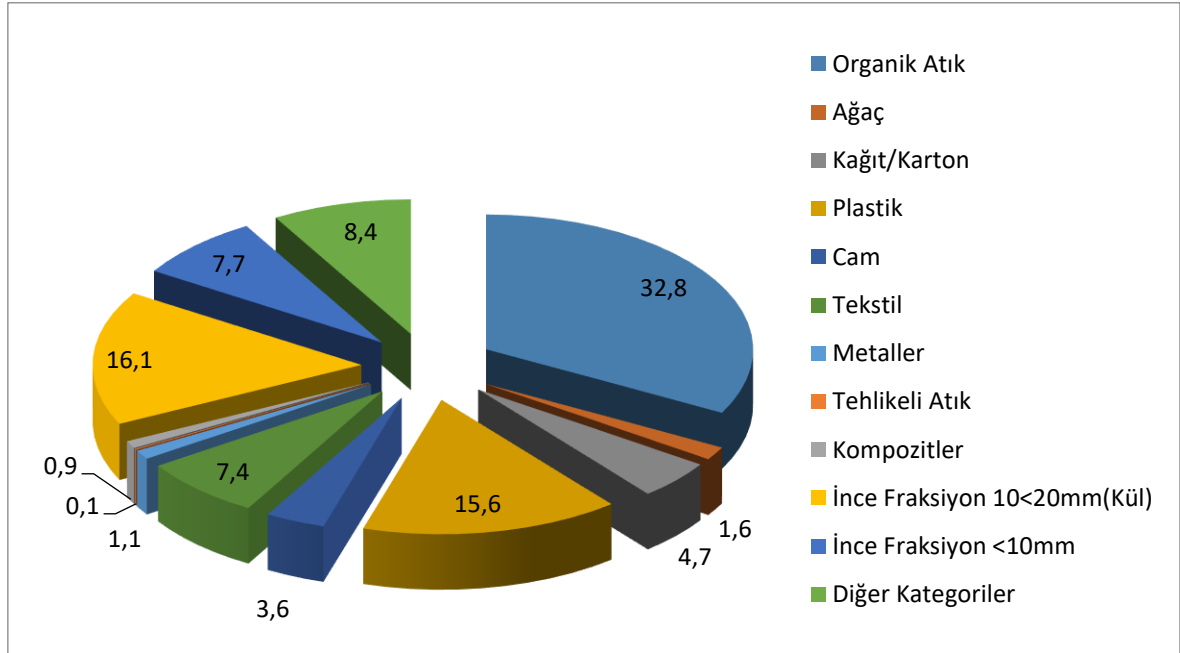
- DSİ XX. Bölge Müdürlüğü
- Büyükşehir/Belediye Başkanlığı
- Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

C. ATIK

Bu bölümde raporun kapsamında olan yılın verisi yoksa mevcut en son yılın verisi verilmelidir.

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

Kürtül Mahallesi Beşolok Cad. 42/A Onikişubat/Kahramanmaraş adresinde bulunan Entegre Atık Değerlendirme Geri Dönüşüm ve Bertaraf tesisimize günlük ortalama 650 ton evsel nitelikli katı atığın transferi tarafımızca yapılmaktadır. Kahramanmaraş ilinin toplam 2 si merkez olmak üzere olup 11 ilçesi bulunmakta olup 7 ilçenin evsel nitelikli katı atıkları entegre katı atık tesisimize getirilmektedir. Kalan 4 ilçenin evsel nitelikli katı atıkları kendi sınırları içerisinde bulunan vahşi depolama çöp sahasına dökülmektedir. Vahşi depolama sahalarının küreleme ve düzenleme işlemleri büyükşehir belediyemiz tarafından yapılmaktadır. Kuzey ilçeleri kapsayan entegre katı atık tesisi projemizin proje ihalesi gerçekleştirilmiştir. Projesi tamamlanmış ve iller bankası tarafından onaylanmıştır. ÇED aşaması da tamamlanmıştır. Müşavir firma ihale süreci tamamlanmıştır. İnşaat yapımı ihale süreci devam etmektedir. 2022 yılı içerisinde yapım ihalesinin tamamlanması planlanmaktadır. Entegre katı atık tesisinin hayata geçmesi ile birlikte vahşi depolama sahaları ıslah edilerek tüm evsel nitelikli katı atıkların entegre tesiste değerlendirilerek geri kazanım/bertarafı gerçekleştirilecektir.

Grafik C.8 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu
(Kahramanmaraş B.Şehir Bel. Bşk. 2021)

KATI ATIK DEPOLAMA SAHASINA GELEN KARIŞIK BELEDİYE ATIKLARININ KARAKTERİZASYONU (MADDE GRUPLARI ANALİZİ)- 2020

ATIK CİNSİ		%
1	Organik Atık	32,8
2	Kâğıt ve Karton	4,7
3	Plastikler (Tüm Plastikler)	15,6
4	Cam (Cam şişe, cam bardak, kavanoz)	3,6
5	Metal	1,1
6	Tehlikeli Atık (Pil,Akü ve Çeşitli Tehlikeli Atıklar)	0,1
7	Ağaç	1,6
8	Tekstil Atıkları	7,4
9	Kompozitler	0,9
10	Diğer Kategoriler	8,4
11	İnce Fraksiyon(<10mm)	7,7
12	İnce Fraksiyon (10<20mm)	16,1
TOPLAM		100

Çizelge C.24 - 2020 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Kahramanmaraş B.Şehir Bel. Bşk. 2021)

Büyükşehir/ İl/İlçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükş ehir Belediye esi/ Birlik ise birliğe üye olan belediye ler	Nüfus		Üretilen Kati Atık Miktarı (ton/gün)	Toplan an Kati Atık Miktar ı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Kati Atık Miktarı (kg/gün)		Trans fer İstasy onu Varsa Sayısı	Atık Yönetim i Hizmetle rini Kim Yürüttüy or? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye)	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Y az	K ış		Ya z	Kı ş	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma / Kompost/ Biyometaniz	Yak ma	Düzensiz Depolama	Depo Gazın dan Enerji Üretisi
Büyükşehir Belediyesi	-			2019 yılı günlük ortalama atık miktarı:65 0,62 ton	-		Kişi başına düşen atık miktarı: 0,72	Kişi başına düşen atık miktarı 0,72 kg/gün	5 adet	Atık Yönetimi Şube Müdürlüğü	Mevcut	Mekanik Ayırma ve Biyometanizasyon Tesisi Aktif	-	-	Mevcut
İl Geneli															

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

2021 yılı mart ayı itibari ile hafriyat atıklarının kontrolü, denetimi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığına geçmiştir. Döküm sahası olarak merkezde Erkenez Döküm Sahası kullanılmaktadır. Atık miktarları ile ilgili arşiv çalışmaları devam etmektedir.

Çizelge C.25 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi

(Kahramanmaraş B.Şehir Bel. Bşk. 2021)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
					1
İl Geneli (Toplam)					

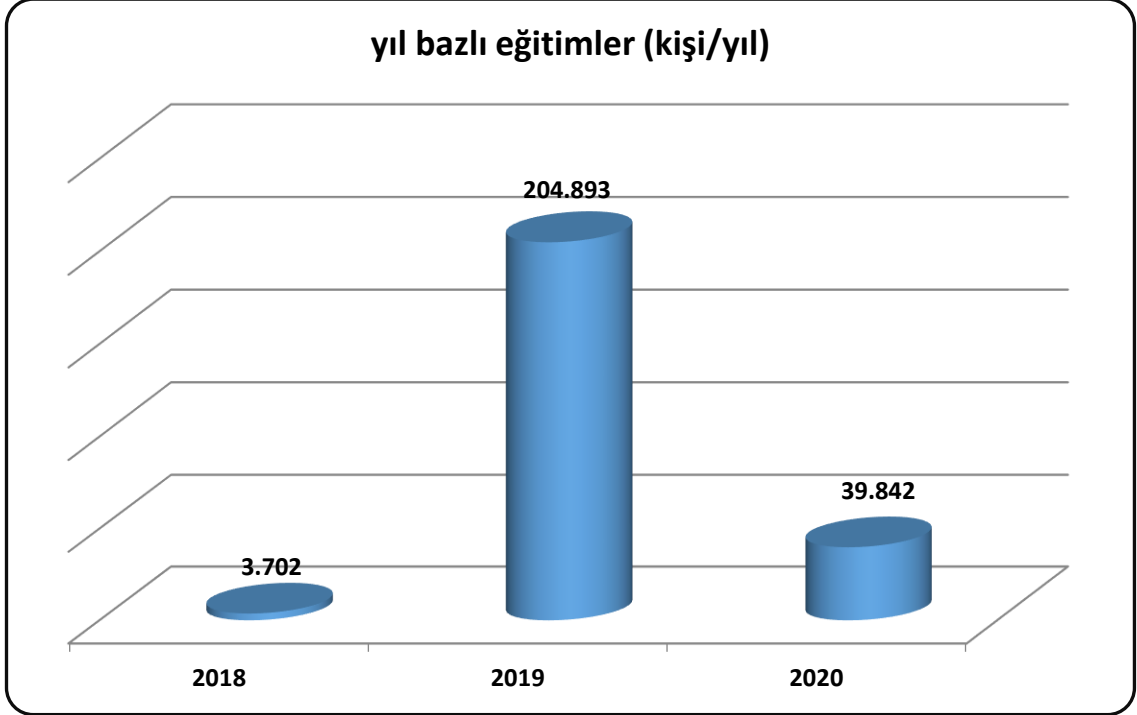
C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

Çizelge C.26 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimler

(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2021)

Hedef Kitle	Düzenlenen Eğitim Sayısı	Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Kurum Temsilcileri	59	6.309
Öğrenci	114	33.533

Grafik C.9 – Kahramanmaraş ilinde Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

İldeki Atık Getirme Merkezleri ilişkin bilgiler verilerek Çizelge C.26 doldurulmalıdır.

Çizelge C.27 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri (Kaynak, Yıl)

Atık Getirme Merkezi (AGM)	Belediye/AVM/OSB/Üniversite/Site/havaalanı	İlçesi	Toplanan Atık Türü Sayısı	Toplanan Atık Grupları
1. Sınıf AGM Belediye			
2. Sınıf AGM AVM			
3. Sınıf AGMOSB, Üniversite, Site, havaalanı	Onikişubat	-	1.2.3.4.8.9.10
Mobil Atık Getirme MerkeziBelediye			

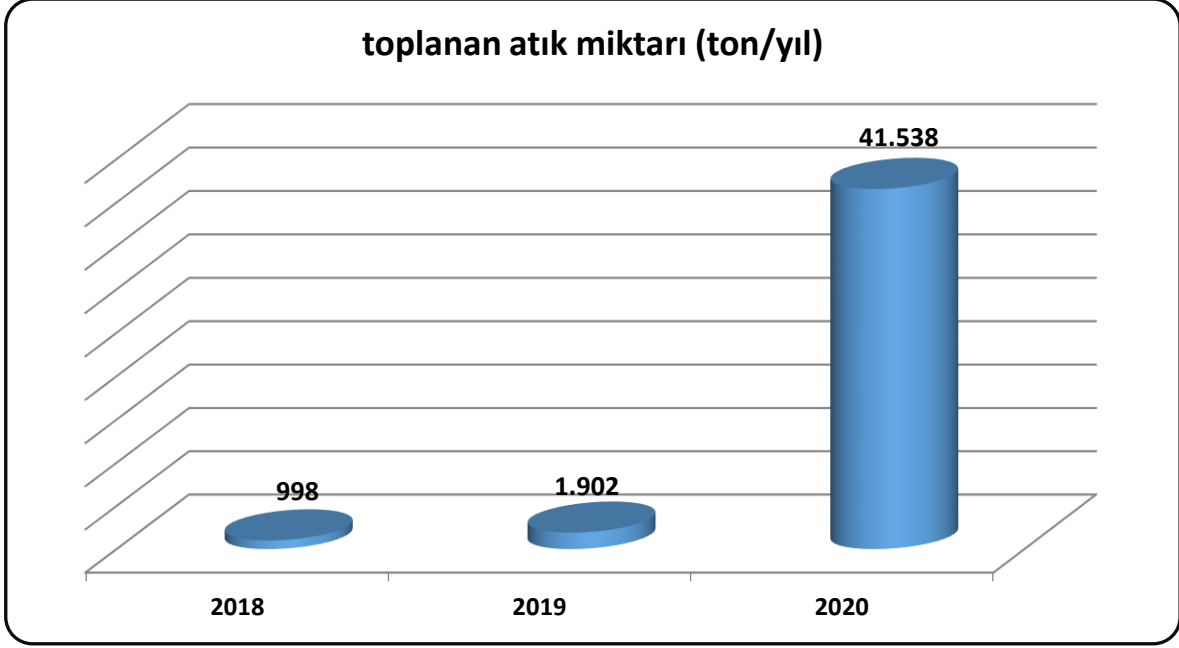
İlimizde 1.sınıf, 2. Sınıf ve mobil atık getirme merkezi bulunmamaktadır.

C.3.3. Atık Miktarları

Çizelge C.28 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı

(Kaynak, Yıl)

	İlçe	Toplanan Atık Miktarı (Kg)
Kağıt, karton (15 01 01, 15 01 05, 20 01 01)		30290095
Plastik (15 01 02, 15 01 05, 17 02 03, 20 01 39)		2568664
Metal (15 01 04, 17 04 07, 20 01 40)		8608984
Cam (15 01 07, 17 02 02, 20 01 02)		35504
Ahşap (15 01 03, 17 02 01, 20 01 38)		
Tekstil (15 01 09, 20 01 10, 20 01 11)		
Pil(16 06 01*)		
Akü (16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05, 20 01 33*, 20 01 34)		6310
Toner-Kartuş (08 03 17*, 20 01 27*)		
Aydınlatma (20 01 21*)		
Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36, 16 02 13*, 16 02 14*, 09 01 10, 09 01 11, 09 01 12)		5080
İlaçlar (20 01 31*, 18 01 08*, 18 02 07*, 20 01 32)		
Bitkisel atık yağ (20 01 25, 20 01 26*)		15053
Hacimli atıklar (20 03 07)		
Araç bakım/onarım(16 01 03, 16 01 07*)		
Tehlikeli atık (20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 27*, 20 01 29*, 20 01 37*)		
Organik atık		
Karışık (plastik, kağıt, cam, metal)		
TOPLAM		41529690

Grafik C.10 – Kahramanmaraş İlinde Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında toplanan atık miktarı
(Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2021)

C.3.4. Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

İlde sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluşlara ilişkin Çizelge C.28 doldurulur. Yıllar bazında karşılaştırma grafiği (Grafik C.14) yapılmalıdır. Yıl bazlı ilerleme grafiği yapılmalıdır.

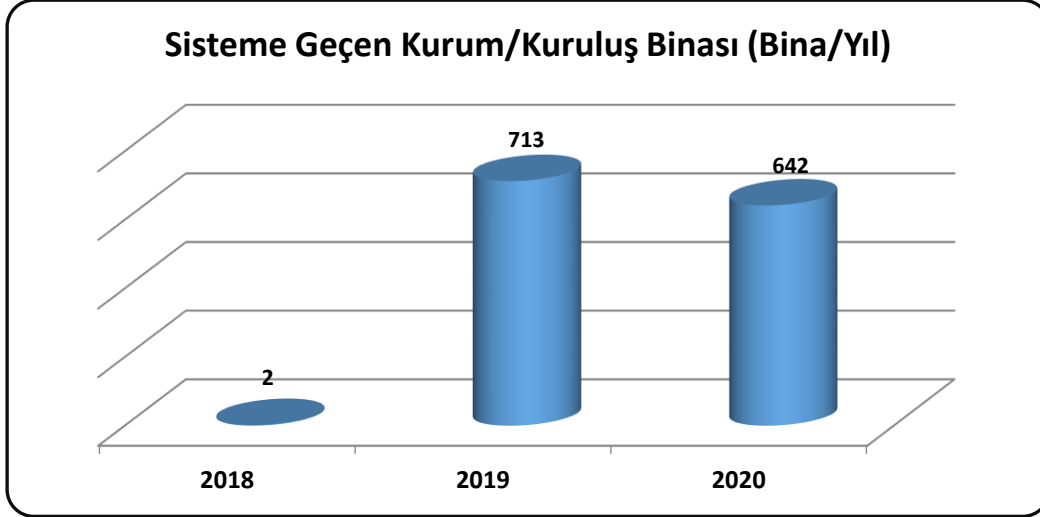
Çizelge C.29 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan kurum/kuruluş sayısı

(Kaynak, Yıl)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sisteme Geçen Kurum Sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	1	0
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	171	135
Alışveriş Merkezi	1	1
Belediye	12	12
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	91	2
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	877	6
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	1086	428
Havalimanı	1	1
İl Özel İdaresi		
İş merkezi ve Ticari Plaza		
Kamu Kurum ve Kuruluşu	245	245
Konaklama İşletmeleri	52	4
Liman		
Organize Sanayi Bölgesi	2	1
Sağlık Kuruluşu	19	19
Tren ve Otobüs Terminali	1	

Zincir Marketler	4	4
------------------	---	---

- SABS da kurum türü olarak bulunan “zincir marketler” sistemde kayıtlı olarak 262 şube görülmektedir. Bu sayı sisteme dahil olan şubelerin sayısı ile artış göstermektedir.
- İlimizde İl Özel İdaresi ve İş Merkezi ve Ticari Plaza bulunmamaktadır.

Grafik C.11 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen kurum/kuruluş binası sayısı (Sıfır Atık Bilgi Sistemi, 2021)

C.3.5. Ekipman

İldeki sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlara ilişkin bilgiler Çizelge C.29’a göre verilir.

Çizelge C.30 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamındaki ekipmanlar (SABS, 2021)

Kurumlardaki Kumbara Sayısı	Kurumlardaki Konteyner Sayısı	Belediye Genelindeki Konteyner Sayısı
2705	650	7

Sıfır Atık Bilgi Sisteminde Belediye uygulama alanı olarak hizmet binasında bulunan kumbara sayısı 62 adet’tir.

C.3.6. Kompost

Çizelge C.31 – 2020 yılı itibariyle sıfır atık yönetimi kapsamında kompost üretimi bilgileri (Kaynak, Yıl)

	Kompost Tesisi Sayısı	Toplam Kapasitesi	Yıllık Üretilen Kompost Miktarı (kg)
Belediye Geneli			
Kurum/Kuruluşlar			

NOT: İlimizde kompost üreten belediye ve kamu kurumu bulunmamaktadır.

C.3.7. Sıfır Atık Belgesi

İlde 2020 yılında Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler Çizelge C.31'e göre verilir.

Çizelge C.32 - Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi almış kurum türlerine ilişkin bilgiler (SABS,2021)

Kurum Türü	Sıfır atık sisteminde faaliyet bildiren sayısı	Sıfır Atık Belgesi alan sayısı
300 Ve Üzeri Konuta Sahip Siteler	-	-
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisi	171	171
Alışveriş Merkezi	1	1
Belediye	12	6
ÇED Yönetmeliği Ek-1 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	24	24
ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesinde Yer Alan Sanayi Tesisi	1	1
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	1	1
Eğitim Kurumu ve Yurtlar	99	99
Havalimanı	1	1
İl Özel İdaresi	-	-
İş merkezi ve Ticari Plaza	-	-
Kamu Kurum ve Kuruluşu	77	77
Konaklama İşletmeleri	2	2
Liman	-	-
Organize Sanayi Bölgesi	1	1
Sağlık Kuruluşu	13	13
Tren ve Otobüs Terminali	-	-
Zincir Marketler	110	110

C.4. Ambalaj Atıkları

“Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında ambalajın üretimi, ürünlerin ambalajlı olarak satışa sunulması, ambalaj atığının oluşumu, ambalaj atığının toplanması ve geri dönüştürmesi aşamalarında yer alan bütün paydaşların yaptığı işlere sayısal değerler de belirtilerek değinilmelidir.

Çizelge C.33 - 2019 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

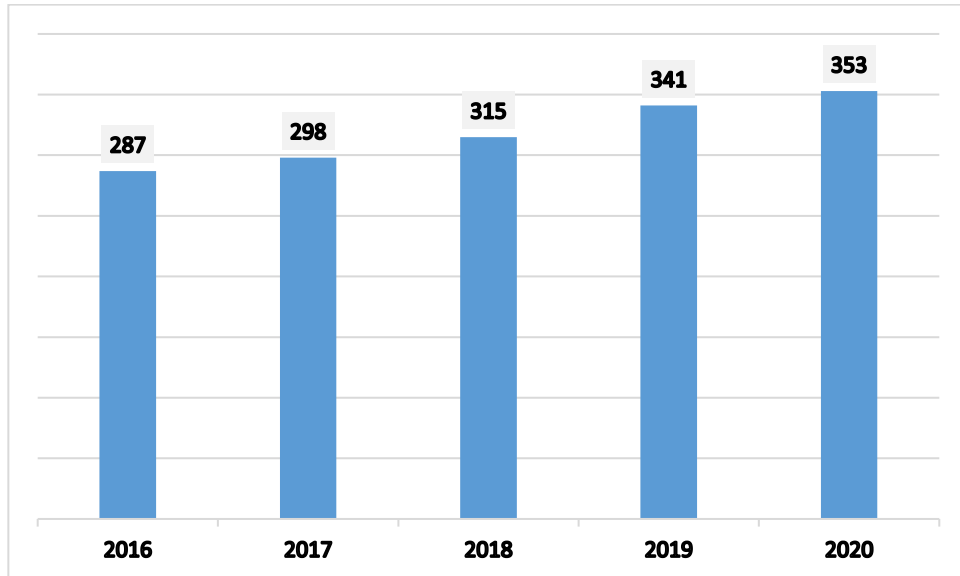
Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	1.994.800	1.230.894
Metal	-	-
Kompozit	9.969.941	9.969.941
Kağıt Karton	533.010.472	513.846.500
Cam	-	-
Ahşap	7.580	7.580
Karışık	1.157.888	1.088.500
Toplam	546.140.681	526.143.415

Not: Ambalaj Bilgi Sisteminde 2020 yılı istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2019'u içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistiki veriye Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında Ambalaj Bülteninden ulaşılabilir.

Atık Yönetim Uygulamasında bulunan Kütle Denge Durum/Atık Kabul Raporu/ Atık İşleme Raporları neticesinde ambalaj cinsilerine göre toplanan ve işlenen atık miktarları tabloya işlenmiştir.

Çizelge C.34 - 2020 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	292
Ambalaj Üreticisi Sayısı	19
Tedarikçi Sayısı	7

Grafik C.12 – Kahramanmaraş İlinde Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Çizelge C.35 - 2020 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı
(Kaynak, yıl)

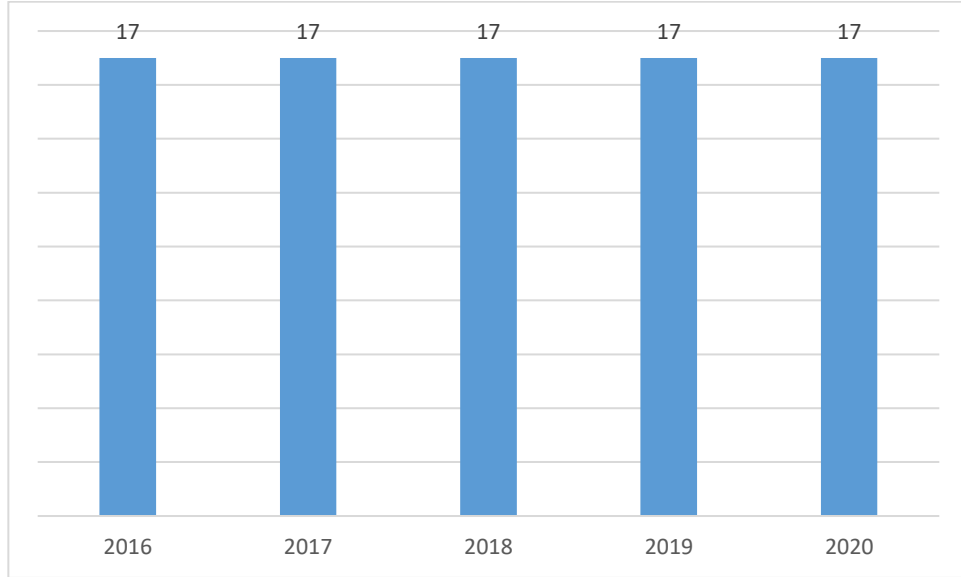
Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
13	3	-	10

Çizelge C.36 - 2020 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Kaynak, yıl)

Ambalaj Atığı Geri	Plastik Ambalaj	Kağıt-Karton	Cam Ambalaj	Metal Ambalaj	Ahşap Ambalaj	Kompozit Ambalaj	Tekstil Ambalaj

Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Atığı GKT Sayısı	Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Atığı GKT Sayısı	Atığı GKT Sayısı	Atığı GKT Sayısı	Atığı GKT Sayısı	Atığı GKT Sayısı
17							

*Bir geri kazanım tesisi birden fazla ambalaj atığı işleyebileceğinden toplam Geri Kazanım Tesis Sayısı farklı olabilir.

Grafik C.13 –Kahramanmaraş İlinde Yıl bazında bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı
(Ambalaj Bilgi Sistemi, 2021)

Çizelge C.37 – 2020 yılında Belediyelerin Ambalaj Atık Yönetim Planı (AAYP) durumu
(EÇBS, 2021)

Belediye Adı	Nüfusu	AAYP Durumu (Var-Yok)	AAYP Onay Tarihi
K.MARAŞ B.ŞEHİR	1.168.163	Yok	-
ÇAĞLAYANCERİT	23.292	Var	11/10/2019
ELBİSTAN	142.778	Var	11/03/2020
TÜRKOĞLU	78.569	Var	07/05/2019
PAZARCIK	69.686	Var	11/02/2021
AFŞİN	80.980	Var	09/03/2020
ONİKİŞUBAT	441.681	Yok	-
DULKADİROĞLU	223.277	Yok	-
GÖKSUN	52.136	Yok	-
ANDIRIN	32.377	Var	24/03/2020
EKİNÖZÜ	10.988	Yok	-
NURHAK	12.399	Yok	

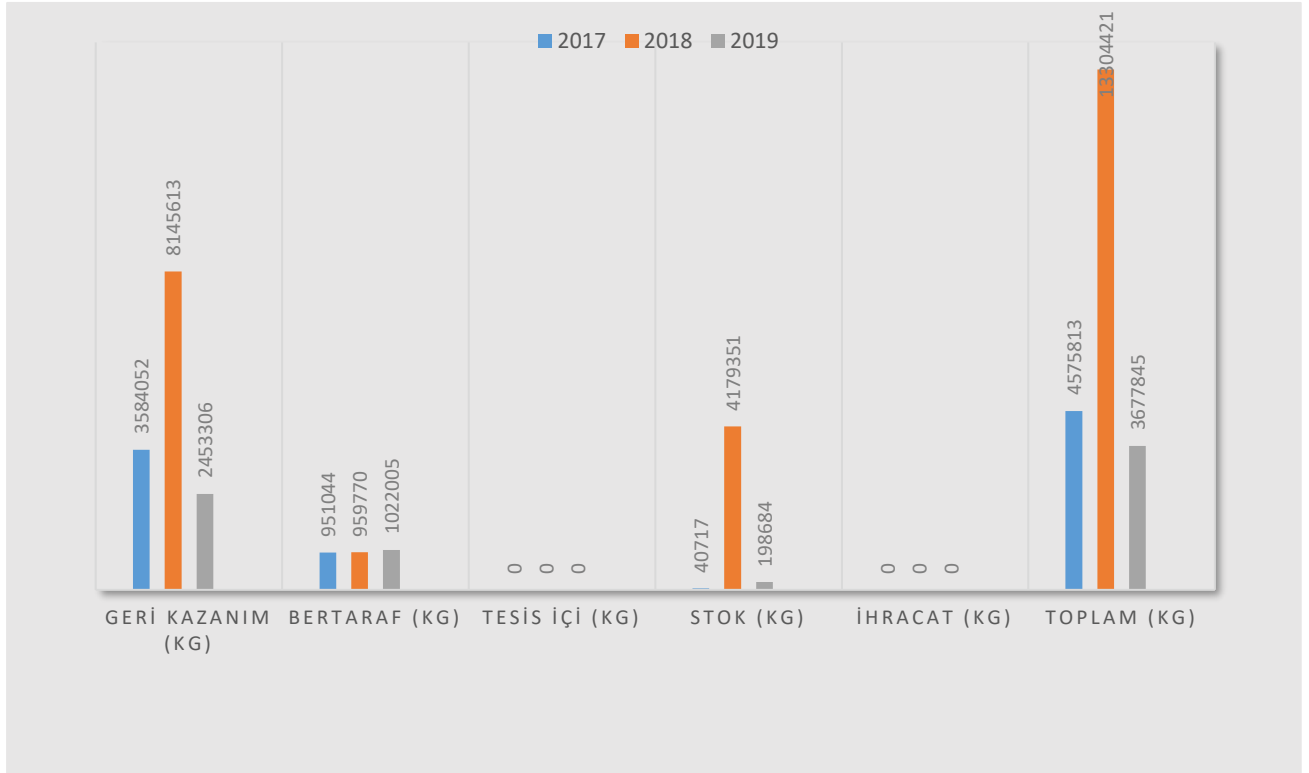
Çizelge C.38 - 2020 yılında Atık Getirme Merkezleri ile ilgili durum
(Kaynak, yıl)

Atık Getirme Merkezi	Sahibi	Kurucu Türü (Belediye-AVM-OSB-	Adresi	İzin/Onay tarihi	Atık Grupları
----------------------	--------	--------------------------------	--------	------------------	---------------

(AGM)		Havalimanı- Satış Noktası vd.)			
1. Sınıf AGM	-				
2. Sınıf AGM	-				
3. Sınıf AGM	-	Üniversite	Batı Çevreyolu Bulv. 251/A, 46050 Onikişubat	13/07/2021 tarih ve 1325620 sayılı yazımız ile onaylanmıştır.	2. 3. 4. 8. 9. 10.

Not: İlimizde 1. ve 2. Sınıf atık geri getirme merkezi bulunmamaktadır.

C.5. Tehlikeli Atıklar

Grafik C.14 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi*
(Atık Yönetim Uygulaması,2021)

Çizelge C.39 – Kahramanmaraş 2019 yılında atık işleme yöntemine göre atık miktarları*

(Atık Yönetim Uygulaması, yıl)

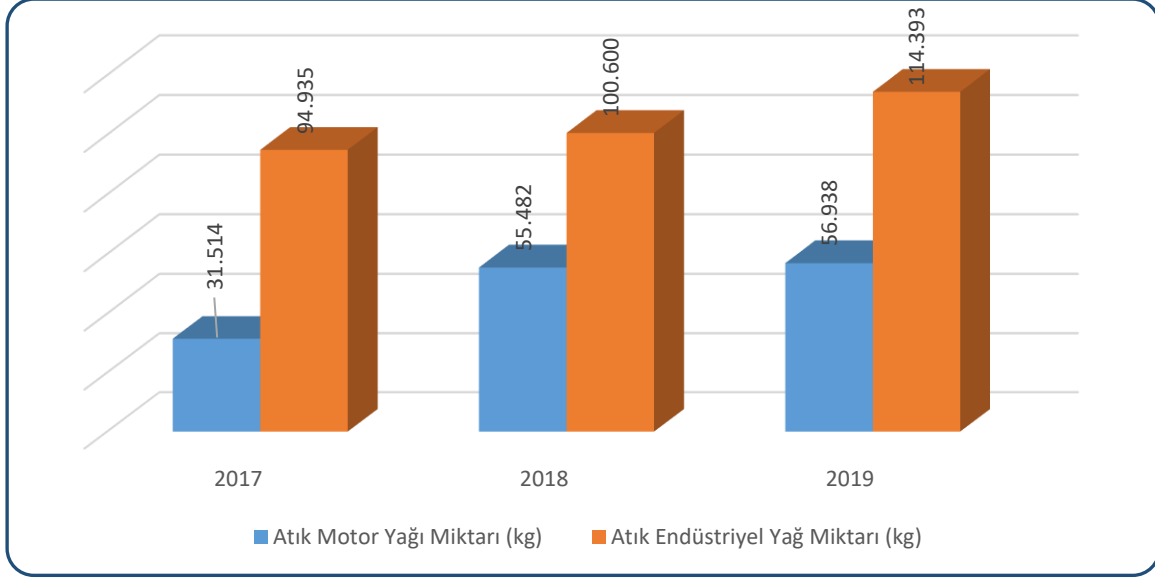
ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	24.241.965
R2	Solvent (çözücü) ıslahı/yeniden üretimi	105

R3	Solvent olarak kullanılmayan organik maddelerin ıslahı/ geri dönüşümü (kompost ve diğer biyolojik dönüşüm süreçleri dahil)	6.148.785
R4	Metallerin ve metal bileşiklerinin ıslahı/geri dönüşümü	69.484
R5	Diğer anorganik maddelerin ıslahı/geri dönüşümü	39.139
R-9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	130.449
R-12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	47.469.808
R-13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	442.638
R-AHM	Alternatif hammadde işleme	108.320
D1	Toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (örn: düzenli depolama vs.)	2.248
D5	Özel mühendislik gerektiren toprağın altında veya üstünde düzenli depolama (çevreden ve her biri ayrı olarak izole edilmiş ve örtülmüş hücreli depolama ve benzeri)	24
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	1.019.977
D10	Yakma (karada)	1.769
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	241

*Atık Beyan Sisteminde yer alan tehlikeli atık verisi, atık üreticilerinin gerçekleştirdikleri beyanlardan oluşmakta olup beyan yılında atık üreticisinin tesiste oluşan ve geri kazanım/bertaraf amacıyla atık işleme tesisine gönderilen tehlikeli atık verisini içermektedir.

C.6. Atık Madeni Yağlar

“Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği” çerçevesinde ilde gerçekleştirilen işlere ve atık yağ toplama miktarlarına değinilmeli ve bu kapsamda Grafik C.18 ve Çizelge C.38 oluşturulmalıdır. Motor yağı değişim noktası (MoYDEN) sayıları verisi de girilmelidir.

Grafik C.15 – Kahramanmaraş İlinde Yıllar itibariyle ilinde atık madeni yağ toplama miktarları &

(Atık Yönetim Uygulaması)

* Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
 Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Ayrıca İl Müdürlüğümüzce 2020 yılında 18 adet Motor Yağı Değişim Noktasına MOYDEN Belgesi Düzenlenmiştir.

Çizelge C.40 – Kahramanmaraş İlinde 2019 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık Yönetim Uygulaması,)

Geri kazanım ^{&&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
171.331	0	0	30.690

^{&&} Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.41 – Yıllar itibariyle toplanan atık akü ve pil miktarı (kg)*

(Atık Yönetim Uygulaması,)

2016	2017	2018	2019
4156	3151	28289	52980

*Atık kodları:

- 160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler
- 160602 Nikel kadmiyum piller
- 160603 Cıva içeren piller
- 160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)
- 160605 Diğer piller ve akümülatörler
- 160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler
200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

Çizelge C.42 – Kahramanmaraş İlinde 2019 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
	27387		

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

İlimizde Bitkisel Atık yağ ara depolama tesisi ile Geri Kazanım Tesisi bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

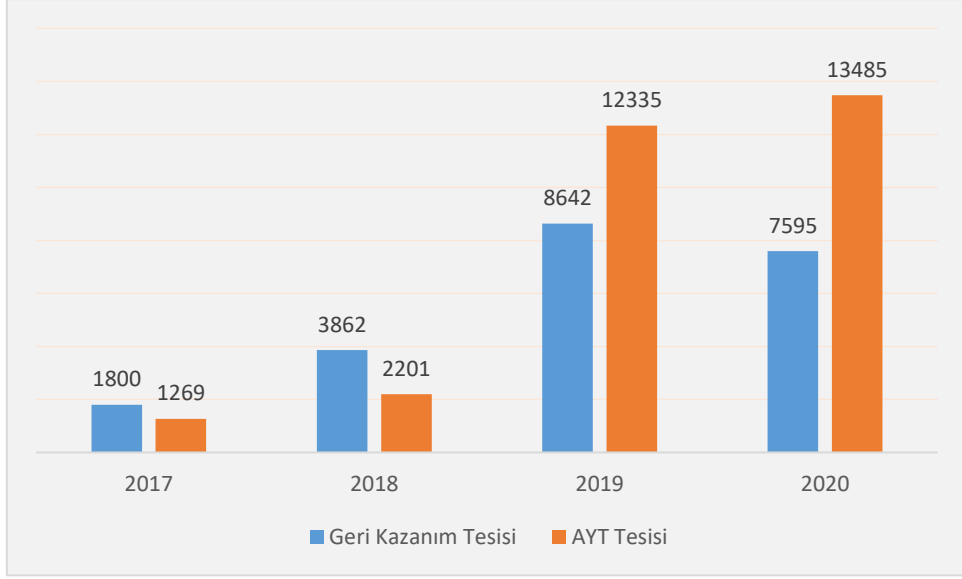
Çizelge C.43 –Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler
(EÇBS, 2021)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
-	-	1	7.595,995	2	13.485,000

Çizelge C.44 – Yıllar itibariyle geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(Kütle Denge sistemi, 2021)

	2017	2018	2019	2020
Geri Kazanım Tesisi	1800	3862	8642	7595
AYT Tesisi	1269	2201	12335	13485

Not:Atık Yönetim Uygulaması Kütle Denge Sisteminden Atık İşleme Raporları ve Atık İşleme Ek Yakıt Raporları sekmentlerinden elde edilen verilerdir.

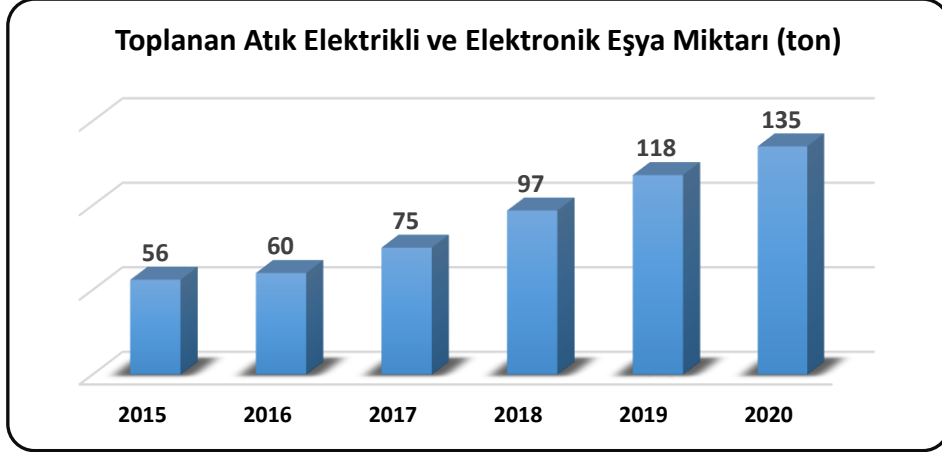

Grafik C.16 – Yıllar itibariyle Kahramanmaraş İlinde geri kazanım tesislerine ve Atık Yakma Tesislerine gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)
(EÇBS, 2021)

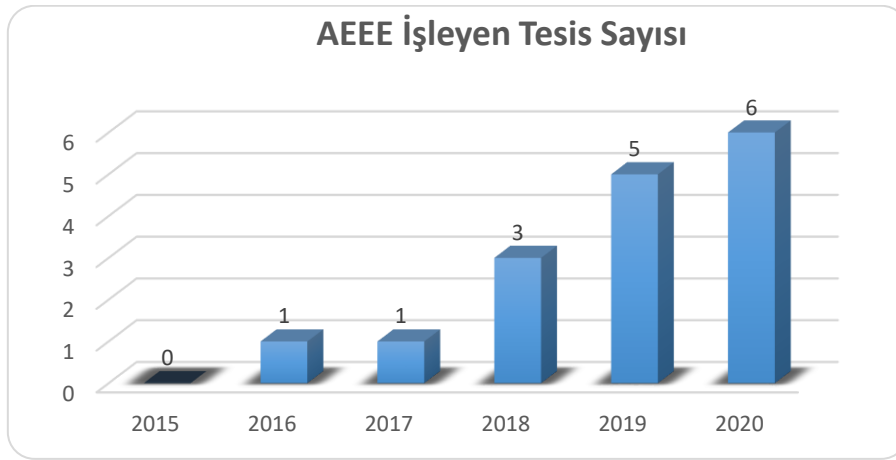
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Grafik C.17 - Veri bulunmamaktadır.

Grafik C.18 - Veri bulunmamaktadır

NOT: İlimizde AEEE işleyen tesis bulunmamaktadır.

Çizelge C.45 –2020 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Atık Yönetim Uygulaması,2021)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE'nin Toplandığı Getirme Merkezleri ¹ Sayısı	AEEE'lerin Toplandığı Aktarma Merkezleri Sayısı	Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen AEEE Miktarı (ton)
-	-	-	-	267

İlimizde AEEE Getirme Merkezi ve Aktarma Merkezi bulunmamaktadır. Ancak 2019 yılı AEEE toplanan miktar 267 ton 2020 yılı firmaların beyanlarından toplanmıştır.

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Çizelge C.46 - 2020 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(EÇBS, 2021)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
0	0	0	0	0

Not:2020 yılında ilimizde ÖTA teslim yeri ve geçici depolama alanı bulunmamaktadır.

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge C.47 – Kahramanmaraş İlinde 2019 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri

(Atık Yönetim Uygulaması, 2021)

	D1	Tesis Dışı	2248
	D5	Tesis Dışı	6
	R_AHM	Tesis Dışı	108320
	R1	Tesis Dışı	24173360
	R12	Tesis Dışı	46540828
	R13	Tesis Dışı	352430
	R3	Tesis Dışı	4972605
	R4	Tesis Dışı	10705
	R5	Tesis Dışı	39139
	-	Stok	96304

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik”in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “**Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar**” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Çizelge C.48 –2019 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri, cüruf ve bertaraf yöntemi

(Kaynak, yıl)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi

NOT : Bilgiye ulaşamadım.

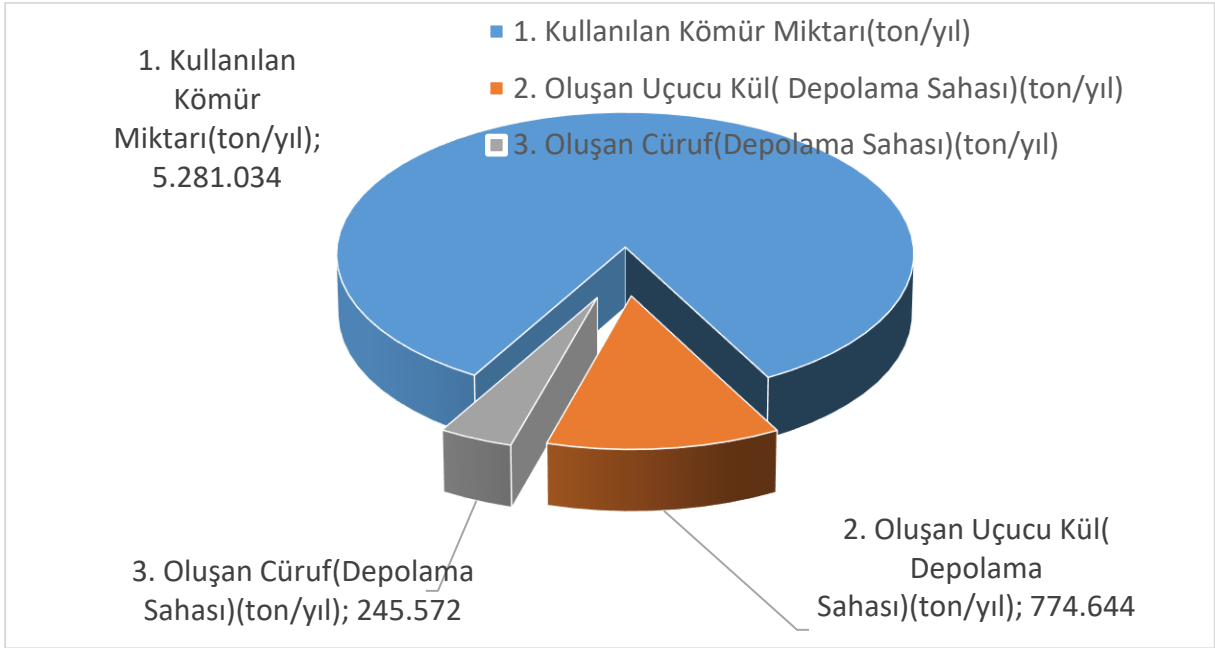
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

Çizelge C.49 –2019 yılı termik santrallerde kullanılan kömür, oluşan cüruf ve uçucu kül miktarı

(Afşin Elbistan Temik Santrali A.Ş. 2021)

Toplam Tesis sayısı	Kullanılan Kömür Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Uçucu Kül Miktarı (ton/yıl)	Oluşan Cüruf (ton/yıl)
1	5.281.034	774.644	245.572

--	--	--	--

Grafik C.19 –2020 yılı kül atıklarının yönetimi
(Afşin Elbistan Temik Santrali A.Ş. 2021)

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlde sanayi kuruluşları ve belediyenin sanayi/evsel/ kentsel atıksu arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurlarından ve bunların bertaraf yöntemlerinden söz edilmelidir.

NOT : Bilgiye ulaşamamıştır.

C.13. Tıbbi Atıklar

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi olarak Tıbbi Atıkların toplanması, taşınması sterilize ve bertaraf edilmesi hizmetlerini tüm il genelinde yap-ışlet-devret usulü ile Vesmed Medikal ve Tıbbi Ürünler Tic. ve San. Ltd. Şti.ye yaptırılmaktadır. Çıkan tıbbi atık durumuna göre ilçelere günlük, haftalık toplama planları yapılmaktadır. Tüm sağlık kurum ve kuruluşlarının talep edilmesi halinde evlerin tıbbi atıkları alınmaktadır. Tıbbi atıklarının alınması ve bertarafı için protokol düzenlenmekte olup protokoller yıllık olarak yenilenmektedir.2 adet tıbbi atık toplama aracı bulunmakta olup yönetmeliğe uygun ve lisanslıdır. Toplanan tıbbi atıklar belediyemize ait tıbbi atık sterilizasyon tesisine getirilerek sterilize edildikten sonra katı atık düzenli depolama tesisimizde düzenli olarak depolanmakta ve enerji üretimine katkıda bulunmaktadır.

Tıbbi atık sterilizasyon tesisimizin lisans belgesi mevcut olup tüm çalışması belediyemiz tarafından kontrol edilmektedir.

Çizelge C.50 – 2020 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Kahramanmaraş B.Şehir Bel. Bşk, 2021)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		ton/yıl	Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın
Kahramanmaraş	X	-	-	Kamuya ait olup özel firma tarafından işletilmektedir.	1.060,641	-	X	Tesis Belediyenin olup firma tarafından işletilmektedir.	Vesmed Medikal Ve Tıbbi Ür. Tic. Ve San.Ltd. Şti.	Kahramanmaraş

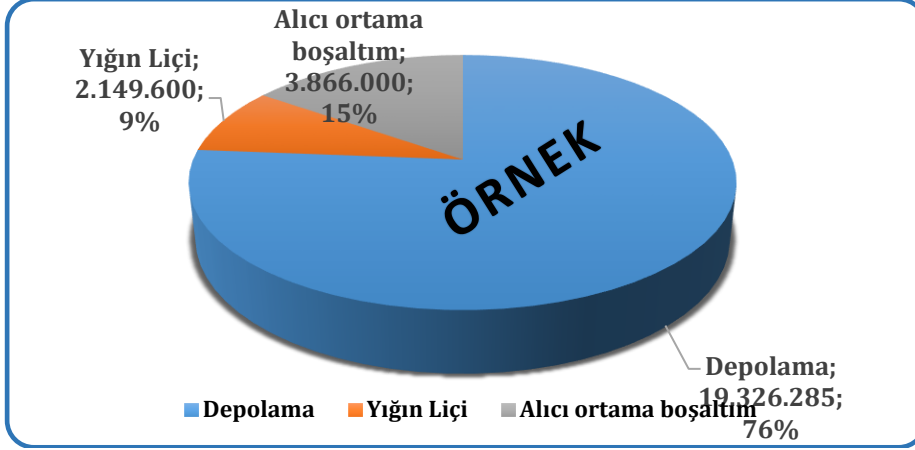
Çizelge C.51 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Kahramanmaraş B.Şehir Bel. Bşk,2021)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	834.597	883.849	923.559	1.000,987	1.070,711	1.482,522

C.14. Maden Atıkları

Çizelge C.52 – 2020 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı
(Kaynak, yıl)

İşlenen Cevherin Adı	Toplam Tesis Sayısı	Zenginleştirme Atığı Miktarı (ton/yıl)	Kategori A Tesis Sayısı	Kategori B Tesis Sayısı

Grafik C.20 – Veri bulunmamaktadır

	Maden Atık Depolama Tesisleri (Atık Barajı, Yiğın Liçi, Asit Üreten Pasa Depolama Alanı) Sayısı	İnert Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı	Kapatılmış ve Rehabilit Edilmiş Maden Atık Depolama Tesisleri Sayısı (Atık Barajı, Yiğın Liçi (Özütlemesi), Pasa Depolama Alanı)	Terkedilmiş Maden Atık Depolama Sahaları Sayısı (Atık Barajı, Pasa Depolama Alanı)
2020				

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince, her türlü atık ve artığın çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama verilmesi, depolanması, taşınması, uzaklaştırılması ve benzeri faaliyetlerde bulunulması yasaktır.

İlimizde üretilen başlıca tehlikeli atıklar, kimyasal içerikli sanayi atıkları, boya atıkları, yağlı metal çamuru, yağlı metal talaşları, atık yağ, atık tiner, akü ve pil, kontamine variller, bez, üstübu vb. olarak sıralanabilir.

İlimiz genelinde faaliyetleri sonucu tehlikeli atık ürettiği belirlenen sanayi kuruluşlarına Bakanlığımızın internet sitesinde açılan ve yılda bir kez bir önceki yıla ait tehlikeli atık beyanı bilgilerinin yer aldığı Tehlikeli Atık Beyan Sistemi'ne girişler için gerekli olan kullanıcı adı ve şifrelerin dağıtımını yapmıştır. Her yıl sitenin açılması ile birlikte ilgili tesislere bilgi girişi yapılmaktadır.

Ayrıca, Yönetmelik gereğince faaliyetleri sonucu oluşan tehlikeli atıklarını lisanslı bertaraf tesislerine veren tesislere "Ulusal Atık Taşıma Formu" verilmektedir.

Sanayi kuruluşlarında oluşan tehlikeli atıkların geçici depolanması için gerekli olan atık depo alanlarının teşkili için, kuruluşlar gerek denetimler esnasında gerekse yazılı olarak bilgilendirilmiştir.

Çizelge C.53 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Kaynak, yıl)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	17
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	5
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	0
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	37
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	0
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	0

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması

Ambalaj Bilgi Sistemi

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi 2021

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında tehlikeli maddeleri bulunduran ya da bulundurması muhtemel kuruluşlar Yönetmeliğin bildirim maddesi uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemine bildirimlerini yapmakla yükümlüdür.

2020 yılında, BEKRA bildirimlerine göre kuruluş sayıları ve kategorileri Çizelge Ç.53’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.54 – Kahramanmaraş İlinde 2020 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2021)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	3
Üst Seviye	2
TOPLAM	5

2020 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.54’de yer almaktadır.

Çizelge Ç.55 – 2020 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2021)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	0
Üst Seviye	-
Kapsam Dışı	-
TOPLAM	0

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

SEVESO Bildirim Sistemine (BEKRA) alt seviye gurubundan 3 adet, üst seviye gurubundan 2 adet tesis giriş yapmış ve Acil Durum Planlarını Valiliğimize sunulmuştur

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

TÜR	TÜRKÇE İSİM	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIR
Ranunculus millefolius Banks et Sol. Ssp millefoius	Düğünçeği		Kayalık Yamaç Açıklık, Tarla Yol Kenarı		
Ranunculus sphaerospermus Boiss. Et Baiane he	Düğünçeği		Sulak Yer		
Cefatocephalus falcatus (L) Pere.	-		Step		
Ceratocephalus testice latus (Crantz Roth	-		Stop		
Thaictum lucidum L	Çayır sedefi		Hendek		
PAPAVERACEAE					
Glaucium grandiflorum Boiss. et Huel var. grandiflorum	Gögündürme	İran-Turan	Tarla. Kaya Yamaç		
Roemeria hybrida (L.) Do Ssp. hybrida	Cin Haşhaşı		Bozuk Alan. Tarla		
Papaver persicum Lindl. Ssp. pereicum	Gelincik		Yamaç		
Papaver persicum Lindl. Ssp. fulvum Kit Tan et Sorger	Geilncik	İran-Turan	Step		
Papaver syriacum Boiss. ot Blanche	Gelincik		Tarla		
Papaver clavatum Boiss. et Hausskn. ex Boiss	Gelincik		Yamaç, Tarla	Y	nt
Corydalis soida (L) Swartz ssp. solida	Kazgagası		Yamaç		
Fumaria kraükü Jordan	Şahtereotu	Akdeniz	Kayalık Yamaç, Tarla		
Fumaria asepala Boiss.	Şahtereotu	İran-turan	Yamaç		
BRASSICACEAE					
Brassica deflexa Boiss.		İran-Turan	Yamaç, Ekili Alan		
Calepino regulâis (Asso) Thellung			Yol Kenan, Ekin Tarlası. Çalılık. Yamaç, Su Kenan		
Crambe tataria Sebeök var. tafana			Step, Taşık Yamaç, Nadas Tarla		
Cr ambe orientale L var. orientate		İran-Turan	Ekin Alan. Nadas Tarla. Kurak Yamaç		
Conringja planisâ'iqua Fisch, et Mey..	Burun Otu	İran-Turan	Kayakk Yamoç		
Conringia perfoltala (CA.Mey.Er) Busch	Burun Otu		Ekili Alan, Yol Kenan, Kayalık Yamaç		
Leptcium pertoliatum L			Ekili Akan, Yamaç. Step		
Lepkium latifolium L	Kerdeme		Bataklık, Eki Alan Kenan		
Cordana araba (L) Desv. Ssp. draba	Kediotu		Ekili Alan		
Cardona draba (L) Desv. Ssp. chalepensis (L) O.E. Schulz	Kedtotu		Ekili Alan		
Isatis cappadocica Desv. Ssp. subradiata (Rupr.) Davis var. gudrunensis (Boiss.) Davis		İran-Turan	Kayalık		
Isatis aucheri Boiss.	Çivit Otu	İran-Turan	Yamaç	Y	nt
Isatis buschiana Schischkin		İran-Turan			
Ibens attica Jord.		D. Akdeniz	Yamaç		
Ibens acutioba Bertol.			Yamaç. Tarla Kenan		
Aethionema heterocarpum J. Gay			kireçtaşı Tepe, Taşlık yamaç, Tarla		
Aethionema arabicum (L) Andre, ex De.			Tarla, Taşlık Yamaç		

TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SINIFI
<i>Thlaspi densiflorum</i> Boiss. et Kotschy	-		Yamaç	B	R
<i>Bofeava orientale</i> Jaub. et Spach			Tarla, Yol Kenan		
<i>Nesia apiculata</i> Fisch., Mey. et Ave-LaiL			Tarla, Yol Kenan		
<i>Peltana angustifolia</i> Dc.	-		Yamaç, Ekili Alan		
<i>Fibigia clypeata</i> (L.) Medik.			Yamaç		
<i>Fibigia enocarpa</i> (Dc.) Boiss.			Yamaç, Orman		
<i>Alyssum jniioJium</i> Steph. ex Wild, var <i>linitolkjm</i>			Step		
<i>Aryssum styl ere</i> (Boiss et Bal.) Boiss.	Kevke	İran-Turan	Boş Tarta, Step		
<i>Alyssum desertorum</i> Stapt. var <i>d eser lorum</i>			Ekili Alan, Step		
<i>Aryssum strictum</i> Wild.	Kevke	İran-Turan	Ekili Alan, Yamaç		
<i>Aryssum szowitsianum</i> Fisch.	Kevke		Ekili Alan		
<i>Aryssum strigosum</i> Banks et Sol. ssp. <i>strigosum</i>			Bozuk Alan		
<i>Aryssum xanthocarpum</i> Boiss.	Kevke		Yamaç, Orman		
<i>Alyssum constela tum</i> Boiss.	-		Step, Boş Tarla		
<i>Alyssum condensatum</i> Boiss. et Hausskn. ssp. <i>condensatum</i>	Kumar		Step		
<i>Aryssum condensatum</i> Boiss. et Hausskn. ssp. <i>Hexibile</i> (Nyar.) Dudley	*		Yamaç, Orman		
<i>Draba brunitolia</i> Stev. ssp. <i>bruniifolia</i>	-		Yamaç		
<i>Erophila minima</i> CA. Mey.	-		Step, Tarla		
<i>Arabis sagittata</i> (Bertoi.) Dc. <i>trahis nova</i> Vili	-		Kireçtaşı Kayalık		
<i>Arabfeaucheri</i> Boiss.	-		Taşlık Atan		
<i>Barbarea vulgaris</i> R. Br.	-		Tarla, Ekili Alan		
<i>Barbarea ptantaginea</i> Dc.	-		Su Kenan		
<i>Hesperts steveniana</i> Dc.	-		Su Kenarı, Çayırılık		
<i>Hesperts pendula</i> Dc.	Gece Menekşesi		Yamaç		
<i>Matao)mta africana</i> (L) R. Br.			Tarla, Kireçtaşı		
<i>Makx. crenolata</i> (Dc.) Boiss.		İran-Turan	Yol Kenan, Boş Alan		
<i>Erysimum repandum</i> L			Nadas Tarla.		
<i>Sisymbrium altissimum</i> L	-		Ekili Tarta		
<i>Sisymbrium septula turn</i> Dc.			Yamaç, Tarla, Step		
<i>Sisymbrium loeselfi</i> L.			Ekili Alan, Step		
<i>Cameina rumeica</i> Vel.	-		Nadas Tarla, Ekili Alan		
			Yamaç, Yol Kenarı, Ekili Alan Yakını		
			Yamaç, Tarla Kenan		
RESHACEAE					
<i>Reseda lutea</i> L var. <i>lutea</i>	Kuzuotu		Yol Kenan, Tarla, Çukur		
<i>Reseda lutea</i> L var. <i>mutans</i> Boiss.	Kuzuotu		Yol Kenan, Tarla, Çukur, Yamaç		
CISTACEAE					
<i>Cistus aeticus</i> L	Karahan	Akdeniz	Orman Açıklığı, fangın Gören Mantarda		
<i>Hefianthemum tedifoium</i> (L) Mier var. <i>leditoium</i>			Kurak Kalkeli Alan, yamaç.Çalılık		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEH LİKE SINIR

Hefianthemum ledifolium (L) Mler var. tasiocarpum (Wik.) Bornm.			Kurak Kalkerli Alan Kayalık Yamaç		
Fumana arabica (L) Spach var. arabica	-	-	Çam Ormanı	-	-
Pumana ocipbytla Boiss.			Step	-	-
VIOLACEAE					
Vieta modesta Fenzl.	Menekşe	-	Yamaç	-	-
POLYGALACEAE					
Polygala pruinosa Boiss. ssp. pruinosa	Sütotu			-	
Polygala anatofica Boiss. et Heidr.	Yılan yoncası		Yamaç	-	
CARYOPHYLLACEAE					
Minuartia montanra L ssp. wiesneri (Stapf) Mcneil		İran-Turan	Yamaçlar		-
Minuartia anatolca (Boiss) Woton. var. polymorpha Mcnel			Taşlı Yerler		
Minuartia corymbulosa (Boiss et Bal.) Mcneil va. corymbulosa		İran-Turan	Step	B	nt
Minuartiamesogitana (Boiss)		D. Akdeniz	Taşlı ve Kumlu	-	-
Hand.-Mazz. ssp. mesogitana			Yerler		
Minuartia hybrida (VU.) Schischk. ssp. turcica Mcneil			Tarla	-	-
Cerastium pert datum L	-	-	Ekili Alanlar	-	-
Sagina procumbens L	-	-	Çorak Yerler	-	-
Dianthus floribundus Boiss.	Yabanikaianfi l	İran-Turan	Yamaçta, Step		
Dianthus orientate Adams			Yamaçlar		-
Dianthus calocephalus Boiss.			Volkanik Ve Kireçtaşı Yamaçlar Step. Tarlalar Açık Orm arazsi Kayalar		
Saponaria tridentata Boiss.	-	İran-Turan	Yamoçla. Nadas T ortalan	-	-
Phryna ortegioides (Rsch. Et Mey..) Pax et Hoffm	-	İran-Turan	Taşlı Yamaçlar	B	
Gypsophia sphaerocephala Fenzl ex ichihat. var. cappadocica Boiss.	Çöven	İran-Turan	Kuru Yamaçlar, Kireçtaşı Kayalıklar	Y	nt
Gypsophila libanotica Boiss.	Çöven	D. Akdeniz	Kayalık Yamaçla		
Gypsophila pallida Stapf	Çöven	İran-Turan	Step,Kayalık Yamaçlar		
Vocearia pyramidata Medik. var. grandiflora (Fisch. Ex De.) Cullen			Tarlalar. Step		
Silene italica (L) Pers.	Salkım çiçeği	-	Orman Açıkfcğı		
Silene armena Boiss. var. armena	Salkım çiçeği	-	Step, Yamaçlar	-	-
Sitene chlorifolia Sm.	Salkm çiçeği	İran-Turan	Yamaçla, Tepe Kenarları		
Silene otites (L.) Wibel	Salkım çiçeği		Step, Tarlala		
Silene spergulitola (Dest.) Bieb.	Salkım çiçeği	iran-Turan	Çayırlar. Yamaçlar Step	-	-
Silene compacta Fischer	Salkım çiçeği		Yamaçla, Orman Açıklığı	-	
Silene oegyptiaca (L.) L ft. ssp aegyptiaca	Salkım çiçeği		Yamaçlar Tarlalar Yol Kenarları		
Silene aegyplioco (L) L Fi.	Salkım çiçeği		Yamaçlar		
ssp. ruderali: Coode et Cullen					
Sitene dichotoma Ehrtn. ssp. dichotoma	Salkım çiçeği		Yamaçlar. Step		
Agrostemma gracilis Boiss.		D. Akdeniz	Tarlalar, Yamaçlar		
ILLECEBRACEAE					
Scleranthus annuus L ssp. annuus			Orman ve Kültür Arazileri		
Habrosia spinuliflaa (Ser.) Fenzl		İran-Turan	Çalılığı Step, Ekili Tarlalar		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	RC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEH LİKE SINIR
POLYGONACEAE					
Rumex acetosella L.	Kuzukulağı	Kozmopolit	Tarlalar, Çorak Yerler		

Rumex scLitatus L	Ekşikulak		Yamaçla. Tarlalar		
Rumex tuber os us L ssp.	Kuzukulağı		Yamaçla, Tarlala		
horozontalis (Koch) Recti.			Çalılıkta		
Rumex patientia L	Kuzukulağı		Yamaçlar Tarlalar, Yol Kenarı		
Rumex dentatus L. ssp.			Kültür Arazileri		
halocsyi (Rech. Pat.) Rech. Fil.					
CHENOPODIACEAE					
A triplex laskntha Boiss.			Step. Tarla		
TAMARICAEAE					
Tamarix smymensis Bunqe	Ilgın		Dere Kenan		
GUTTIFERAE					
Hypericum spectabile Jaub. et Spach	Binbirdelikotu	İran-Turan	Nadas Talaları	B	n
Hypericum etongatum Ledeb. ssp. etongatum	Kantaron	İran-Turan	Tarlaları Kenarlan		t
Hypericum ebngatum Ledeb. ssp. apiculatum	Kantaron	İran-Turan	Kayalık		
Robson			Yamaçlar. Orman açıklıkları		
Hypericum tyarum Boiss.	Kantaron		Yamaçla, Pnus Korulukla		
Hypericum refusum Aucher	Kantaron	İran-Turan	Step Ve Tepe Kenarlan, Tarla Kenarlan		
Hypericum oSvieri (Spach) Boiss	Binbirdelikotu	İran-Turan	Kalkerli Yamaçla		
Hypericum thymbfioium Boiss. et Noe	Binbrdelikotu	iron-luran	Kalkerli Step	B	R
Hypericum copitatum Choisy var. uteum Robson	Kantaron	Iran-Turan	Yamaçla. Step		
Hypericum scabrum L	Binbirdelikot u	ran-Turan	Yamaçla, Step		
Hypericum confertum Choisy ssp. stenobotrys (Boiss.) Holmboe	Kantaron		Çam ve Meşe Ormanı		
Hypericum olympicum I.	Kantaron	D. Akdeniz	Kaya Aralan		
Hypericum perforatum L	Binbirdelikot u		Step		
MALVACEAE					
Marveia sheradiana (L) Jaub. et Spach					
Alceo hohenackeri (Boiss el Huel) Boiss	Hıra Çiçeği		Yamaçlar, Nadas tarlalar, Step. orman		
Alceo pâlida Waldsl. et Kit.	Hatmi		Tarla kenalan, Step		
Atlhaea officinafc L	Tibbi hatmi		Tarlakenarlan		
UNACEAE					
Unum muaonatum Bert ol. ssp. muaonatum		Iran-Turan	Yamaçlar, Nadas Tarlalar, Step		
Unumnodiftofum L.	Ketenotu	Akdeniz	Nadas Tarlala		
Unum hrsutum L ssp. pseudoaoatoicum Davis		Iran-Turan	Step, Tarlalar, Açık Meşe Çalkan	Y	nt
Unum pubescens Banks et Sol. ssp. pubescens		D. Akdeniz	Tepe Kenartan Ve Nadas Tarlalar		
GERANIACEAE					
Geranium lucidum L			Kireçtaşı Kayalıkla		
Geranium pyrenaicum Burm. H.			Korulukla, Yamaçlar, Dereler		
Er odium acaule (L) Becherer et Thell.	Tara kotu	Akdenc	Açık Çalılar		
TÜR	TÜRKÇE İSİM	FC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHL İKE SINIR
ZYGOPHYLLACEAE					
Peganum harmala L	Üzerlik		Step		
RHAMNACEAE					
Rhamnus oleotaes L ssp.	Kör diken	D. Akdeniz	Yamaçla		

graecus (Boiss. et Reut.)					
Holmboe					
ANACARDIACEAE					
Cotinus coggyria Scop.	Pamuklu sumak		Ormanlar		
FABACEAE					
Genista albida Wid.			Pinus brutia Orman		
Lupinus varius L	Acı bakla	Akdeniz	Tarlala		
Astragalus hamosus L	Geven		Yol Kenartan		
Astragalus densiflorus Lam.	Geven	İran-Turan	Ormanlık Yerler, Bozkır, Kireçtaşı Yamaçları	Y	nt
Astragalus caraganae L isch. et Mey.,	Geven	İran-Turan	Step		
Astragalus christianus L	Geven		Bozkır, Yolkenarları		
Astragalus gummifer Lab.	Ak geven	İran-Turan	Ormanlar, Bozkır, Tepe Yamaçları		
Astragalus elbistanicus Huber-Morath et Chamberlain	Geven	İran-Turan	Step	B	R
Astragalus cephalotes Banks et Sol. var. cephalotes	Geven		Ekilmiş Tarlalar		
Astragalus maocepndus Willd. ssp. finitimus (Bunge) Chamberlain	Geven	İran-Turan	Meşe Altında, Step		
Astragalus schizopterus Boiss.	Geven	D. Akdeniz	Pinus Ve Quercus Artı, Bozulmuş Zeminler	Y	nt
Astragalus elongatus Wild. ssp. elongatus	Geven	İran-Turan	Meşe Çoğu	Y	ni
Astragalus elongatus	Geven	İran-Turan	Meşe		
Willd. ssp. nudeiferus (Boiss.) Chamberlain			Bozkır		
Glycyrrhiza aspera Pall.	Meyan		Tahıl Tarlalarının Kenarları		
Vicia grandiflora Scop. var. granatfaa	Burçak	Çoklu Element	Orman, Tarlalar, Yol kenarları		
Vicia sativa L ssp. incisa (Bieb.) Are. var. cordata (Wulfen ex Hoppe) Arc.	Arpa firiği		Meşe Çoğu Kayalık Yamaçlar ve Nadas, Tarlalar		
Lens orientalis (Boiss) Hand. -Mazz			Meşe Çediği. Çam Ormanı, Tahrip Edilmiş Bozkır. Nadas Tarlalan		
Lathyrus variabilis (Boiss et Ky.) Mary		D. Akdeniz	Ormanla, Meşe Çailo		
Lathyrus spathulatus Cet.		D. Akdeniz	Pinus brutia Orman		
Lathyrus cassius Boiss.		D. Akdeniz	Pinus Brutia Ormanı		
Lathyrus chichanthis Boiss.		İran-Turan	Dere Yakınındaki Çalılıklar, Tarlalar		
Lathyrus aphaca L var. bittatus Post	Mud ümük		Tarlalar Batak Arazi, Tahrip Edilmiş Bozkır, Yol kenarları		
Lathyrus aphaca L var. modestus P. H. Davis		D. Akdeniz	Kireçtaşı Yamaçları, Nadas Tarlalan		
TÜR	TÜRKÇESİ	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHLİKE SİNİH
Ononis spinosa L ssp. leiosperma (Boiss.) Sri.			Eğik Yamaçla, Ekilmiş Arazi		
Trifolium specksum Wild.	Uçgül		Ormanlar		
Trifolium physodes Stev. ex Bieb. var. psioalyx Boiss.	Uçgül	D. Akdeniz	Meşe Çahlığı		
Trifolium hirtum AIL	Uçgül	Akdeniz	Yamaçla. Yotkenarian		

iiih.H .m avants L. va. arien»	Uçgöl		Step		
Trifolium purpureum Lois. var. purpureum	Uçgöl		Tarlalar Yolkenarlan		
Trifolium leucanthum Bieb.	Uçgöl		Yamaçlar Orman Açıklan		
Trifoium scutatatum Boiss.	üçgöl	D. Akdeniz	Tarlalar Çalılıklar Arasında		
Melotus alba Desr.			Tahrip Edilmiş Yerler. Tarta Kenarı		
Trigonella picata (Boiss et Bai.) Boiss.	Çayrtrfılı	D. Akdeniz	Taşlı Yerler. Prus Brutia Ormanı. Meşe Çalılık	B	nt
Trigonella tenuis Fisch.	Çayrtrfı	İran-Turan	Yamaçla. Step		
Trigonella monantha C. A. Meyer ssp. Noeana (Boiss.) Hub.-Ma.	Çayrtrfılı	İran-Turan	Ekilmiş Tarlala		
\t dicano adata L	Cevrince	ıran iura-:	Step		
Medicago lupulina L	Çevrince	-	Tarlalar		
Medicago falcata L.	Medik	-	Orman Açıklığı		
Medicago rigidula (L) All. va. agrestis Burniat	Çevrince	-	Yolkenarlan. Step		
Dorycnium pentaphyBum Scop. ssp. haussknechti (Boiss.) Garns	.	İran-Turan	Pinus brutia altında	Y	nt
Caonilla parvrflaa Wild.		D. Akdeniz	Kireçtaşı Üzerinde. Sabit Kumulla Ve Ekilmiş Yerler		
Coronilla grandiflora Boiss.	-	D. Akdeniz	Yamaçlar	Y.	nt
Hippocrepis unisiiquosa L. ssp. unisiquosa			Tarlalardaki Açık Zeminler		
Hedysarum Kotschy Boiss.		İran-Turan	l rectas Bozla		
Hedysarum candidissimum Freyn		İran-Turan	Kdkerf Bario Nadas Tarlalar	B	R
Onobrychis aequidentata (Siblh. et Srn.) D'urv.		Akdeniz	Yamaçlar, Meşe Çalılığı		
Onobrychis gracilis Besser			Nadas tarlalar, Step		
Onobrychis armena Boiss. et Huet	Korunga		Yamaçlar, Yolkenarlan		
Onobrychis argyrea Boiss. ssp. argyrea	Korunga	İran-Turan	Bozkr, Yamaçlar	Y	nt
ROSACEAE					
Cerasus miaocarpa (C. A. Meyer) Boiss ssp. tortuosa (Boiss. et Hausskn.) Brovvicz	Kiraz!	ıran-l ıran	Meşe Ormanları		
Amygdalus arabica Oliv.	Badem	İran-Turan	Seyrek Meşe Ormanları		
Rubus sanctus Schreber	Böğürtlen		Seyrek Çattk, Dere Kıyılan, Yol Kenan		
Rubus canescens De. var. glabrarus (Godron) Davis et Merkte	Böğürtlen	Avrupa-Sibirya	Seyrek Ormanlar, Çaldıklar, t ip Etekleri, Dere Kıyısı		
Geum rivale L	.Su karanfili		Dere Kenarlan		
Agrimonia repens L			Dereler		
Rosa phoenida Boiss.	Kuşburnu	D. Akdeniz	Yol Kenan		
Rosa canina l.	Kuşburnu		Yamaçlar. Ormanlar ve Açıklıktan		
Crataegus orientais PaHas ex Bieb. var. orientate	Abç		Olmanla!		
TÜR	TÜRKÇESİ	FTC. BÖLGE	HABITAT	END.	TEHL İKE SINIH
LYTHRACEAE					
Lythrum junceum Banks Ve Sol.	-	Akdeniz	Dere Kenarlan		
Ammannia verticellata (Ard.) Lam.	-		Dere Kenarları		
ONAGRACEAE					
Epfobium anatolcum Hausskn. ssp. anatobcum	Yakıotu		Dereler		
CUOJRBfTACEAE					

<i>Ecbaium elaterium</i> (L) A. Rich.	Eşek hıyarı	Akdeniz	Yol Kenarları, Dere Kıyıları		
DATISCACEAE					
<i>Datisca cannabina</i> L	Renkotu		Açık Ormanlar, Dere Kıyıları		
CRASSI) LACEAE					
<i>Sedum caespitosum</i> (Cav.) De.	-	Akdeniz	Açıklık Yerler		
AHA«, E Ah					
<i>Anthriscus nemorosa</i> (Bieb.) Sprengel			Konifer Ormanları Kayalık Yamaçlar		
<i>Scandix stellata</i> Banks et Sol.	Kişkiş		Yol kenarları. Tahıl Tarlaları		
<i>Scandix iberica</i> Bieb.	Kişkiş		Yamaçlar. Step, Ek Alanları		
<i>Scandix australe</i> L ssp. <i>grandiflora</i> (L.) Thell.	Kişkiş	-	Yamaçlar, Step Tarla. Yol kenarı		-
<i>Coriandrum sativum</i> L	Kişniş	-	Tarlalar		
<i>Bifora testiculata</i> (L.) Sprengel <i>e></i> Cshuttes		-	Meşe Çalığı, Tart Kenarları	1	
<i>Pimpinella corymbosa</i> Boiss.	-	Iran-Turan	Yamaçlar. Step	-	
<i>Sium sisarum</i> L va. <i>lancifolium</i>	Su kazayağı		Yaş Yerler, Dereler		<i>m</i>
<i>Prangos ferulacea</i> (L) Lindl.	-	-	Kayalıkta aasında	-	
<i>Bupleurum croceum</i> Penzl	-	Iran-Turan	Yamaçlar	-	
<i>Bupleurum lophocarpum</i> Boiss. et Bal.	-	D. Akdeniz	Çam Ormanları	Y	nt
<i>Bupleurum odontites</i> L		-	Dere Kenarları	<i>m</i>	
<i>Bupleurum kurdicum</i> Boiss.	-	Iran-Turan	Ormanlar, Tarlalar Yamaçlar	-	•
<i>Falcaria vulgaris</i> Bernh.	Kazayağı	-	Dere Kıyıları. Nadas Tortaları	* *	
<i>Cnidium siarfoium</i> (Jacq.) Stenokai ssp. <i>orientale</i> (Boiss.) Turin	-	-	Kuru Dere Yatakları	-	-
<i>Ferulago pauciradiata</i> Boiss. et Helar.	Kuzu Kişnişi	Iran-Turan		Y	nt
<i>Malvaia secacul</i> Banks et Sol.	Koyun kemeği	-	Meşe Altları		
<i>Zosima absinthifolia</i> (Vent.) Link	Peynir Otu		Step	-	
<i>Tonina avensis</i> (Huds.) Link ssp. <i>avensis</i>	-	-	Yamaçlar, Step		
<i>Tonina leptophylla</i> (L) Reichb.	-	-	Yamaçlar, Tolda		
<i>Astragalus orientalis</i> (L) Drude	-	Iran-Turan	Tarlalar Yamaçlar, Bozkı, Yol Kenarları	-	-
<i>Exocoanthe heterophylla</i> Lab.	-	D. Akdeniz	Yol Kenarları, Meralar	-	-
VALERIANACEAE					
<i>Valeriana orientalis</i> (Schlecht.) Boiss. et Bal.	-	D. Akdeniz	Orman	-	-
<i>Valeriana discoidea</i> (L.) Lois.	-	Akdeniz	Tarla Kenarları	-	-
<i>Valeriana dentata</i> (L) Pol.	-	-	Ekili Alanlar	-	

D.2. Fauna

TÜR	TÜRKÇE İSMİ	HABİTAT	AV.KOM. KARARI	be ris* sözl.	re d data	stati
AMPHIBIA=AMFIBI						
BLTONIDAE						
Bufo viridis	Gece Kurbağası	Bahçe ve açık arazilerdeki taşlıklar		II		
REP TILLAOS ÜRÜNGENLER						
TESTUDINIDAE						
Te suido graeca	Tospağa	Taşlık, kuru ve kumlu yerler		II		
GEKKONIDAE						
Cyrtopodion he tero cernis	Mardiu kelen	Taş binalar ve taşlık kısımlar		m		
Cyrtopodion ko s tchi	Inceparmak lı keler	Taş binalar ve taşlık kısımlar		II		
S teno clac ty lus grandiceps	Tombul keler	Az bitkili kayalık ve taşlıklar		m		
AGAMIDAE						
Agama stellio	Dikenli keler	Kayalık ve taşlıklar		m		
Agama rudrata	Bozkır kelen	Çöl veya yarı çölümsü taşlı kısımlar		m		
LACERTIDAE						
Lacerta cappadocica	Kayseri kertenkelesi	Seyrek bitkili taşlık ve kayalıklar		m		
Lacerta triliieata	Büyük yeşil kertenkele	Sık çalılıklar ve dere kenarları		m		
Oplusops elegans	Tarla kertenkelesi	Az bitkili açık ve taşlık step arazi		m		
Colupridae						
Coluber ravergien	Kocabaş yılan	Az bitkili taşlık kısımlar		m		
Coluber sclunidti	Kırmızı yılan	Dere kenarları, taşlık yamaçlar		m		
Eirems mode im s	Uysal yılan	Az bitkili taşlık kısımlar		m		
t e le sc opus fallax	Kedıgözlü yıla n	Güneşli taşlık yamaçlar		m		
aves = kuşlar						
Ciconiidae						
Ciconia nigra	Kara leylek	Sulak orman lar, göç sıra sında kuru ortamlarda	2	II	a.2	G,t
Ciconi a ciconia	Leylek	Açık alanlar, yuva genel likle yapılar üzerinde ve ya yakınında	2	II	a.2	Y,G J

TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DATA
ACCIPITRIDAE					
Keop;:ron perctiop teros	Küçük akbaba	Yerleşim yerleri yakınındaki açık arazi	2	II	A.3
COLUMBİDAE					
Columba li via	Kaya güv ercim	Tarımsal alanlar, yerleşim yerleri, kayalıklar	1	m	
Strep top e lia decaocto	Kumru	Tüm insan yerleşimleri, kayalık ve ağaçlık tarım alanları	2	m	
STRIGIDAE					
Otus scops	İshakkuşu	Tarımsal alanlar, meyva bahçeleri	2	II	A.3
APODIDAE					
Apus apus	Ebabil, Kara çağa il	İnsan yerleşimleri		III	A4
MERO PID AE					
Merops apiaster	Arıkıuşu	Tarım alanları, Kum Ocakları	2	II	A4
UPUPLDAE					
Upupa eops	İbibik	Açık ağaçlıklar, tarım alanları, otlaklar, meyva bahçeleri, yaş çayırlar.	2	II	A.2
ALAUDIDAE					
Melanocorypha calandra	Boğmaklı toygar	Tarım alanları	2	II	
Melanocorypha bimacutata	Küçük boğmaklı toygar	Bozkr. gevşek kullanılan tonm alanlar	2	III	
		arazi, bozkr, kumullar, tonm alanlar			3
Calandrella rufescens	Çorak toygarı	Kuru, taşlı arazi, bozkr gölleri ve bataklık çevre sindeki çorak tuzlu alanlar	2	II	A.3
Galerida cristata	Tepeli toygar	Bozulmuş alanlar, kumullar, kuru dere yataktan, inşaat alanları, yerleşimlerin içi ve çevresi	2	III	
HIRUNDINIDAE					
Riparia riparia	Kum kırlangıcı	İrmak Kenar larında, çakıl ve kum ocaklar	2	II	
H rundo rustica	Kır krlangıcı	İnsan yerleşimleri	2	II	
Delichon urbica	Ev krlangıcı	İnsan yerleşimleri	2	II	A.4
TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DAT

					A
MOTACILUDAE					
Anthus richardi	Mahmuzlu incirkuşu	Açık arazi		II	A.3
Motacilla flava	Sarı kuyruksallayan	Tatlı sulu ve hafif tuzlu bataklıklar	2	n	
Motacilla alba	Ak kuyruksallayan	Çoğunlukta suya yakın açık arazi	2	II	A.4
TURDIDAE					
Phoenicurus phoenicurus	Kızılkuyruk	Yaprak döken ve karışık ormanlar, parklar	2	II	
Oenanthe isabellina	Boz kuyrukkakan	Bozkır	2	II	
Oenanthe oenanthe	Kuyrukkakan	Gevşek kullanılan tarım alanları, taşlı yamaç, kum, çakıl ocakları	2	II	A.3
SYLVIDAE					
Sylvia communis	Akgerdanlı ötlegen	Dikenli çit, tarta ve orman kenarı	2	II	
CORVIDAE					
Corvus glandarius	Alakarga	Her türlü ormanlar, büyük oahçeler	3		
Pica pica	Saksağan	rek tük ağaç ve çalılar Dlan açık arazi, meyva bahçeleri	3		
Corvus monedula	Kıçöfc tearge	Seyrek ormanlar, Meyva bahçeleri, yıkıntılar	3		
STURNIDAE					
Sturnus vulgaris	Sığırcık	Her türü ağaçlıklar, parklar, ahçeler, tarım alanları	2		
PASSERIDAE					
Passer domesticus	Serçe	insan yerleşimleri	2		
FRINGILUDAE					
Carduelis carduelis	Saka	Meyva bahçeleri, park, inşaat alanı, bozulmuş arazi	2	II	A.4
EMBERIZIDAE					
Miliaria calandra	Tarta kirazkuşu	Tarımsal arazi, çayır, bozkır, çalılık alan	2	III	
MAMMALIA=MEMELİLER					
ERINACEIDAE					
Hemiechnus auritus	Uzunkulaklı kipi	Step alanları	2		
TÜRLER	TÜRKÇE İSMİ	HABİTATI	AV.KOM. KARARI	BERN SÖZL.	RED DAT A
SORICIDAE					
Crocidura leucodon	Sivriburunlu tarta faresi	Açık arazi, Çalılık alanlar		III	

Crocidura leucodon ssp. persica	Tarla faresi	Açık arazi, Çalılık alanlar		III	
LEPORIDAE					
Lepus europaeus	Kır tavşanı, yaban tavşan	Her türlü habitat		III	
CRICETIDAE					
Cricetulus migratorius	Cüce avurtlak	Yaylalar, kültür arazisi			
Mesocricetus auratus	Kocaavurlak	Step, çayır			
Mesocricetus crandti	Avurtlak	Step, çayır, tarta sınılan			
Microtus guentheri ssp.guentheri		Her türü kültür arazisi ve step, meyva bahçeleri			

D.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

D.3.1. Ormanlar

İlimiz ormanlık alan olarak Türkiye'de 12. Sırada olup %36,4 'ü ormanlarla kaplıdır. Topoğrafik yapı değişken ve kırıktır. Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz Coğrafi Bölgelerinin birleşme noktası üzerinde bulunmaktadır. Bu nedenle ilimizde bitki türü zenginliği görülmektedir. Kahramanmaraş, Andırın işletmelerimiz deniz ikliminin etkisinde olup; relik olarak bulunan kayın dahil çok çeşitli bitki topluluklarının bulunduğu ormanlara sahiptir. Göksun Orman İşletme Müdürlüğümüz ile Kahramanmaraş ve Andırın İşletme Müdürlüklerimizin kuzeyi, karaçam - sedir zonunda yer almaktadır.

İlin Orman Envanteri

İlimizde hakim ağaç türü kızılçam olup, 88.735 ha. alanda yayılış göstermektedir. Bunu karaçam, sedir, göknar ve diğer türler takip etmektedir. İlimiz sınırları içerisindeki tüm ormanlar devlet ormanıdır.

Kahramanmaraş İlindeki 521.413 ha ormanlık alanın 205.620 ha.'ı Normal Kapalı , 315.793 ha'ı Boşluklu Kapalıdır.

Orman Varlığının Yararları

- Ormanlar yaşantımızın her safhasında ihtiyaç duyduğumuz yapacak ve yakacak hammadde kaynağıdır. Bunun yanı sıra bitkisel nitelikli tohum, çiçek, kozalak vb. ile mineral nitelikli çakıl, kum vb. hammadde kaynaklarının bir kısmı da ormanlardan elde edilmektedir.
- Ormanlar, bitkiler ve hayvanlar için doğal bir su kaynağıdır. Kar ve yağmur biçimindeki yağışı yapraklı, dalları, gövdesi ve kökleri ve tutarak sellerin ve taşkınların oluşmasını önler. Ayrıca yeraltı sularının oluşmasına yardım eder.
- Ormanlar erozyonu önler. Ormanlar rüzgarın hızını azaltır, toprağı kökleri ile tutarak yağışların ve akarsuların toprağı taşımasını önler.
- Ormanlar, yaban hayatı ve av kaynaklarını korur. Nesli tükenmekte olan hayvanların üretimi, korunması ve barınmasında koruma alanları oluşturur. Bu sahalar milyonlarca canlının yuvasıdır.
- Ormanlar bitki örtüsü ve toprak içerisinde büyük miktarda karbon depoladıklarından, iklim üzerinde olumlu etkiler yapar. Aşırı sıcaklıkları düzenler, bir ısı tamponu gibi görev yapar. Sıcaklığı soğuk dengeler, yaz sıcaklığını azaltırken, kış sıcaklığını artırır, radyasyonu önler.

- Su buharını yoğunlaştırarak yağmur haline gelmesini sağlar. Rüzgar hızını azaltarak toprak ve kar savurmalarını ve rüzgarın kurutucu etkisini yok eder. Bu nedenle açık alanlara oranla ormanlarda gündüzler serin geceler ise sıcaktır.
- Ormanlar, eğlenme, dinlenme ve boş zamanları değerlendirme imkanı sağlar. Hava, suyu, doğal görünümleri ve sakin ortamı ile özellikle şehirlerde yaşayan insanları kendisine çeker. Bu yönüyle insanların beden ve ruh sağlığı üzerinde olumlu rol oynar.
- Yerleşim alanları çevresindeki hava kirliliğini ve gürültüyü önlemesi ile insan sağlığı bakımından büyük önem taşır. Ormanların insan sağlığı üzerindeki bütün bu olumlu yararları nedeniyle büyük kentlerin çevresinde ormanlar yetiştirilmekte, dinlenme yerleri kurulmaktadır.
- Ormanlar, orman içinde ve dışında yaşayan insanlara çeşitli iş alanları sağlar, işsizliği önlemede etkin rol oynar, böylece köyden kente göçü azaltır.
- Ormanlar, ulusal savunma ve güvenlik bakımından da çok önemlidir. Askeri birliklerin savaş tesisleri ile araç ve gereçlerinin gizlenmesinde, savaş ekonomisi bakımından değer taşıyan reçine, katran ve tanenli maddelerin elde edilmesini sağlar,
- Ayrıca ormanlar barajların ekonomik ömrünü uzatır, doğal afetleri önler, ülke turizmine katkıda bulunur,
- Ormanlar, doğal güzellikleri ve sayılmayacak kadar çok faydalarıyla iyi baktığımız takdirde tükenmez bir doğal kaynaktır.

İlimizde rekreasyon ve peyzaj değeri yüksek olan yerlerin halkın kullanımına açılması için Kahramanmaraş Kent Ormanı ve çeşitli yerlerde piknik ve mesire yerleri oluşturulmuştur. Yaban hayatının korunması amacıyla özellikle Başkonuş'ta geyik üretim alanları oluşturulmuştur.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Jeolojik özellikleri;1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'na göre, Çimen Dağı, jeolojik oluşum bakımından yeni çağın (neozoik) 3. zamanın tersiyer devrinin Miosenepok'una aittir. Anakaya miosen deniz fasiyesine ait kum tabakası, konglomera ve kalkerden oluşmuştur.

Jeomorfolojik Özellikler Çimen dağının zirvesi olan Ulu ziyaret tepesi 2259 m yükseltiye sahiptir. Dağ sahip olduğu bu yükselti ile jeomorfolojik arazi oluşum şekillerinden "yüksek dağlık arazi" sınıfına girmektedir. Alanın denize olan yatay uzaklığı ise 70 km civarındadır.

Klimatolojik Özellikler Çimen Dağı, Türkiye'deki makro iklim tiplerinden "Akdeniz iklimi"nin "Asıl Akdeniz iklimi" tali tipinde bulunmaktadır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi"nden ayrılmaktadır.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri: Resmi veri mevcut yok. Ancak saha içerisinde doğal su kaynakları var.

Toprak özellikleri: Toprak su Genel Müdürlüğü'nce Kahramanmaraş ili için hazırlanan 1/100 000 ölçekli toprak özelliklerini gösterir haritaya göre, Çimen Dağının %85-90'ı orman arazisi olup, "sarp meyilde, çok sığ, taşlı, şiddetli erozyonlu topraklar" olarak nitelendirilmektedir.

Flora Yavşan yaylasını içine alan bölge Akdeniz bölgesinde ve C6 karesi içerisinde yer almaktadır. Bölgenin %80'ini orman vejetasyonu, geriye kalan kısmını da step ve yüksek dağ

stebi teşkil etmektedir. Ömer VAROL tarafından yapılan doktora çalışmasında bölgede 67 familyaya ve 287 cinse dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 529 taksonun 65 tanesi endemiktir. Ayrıca 54 taksonda C6 karesi için yenidir. Ajuga relictata adlı bitki dünya üzerinde sadece pekmez pınarı denilen mevkide bulunmaktadır. Yörede tespit edilen üç adet Allium türünün bilim dünyası için yeni olduğu tahmin edilmektedir. Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı Abies Cilicia'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan Cedrus Libani'nin saf ve karışık en güzel meşcerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir.

Fauna Bir çalışma mevcut değil. Ancak sahada av yaban hayatı için uygun olup yabani hayvanların (keklik, tavşan, vb.) olduğu görülmektedir.

Sosyolojik özellikler Saha yayla özelliğine sahip olup bazı bölümlerde mevsimsel olarak Yaylacılık yapılmaktadır. Ayrıca sahanın sahip olduğu doğal yapıdan dolayı bölge halkının sahayı sağlık amaçlı kullandıkları görülmektedir.

D.3.2. Milli Parklar

İlimizde milli park bulunmamaktadır.

D.3.3. Tabiat Parkları

Kapıçam Tabiat Parkı:

ALANIN ADI : Kapıçam

ALAN BÜYÜKLÜĞÜ : 180 Ha.

COĞRAFİ KONUMU : Kapıçam Bölüktaş serisi (500-850M yükseklikte), Akdeniz Bölgesi, İli Kahramanmaraş, İlçesi Merkez, Ulaşım 13 km (asfalt)

MÜLKİYETİ : Orman Genel Müdürlüğü

İDARİ DURUM : Orman Bölge Müdürlüğü İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği, DKMP Mühendisliği, Elmalar İşletme Şefliği, Kahramanmaraş Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü

BÖLMELER : 734, 735 nolu bölmeler

EKOSİSTEM ÖZELLİKLERİ: Saha Akdeniz ve İran-Turan ftocoğrafik bölgelerin geçiş kuşağında orman ekositem toplamasına sahiptir.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Kapıçam ormanı 500-850m yükseltiye sahip fazla dik olmayan az meyilli tepelerden oluşan dalgalı bir alan görünümündedir. Kapıçam ormanının

bulunduğu tepelik alanın hemen güneyinden Doğu Anadolu fay hattı geçmekte olup 1. derece depremin riski altındadır.

Klimatolojik Özellikler :

Kahramanmaraş İli Akdeniz Bölgesi iklim özelliğine sahip olduğundan yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi'nden ayrılmaktadır. Rakımı 700m'nin altında olup yıllık sıcaklık ortalaması 16 derecenin üzerindedir.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri :

Saha içerisinde yaz-kış akan dere ve tabii su kaynağı olmayıp mesire yerinin ve keklik üretim istasyonunun su ihtiyacını karşılamak amacıyla 40 metre derinlikte su kuyusu mevcuttur. Ayrıca mesire alanın içerisinde DSI Bölge Müdürlüğüne ait sulama kanalı geçmektedir. Sulamanın yapıldığı aylarda kanallarda bulunan sudan; Botanik Bahçesindeki göletleri doldurmak ve mevcut ağaçların sulanmasını yapmak için kullanılmaktadır. Ancak suyun yetersiz kaldığı dönemlerde kullanmak üzere 2007 yılında Botanik bahçesinde su kuyusu açılmıştır.

Toprak özellikleri :

Toprak derinliği ortalama 30-60 cm olup az taşlı bir görüntüdedir. Sahada esmer orman toprağı hakim olup dik meyilli yerlerde orta ve alt yamaçlarda kolüvital tip hakimdir. Mevzii olarak kalker ana kayalar üzerinde rendzinalara rastlamak mümkündür. Moloz birikintisi, tuzluluk, bataklıklaşma gibi menfi etkilerin meydana getirebileceği orman sınırlaması mevzu bahis değildir.

Saha genelinde balçık ve kumlu balçık tekstür sahiptir. Ormanla kaplı sahalarda Ah horizonlu profillerde %1-2 miktarda organik madde bulunmaktadır. B horizonu organik madde bakımından fakirdir. Toprak Ph faktörü 5,6-6,4 olarak tespit edilmiş olup asitik karakter taşımaktadır.

Flora

Kahramanmaraş Üi Akdeniz iklim alanı içerisinde kaldığından bölgede Lauretum (500-975 M) Pinus brutia, Olea oleastır orman zonu yer almaktadır. Kapıçam ormanları yukarıda belirtildiği gibi lauretum zonu içerisinde kalmakta olup asli ağaç türü kızılçamdır. Sahada 90-120 yaşlarında kızılçam vardır. Alanın 50-60 hektarlık kısmı mesire yeri olarak kullanıldığından kapalılık bozulmuş ve ağaçlar arasında 15 -20 m mesafeler oluşmuştur. Sahada kızılçamdan başka doğal olarak yetişen tesbih, alıç. ardıç sevdirmesi hedeflenmiştir.

Botanik Bahçesi toplam 200 adet otsu ve odunsu bitkiyi bünyesinde barındırmakta ve bu sayı yapılan çalışmalarla her geçen gün artmaktadır. Ayrıca saha farklı yükseltileriyle doğal seyir teraslarına sahiptir.

REKREASYONEL POTANSİYEL

Alanımızı ilkbahar aylarında 10,000 kişinin ziyaret ettiği tutanaklarla bakidir. İlimizde her geçen gün gelişen ve artan nüfus göz önüne alındığında Kapıçam Atatürk Mesire yerinin önemi artmaktadır.

SOSYO-EKONOMİK YAPI

Sahanın il merkezine olan yakınlığı (13km) göz önüne alındığında ve içerisinde hazır bulunan bir botanik bahçesinin de olması sahaya olan talebin artışı sağlayacaktır. Dünyamızda kimyasal ve biyolojik kirlenmenin son sürat devam ettiği; ozon tabakasındaki delik ile iklimde olan bozulmaların ve bilinçsizce yok edilen ormanlarımızla erozyona uğrayan topraklarımız artık geri gelmediği bir gerçektir. Bu nedenle Dünyada yeşile, doğaya ve doğal olan her şeye verilen önem her geçen gün artmakta iken, ülkemizde hala mevcut olan el değmemiş bölgelerimizi korumak var olanı geliştirmek varken bunları yok etmeye çalışmak nedendir bilinmez. Hepimiz bir ağacın kaç yılda ne zorluklarla meydana geldiğini biliriz ve bunun için kampanyalar etkinlikler düzenleyerek çocuklarımıza ağaç sevgisini kazandırmak isteriz. Alanımızı ilkbahar aylarında 10,000 kişinin ziyaret etmektedir. Alanımızı Büyütüp geliştirilerek insanımıza çok çeşitli faaliyetlerini (Oyun parkı, spor tesisleri, yürüyüş yolları, rekreasyon ihtiyaçlarını) yapabilecekleri bir alan haline dönüştürerek hizmet etmek için bu tür sahalar hazırlanırken daima ileriye dönük projeler düşünülerek hareket edilmelidir

MEVCUT ARAZİ KULLANIMI

- 180 hektar Ormanlık alan
- 68 hektarı mesire yeri
- 5,7 hektar alan Kınalı Keklik Üretim İstasyonu
- 11,10 hektarlık alanda Botanik Bahçesi mevcuttur.
- 98,19 hektarlık alanda Rezerv alan olarak ayrılmıştır
- Rezerv alan olarak ayrılmış olan içerisinde 3,2 ha sedir ve 2,8 ha fıstık çamı tohum bahçesi vardır.

BÖLGEDE SAHAYA ETKİ EDEN FAALİYETLER SOSYAL, FİZİKİ BASKILAR VE ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Bölgede sahaya etki eden sosyal ve fiziki bir baskı mevcut değildir. Saha günü birlik piknik mesire yeri olarak kullanılmaktadır.

Ancak;

- Giriş ünitesi,
- Tanıtım evi,
- Botanik bahçesinde bulunan üç adet su göletlerinin sızdırmazlık çalışmaları,
- Yeni bitki türlerinin dikimi alımı,
- Genişletilen alanın gelişim planının yapımı

- Sahada damla sulama sisteminin kurulması
- Bilgilendirme levhaları, yaya ve yürüyüş yolları, köprülü geçişler oturma grupları vb. inşaat işlerinin tamamlanması ve planlanması gerekmektedir ve bunun yanında;
- Çocuklara doğa ve hayvan sevgisini aşılacak amacıyla evcil ve kanatlı hayvanları barındıran havyan barınaklarını yapılabilir.

Yavşan Tabiat Parkı

ALANIN ADI :Yavşan Yaylası-Çimen Dağı

COĞRAFİ KONUMU Yavşan Yaylası-Çimendağı (1964 m yüksekliğinde Bölge Akdeniz Bölgesi Kahramanmaraş İli Merkez ilçe sınırları içerisinde olup il merkezine 36 km asfalt+orman yolu

MÜLKİYET : Orman Genel Müdürlüğü

İDARİ DURUM : Orman Bölge Müdürlüğü İl Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş İşletme Müdürlüğü, İşletme Şefliği, DKMP Mühendisliği, Elmalar İşletme Şefliği, Kahramanmaraş Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü

Bölmeler: 156-157-158162-163 nolu bölmeler

EKOSİSTEM ÖZELLİKLERİ: Saha Akdeniz ve İran-Turan ftocoğrafik bölgelerin geçiş kuşağında orman ekositem tiplemesine sahiptir.

DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİ: Jeolojik özellikleri;1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'na göre, Çimen Dağı, jeolojik oluşum bakımından yeni çağın (neozoik) 3. zamanın tersiyer devrinin Miosenepok'una aittir. Anakaya miosen deniz fasiyesine ait kum tabakası, konglomera ve kalkerden oluşmuştur.

Jeomorfolojik Özellikler Çimen dağının zirvesi olan Ulu ziyaret tepesi 2259m yükseltiye sahiptir. Dağ sahip olduğu bu yükselti ile jeomorfolojik arazi oluşum şekillerinden "yüksek dağlık arazi" sınıfına girmektedir. Alanın denize olan yatay uzaklığı ise 70 km civarındadır.

Klimatolojik Özellikler Çimen Dağı, Türkiye'deki makro iklim tiplerinden "Akdeniz iklimi"nin "Asıl Akdeniz iklimi" tali tipinde bulunmaktadır. Bu tali tip; oldukça yüksek yıllık yağış miktarlarına rağmen, karakteristik ve tipik şiddetli yaz kuraklığı ile tanımlanan Akdeniz iklimi içerisinde, kar yağışı ve donun nadir olarak meydana gelmesi, çok yüksek yaz sıcaklığı, çok şiddetli buharlaşma ve düşük bulutluluk oranı ile diğer tali tip olan "Marmara iklimi"nden ayrılmaktadır.

Hidrolojik ve Hidrojeolojik özellikleri: Resmi veri mevcut yok. Ancak saha içerisinde doğal su kaynakları var.

Toprak özellikleri: Toprak su Genel Müdürlüğü'nce Kahramanmaraş ili için hazırlanan 1/100 000 ölçekli toprak özelliklerini gösterir haritaya göre, Çimen Dağının %85-90'ı orman arazisi olup, "sarp meyilde, çok sıg, taşlı, şiddetli erozyonlu topraklar" olarak nitelendirilmektedir.

Flora Yavşan yaylasını içine alan bölge Akdeniz bölgesinde ve C6 karesi içerisinde yer almaktadır. Bölgenin %80'ini orman vejetasyonu, geriye kalan kısmını da step ve yüksek dağ stebi teşkil etmektedir. Ömer VAROL tarafından yapılan doktora çalışmasında bölgede 67 familyaya ve 287 cinsle dağılmış 529 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tespit edilen bu 529 taksonun 65 tanesi endemiktir. Ayrıca 54 taksonda C6 karesi için yenidir. *Ajuga relictata* adlı bitki dünya üzerinde sadece pekmez pınarı denilen mevkide bulunmaktadır. Yörede tespit edilen üç adet *Allium* türünün bilim dünyası için yeni olduğu tahmin edilmektedir. Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı *Abies Cilicia*'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan *Cedrus Libani*'nin saf ve karışık en güzel meşçerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir

Fauna Bir çalışma mevcut değil. Ancak sahada av yaban hayatı için uygun olup yabancı hayvanların (keklik, tavşan, vb.) olduğu görülmektedir.

Sosyolojik özellikler Saha yayla özelliğine sahip olup bazı bölümlerde mevsimsel olarak Yaylacılık yapılmaktadır. Ayrıca sahanın sahip olduğu doğal yapıdan dolayı bölge halkının sahayı sağlık amaçlı kullandıkları görülmektedir.

ESTETİK KAYNAK DEĞERLERİ

Peyzaj özellikleri Yavşan yaylası ülkemizde doğal olarak yetişen ağaç türlerimizden Toros Göknarı *Abies Cilicia*'nın kuzey yarım küredeki yayılış alanının en doğusunu oluşturur. Ayrıca dünya üzerindeki yayılışı çok daralan *Cedrus Libani*'nin saf ve karışık en güzel meşçerelerinin bulunması nedeniyle ülkemizin en çarpıcı yerlerinden birisidir Yavşan yaylasında orman, maki ve step vejetasyonuna dahil birçok takson bulunmaktadır. Ana ağaç türleri olarak; Lübnan (Toros) sediri (*Cedrus libani* A. Rich.), Toros göknarı (*Abies cilicica* (Ant.&Kotschy) Carr. subsp. *cilicica*) ve Anadolu karaçamı (*Pinus nigra* Arn. subsp. *pallasiana* (Lamb.) Holmboe), Titrek kavak (*Populus tremula*) Doğu kayını (*Fagus orientalis*) bulunmakta olup, en geniş alan kaplayan ağaç türü Toros sediridir

Ana ağaç türlerine göre daha az rastlanan, yer yer ağaç tabakasına ulaşarak serpili halde karışıma katılan veya çalı tabakasında yer alan ağaç türleri ise; andız (*Arceuthos drupacea* (Lab.) Ant.&Kotschy), saçlı meşe (*Quercus cerris* L. var. *cerris*), kokulu ardıç (*Juniperus foetidissima* Willd.), küçük kozalaklı katran ardıç (*Juniperus oxycedrus* L. subsp. *oxycedrus*), gürgen yapraklı kayacık (*Ostrya carpinifolia* Scop.), kermes meşesi (*Quercus coccifera* L.), Fransız akçaağacı (*Acer monspessulanum* L.), çiçekli dişbudak (*Fraxinus ornus* L. subsp. *cilicica* (Lingelsh.) Yalt.), adi porsuk (*Taxus baccata* L.), boylu ardıç (*Juniperus excelsa* Bieb.), Lübnan meşesi (*Quercus libani* Oliv.) ve doğu gürgeni (*Carpinus orientalis* Miller)'dir. Ayrıca, dere kenarlarında doğu çınarı (*Platanus orientalis* L.) ile Toros kızılbaş (*Alnus glutinosa* subsp. *antitaurica* Yalt.)'na da rastlanmaktadır

Bu türler dışında; tesbih (*Styrax officinalis* L.), *Cotoneaster nummularia* Fisch.&Mey., kuşburnu (*Rosa canina* L.), derici sumacı (*Rhus coriaria* L.), kızılıçık (*Cornus* sp.) ve adi orman sarmaşığı (*Hedera helix* L.) gibi çeşitli çalı türleri de yayılış göstermektedir. Ayrıca, çok sayıda otsu tür de bulunmaktadır.

Yörede, anıt ağaç niteliğine sahip olabilecek çok yaşlı ağaçlara özellikle sedirlere rastlanmaktadır.

REKREASYONEL POTANSİYEL Saha içerisinde kontrollü kullanım alanı içerisinde kalması düşünülen mesire yeri olarak kullanılan alanlar mevcuttur.

SOSYO-EKONOMİK YAPI: Sahanın çevresinde bulunan mevcut köylerde (Sahanın alt kısımlarında) halk hayvancılık yaparak geçimini sağlamaktadır

MEVCUT ARAZİ KULLANIMI: Devlet ormanı

ALAN BÜYÜKLÜĞÜ: 359 hektarlık Tabiat Parkı Alanının sınırları içerisinde kalan 249 hektarlık alan, içerisinde bulundurduğu endemik bitkiler yönünden mutlak koruma alanı olarak; 77 hektarlık sınırlı kullanım alanı olarak ayrılan saha ise okulların teknik gezileri ve günübirlik (ateşsiz piknik) kullanım için ve 33 Hektarlık alan ise çadırılı kamp ve günübirlik piknik yapmak için ayrılmıştır

D.4. Çayır ve Mera

Kahramanmaraş İl sınırları dahilinde bulunan meraların ıslah edilerek belirlenen yönetim planlarına göre otlatılması ve çevrede yem bitkileri yetiştiriciliğinin geliştirilmesi, üreticilere hayvancılıkla ilgili yeni bilgi ve tekniklerin verilerek hayvancılığın karlı bir şekilde yapılmasının sağlanması hedeflenmektedir. Bu bağlamda; İl Müdürlüğümüzce mera ıslah ve amenajman projeleri hazırlanarak uygulanmaktadır. Meralardaki otlatma baskısının azaltılması için proje kapsamında hayvan yetiştiricilerine yem bitkisi tohumu dağıtılmaktadır. Gittikçe önemi artan su kaynaklarımızın daha etkin ve hijyenik şartlarda kullanılması için metal sıvat(suluk) yapılarak hayvan yetiştiricilerimizin hizmetine sunulmaktadır. Bu konuda yine, doğal göletler rehabilite edilerek su kullanım süresi artırılmaktadır.

İLÇE ADI	TOPLAM YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TESPİTİ BİTİRİLEN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	MERASI OLAN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TAHDİDİ TAMAMLANAN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TAHSİSİ TAMAMLANAN YERLEŞİM BİRİMİ SAYISI	TESPİT EDİLEN MERA ALANI (DA)	TAHDİDİ YAPILAN TOPLAM MERA ALANI (DA)	TAHSİSİ YAPILAN TOPLAM MERA ALANI (DA)
AFŞİN	57	57	49	39	25	280,772.780	195,559.820	118,769.227
ANDIRIN	55	55	16	14	14	1,989.348	1,013.263	1,013.263
ÇAĞLAYANCERİT	12	12	7	6	5	87,358.236	111,338.313	111,338.313
DULKADİROĞLU	59	59	41	40	36	115,644.205	84,708.295	76,222.322
EKİNOZÜ	18	18	15	11	0	61,033.333	37,370.449	0.000

ELBİSTAN	79	79	79	79	65	1,046,367.149	1,065,395.794	767,040.582
GÖKSUN	60	60	35	35	35	36,844.820	33,227.863	33,200.149
NURHAK	8	8	4	3	0	38,835.813	35,274.058	0.000
ONİKİŞUBAT	86	86	43	41	40	86,895.019	82,965.113	81,496.977
PAZARCIK	70	70	28	28	25	21,074.404	22,166.236	21,198.677
TÜRKOĞLU	40	40	25	25	23	30,041.243	25,457.336	13,769.507
TOPLAM	544	544	342	322	268	1,806,869.396	1,694,476.540	1,224,049.17

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde sulak alan olarak tescilli ve Ramsar Sözleşmesi ile koruma altına alınmış alan bulunmamaktadır.

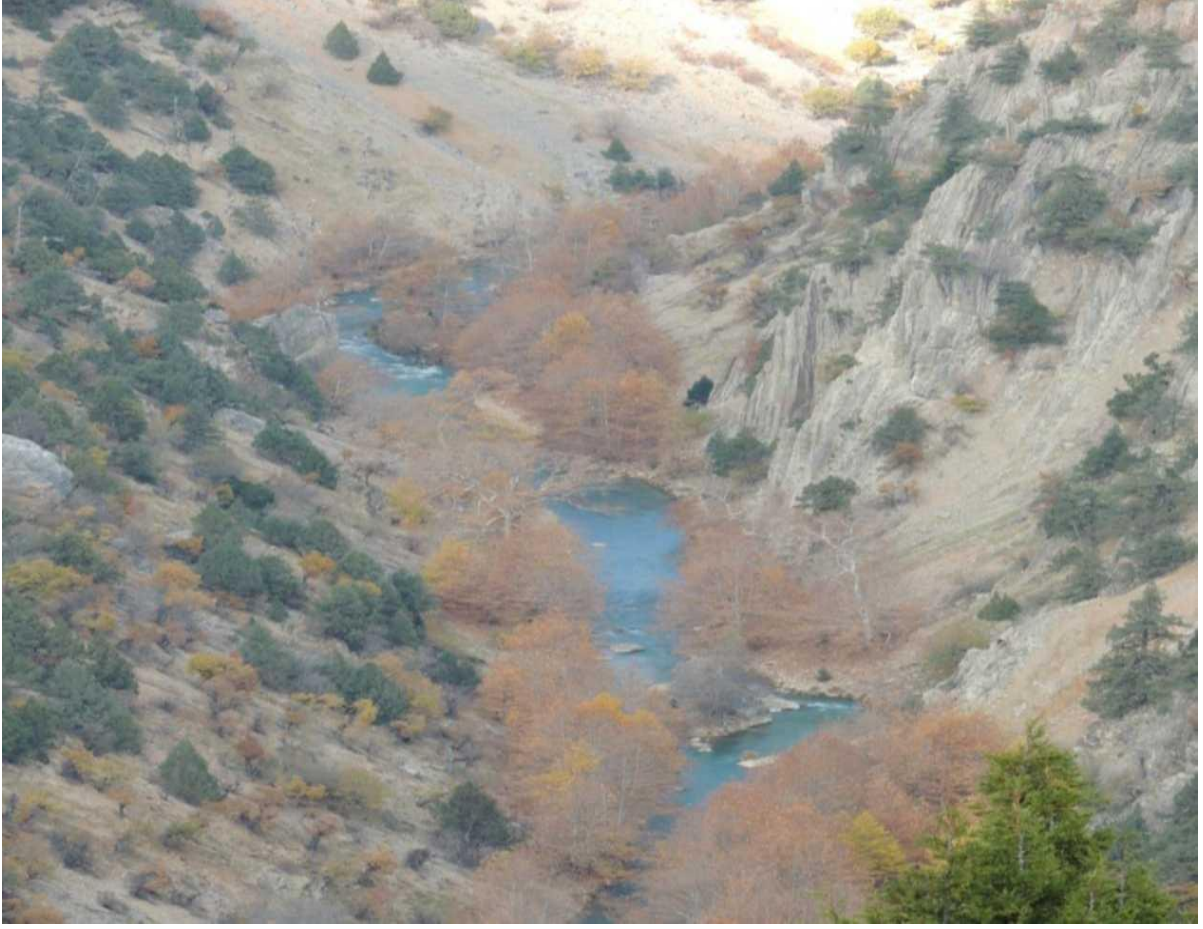
D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

İlimiz sınırları içerisinde Milli Park ve Tabiat Anıtı bulunmamaktadır. İlimiz sınırları içerisinde 1 adet Tabiatı Koruma Alanı, 2 adet Tabiat Parkı bulunmaktadır.

ADANA-KAHRAMANMARAŞ HAÇER DERESİ YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI

1-SAHANIN STATÜ TARİHİ

05 Ekim 2006 tarih ve 26310 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

3-SAHADA DİĞER KORUNAN ALAN STATÜSÜ VARLIĞI

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun 4 üncü maddesi kapsamında; alanda bulunan Yaban Keçisi'nin korunması.

4-SAHANIN PLAN DURUMU

2008-2012 Yıllarını kapsayan Gelişme ve Yönetim Planı yapılmıştır.

5-SAHADA GERÇEKLEŞTİRİLECEK HEDEFLER

- Alandaki yaban keçisi popülasyonunun ve yaşam alanlarının korunması.
- Doğal ormanların korunması.
- Alandaki su kaynaklarının korunması.

6-ALANI ÖZEL KILAN NEDENLER

Alandaki Yaban hayatı ekosistemi; yerleşim yerinin az olması, insan faaliyetlerinin sınırlı olması nedeniyle doğal özelliğın korunmuş olması.

FAUNA

1-SAHADAKİ FAUNA VARLIĞI VE SAYILARI

MEMELİLER : Yaban Keçisi (Capra aegagrus), Vaşak(Lynx lynx), Kirpi(Erinaceus concolor), Kurt(Canis lupus), Sansar(Martes martes), Yabani tavşan(Lepus europaeus),

Yaban Domuzu(*Sus scrofa*), Çakal(*Canis aureus*), *Vulpes vulpes*(Tilki), Porsuk(*Meles meles*),

KUŞLAR : Altın Kartal(*Aguila chrysaetos*), Akbabab(*Neophron percnopterus*), Şahin(*Buteo buteo*), Doğan(*Falco sp*), Delice(*Circus cyaneus*), Kuzgun(*Coracias sp*), Akkuyruksallayan(*Motacilla alba*), Baştankara(*Parus sp*), Puhu(*Bubo bubo*), Ibibik(*Upupa epops*), Alakarga(*Garrulus glandarius*), Yalıçapkını(*Alcedo atthis*), Dere Kuşu(*Cinclus cinclus*).

Ayrıca Amfibi türleri, Kaplumbağa türleri, Kertenkeleler, Yılan Türleri ve Kırmızı Benekli Alabalık bulunmaktadır.

2-TÜRLERİN YOĞUN OLDUĞU KOORDİNATLAR

37 52' 30' - 38 07' 30' Kuzey enlemleri ile 36 07' 30' - 36 22' 30'

3-SAHADAKİ TÜRLERİN IUCN, BERN VE CİTES SÖZLEŞMELERİNDEKİ YERİ

MEMELİLER : Yaban Keçisi (*Capra aegagrus-VU*), Vaşak(*Lynx lynx-NT*), Kirpi(*Erinaceus concolor-LR/lc*), Kurt(*Canis lupus-LC*), Sansar(*Martes martes-LR/lc*), Yabani tavşan(*Lepus europaeus-LR/lc*), Yaban Domuzu(*Sus scrofa-LR/lc*), Çakal(*Canis aureus-LC*), *Vulpes vulpes*(Tilki-LC), Porsuk(*Meles meles-LR/lc*),

KUŞLAR : Altın Kartal(*Aguila chrysaetos-LC*), Akbabab(*Neophron percnopterus-EN A2abcd+3bcd+4abcd*), Şahin(*Buteo buteo-LC*), Doğan(*Falco sp-LC*), Delice(*Circus cyaneus-LC*), Kuzgun(*Coracias sp-LC*), Akkuyruksallayan(*Motacilla alba-LC*), Baştankara(*Parus sp-LC*), Puhu(*Bubo bubo-LC*), Ibibik(*Upupa epops-LC*), Alakarga(*Garrulus glandarius-LC*), Yalıçapkını(*Alcedo atthis-LC*), Dere Kuşu(*Cinclus cinclus-LC*).

Ayrıca Amfibi türleri-LC, Kaplumbağa türleri-VUA1cd-LC, KertenkelelerLC, Yılan Türleri-LC ve Kırmızı Benekli Alabalık bulunmaktadır.

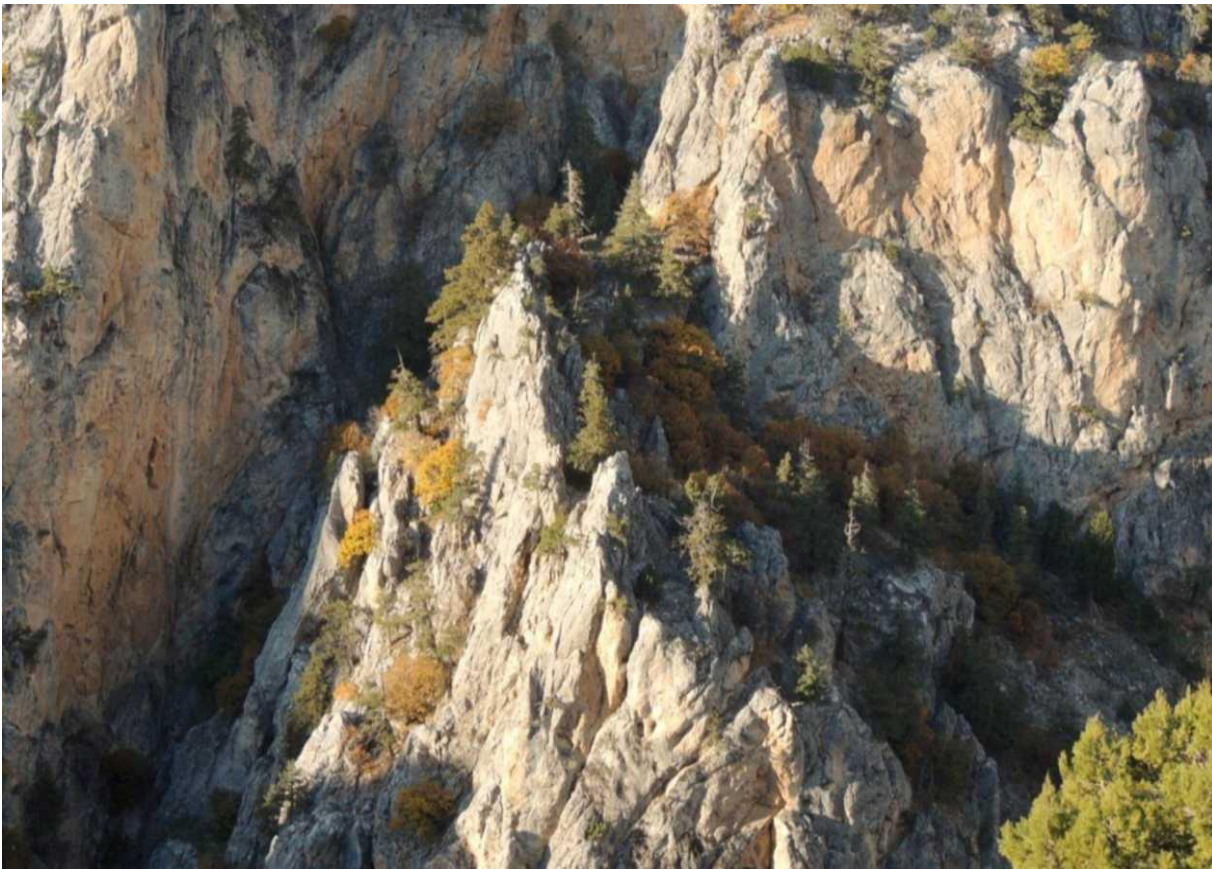
4-TÜRLERE AİT FOTOĞRAFLAR(Ç eke n adı ve çekildiği koordinatlar)

FLORA

1-SAHADAKİ FLORA DURUMU

AĞAÇLAR : Ardsıç(*Juniperus sp*), Karaçam(*Pinus nigra*), Sedir(*Sedrus libani*), Meşe(*Quercus sp*), Çınar(*Platanus sp*), Ceviz(*Juglans sp*), Gökmar(*Abies sp*), Kuşburnu(*Fructus rosa canina*), Ahlat(*Pirus elaeagrifolia*), Kermes Meşesi(*Quercus coccifera*), Pırnal Meşesi(*Quercus ilex*), Sandal(*Pterocarpus santalinus*), Karamuk(*Agrostemma githago*)

OTLAR VE SAZLAR : Isırgan(*Urtica sp*), Adaçayı(*Salvia sp*), Kekik(*Tymus sp*), Geven(*Astragalus sp*), Orman Sarmaşığı(*hedera sp*), Domuz Ayırığı(*Dactylis glomerata L.*), Yabani Arpa(*Hordeum sp*), Çiğdem(*Crocus sp*), Iris(*Iris sp*), Salep(*Tuber salep*), Mahlep(*Prunus mahaleb L.Mill*).

YOSUN, MANTAR VE LİKENLER : Kaya Yosunu(Fukoksantin), Kav Mantarı(Formes fomentarius), Kuzu Kulağı(Rumex sp), Sedir Mantarı(Tricholoma caligatum).

2-TIBBİ AÇIDAN ÖNEMLİ TÜRLER VE KULLANIM YERLERİ İKLİM

Alana Ait Güncel İklim Verileri

Sıcaklık: Tufanbeyli Meteoroloji İstasyonu'nda 1986-2004 yılları arasında kaydedilen verilere göre, yıllık ortalama sıcaklık 9.9°C, en yüksek sıcaklık 37C, ve en düşük sıcaklık ise -27,8C' dir. Günlük sıcaklığın 25C'ye veya bu derecenin üstüne çıktığı yaz günü sayısı 97, 30C'yi geçtiği tropik gün sayısı ise 38'dir.

Yağış : Bölgede yağışlar genellikle yağmur veya dolu şeklinde olup, yağışlar sonbahar, kış ve ilkbahar mevsimlerinde görülmektedir. Tufanbeyli Meteoroloji İstasyonu'nda kaydedilen 18 yıllık yağış verileri, bölgede ortalama yıllık yağış miktarının 562,1 mm olduğunu göstermektedir. En çok yağış kış mevsiminde düşmektedir. Söz konusu dönemdeki aylık ortalama toplam yağış miktarları göz önüne alındığında, en çok yağış Kasım ayında(79,0) ve en az yağış ise Ağustos ayında(22,0mm) gözlenmiştir.

TARİH VE KÜLTÜR

1-SAHANIN TARİHİ VE KÜLTÜREL GEÇMİŞİ

YHGS' nin güneybatı kısmında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunca tescil edilmiş, Kale köyünün Aybastı mahallesi yakınlarında tescil edilmemiş bir kale kalıntısı mevcuttur.

2-SAHANIN YERLİ YABANCI ZİYARETÇİ SAYISI

YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASINDA YAŞAM

1-YHGS'DE YAŞAYAN HANE VE İNSAN SAYISI

Yerleşim Yerinin Adı	Yerleşim Biriminin Bağlı Olduğu İlçenin Adı	İdari Yönetim Biçimi	Kadın Nüfusu	Erkek Nüfusu	TOPLAM
Saimbeyli	Saimbeyli	Belediye	2034	2036	4070
Yeniköy	Saimbeyli	Muhtarlık	262	270	532
Eyüplü	Saimbeyli	Muhtarlık	217	246	463
Göksun	Göksun	Belediye	8648	8360	17008
Kaleboynu	Göksun	Muhtarlık	341	346	687

2-GEÇİM KAYNAKLARI :

Saha ile ilişkisi olan köylerin topografyasından dolayı ziraata uygun alanın az olması nedeniyle tarım faaliyetleri sadece kendi ihtiyaçlarını karşılayacak düzeydedir. Korunan alanın içinde ve çevresinde yaşayan yöre halkının başlıca geçim kaynakları hayvancılık ve orman işçiliğidir.

3-SAHAYA ÖZEL MARKALAŞMIŞ YADA MARKALAŞABİLECEK ÜRÜNLER:

Ekoturizm faaliyetleri kapsamında; bölgede yer alan köylülerin üretmiş oldukları yerel tarımsal ve hayvansal ürünlerini pazarlama imkanlarının oluşturulması.

Sahanın Av Turizmine açılması halinde; alan içerisindeki köylerde konaklama amaçlı pansiyonculuk ve kahvaltı ile yerel ürünlerin ziyaretçilere sunulması.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

Tabiat Koruma Alanı :

1-ALANIN ADI : Körçoban

2-ALANIN YER ALDIĞI :

- a)Coğrafi Bölge : Akdeniz
- b)İl : K.Maraş
- c)İlçe : Andırın
- d)Köy : Kargaçayırı
- e)Seri : Andırın
- f)Mevki'i : Körçoban
- g)Bölme No : 11.12.14.15.16.17.35.36

3-ALANIN YER ALDIĞI PAFTA NO : Gaziantep M 37-d1

4-ALANIN GENİŞLİĞİ : 580 ha

5-MÜLKİYETİ : Devlet ormanı

6-ALANIN İKLİM ÖZELLİKLERİ : Akdeniz iklim kuşağında yer alır. Ancak, asıl Akdeniz ikliminden yağış ve sıcaklık değerlerinin farklı olmasıyla ayrılır.

7-GENEL JEOLJİK YAPI : Paleozoik şist

8-GENEL JEOMORFOLOJİK YAPI : Güneyde yamaç meyilli, kuzeyde yamaç oldukça meyilli

9-GENEL TOPRAK YAPISI : Esmer orman toprağı

10-BELLİ BAŞLI SU KAYNAKLARI : Körçoban Deresi

11-TABİATI KORUMA ALANI OLARAK AYRILMA SEBEPLERİ: Alan da bulunan Toros göknarı(*Abies cilicica*),Lübnan sediri(*Cedrus Libani*),ve Toros karaçamı (*Pinus nigra ssp.pollasiana*) türlerinin yer yer saf yer yer karışık meşcereler oluşturması,aralarında anıt ağaç niteliği gösteren yaşlı ve boylu fertlerin bulunmasıyla nadir orman ekosistemi özelliği göstermesi.

12-ÖNEM SIRASINA GÖRE BİTKİ TÜRLERİNİN LİSTESİ: Toros Göknarı (*abies cilicica*),Lübnan Sediri (*Cedrus Libani*), Toros Karaçamı (*Pinus nigra ssp.pollasiana*)

13-EN ÖNEMLİ MEŞCERE TİPLERİ: ÇkSc2,ÇkSG d1

14-ÖNEM SIRASINA GÖRE YABANI HAYVAN TÜRLERİNİN LİSTESİ:

Yaban domuzu, çakal, kurt, tilki, gelincik, sincap, tavşan

Kuşlar: Ağaçkakan, üveyik, karga

Sürüngenler: Yılan, kertenkele

15-SAHA DÂHİLİNDE VEYA ÇEVRE ALANIN EKOLOJİK YAPISINA ETKİ EDEN FAALİYETLERİN ÖNEM SIRASINA GÖRE LİSTESİ: Otlatma, ormancılık

16-VARSA SAHA İLE İLGİLİ OLARAK YAPILMIŞ ARAŞTIRMA VE YAYINLANMIŞ KİTAPLAR: Bilinmiyor

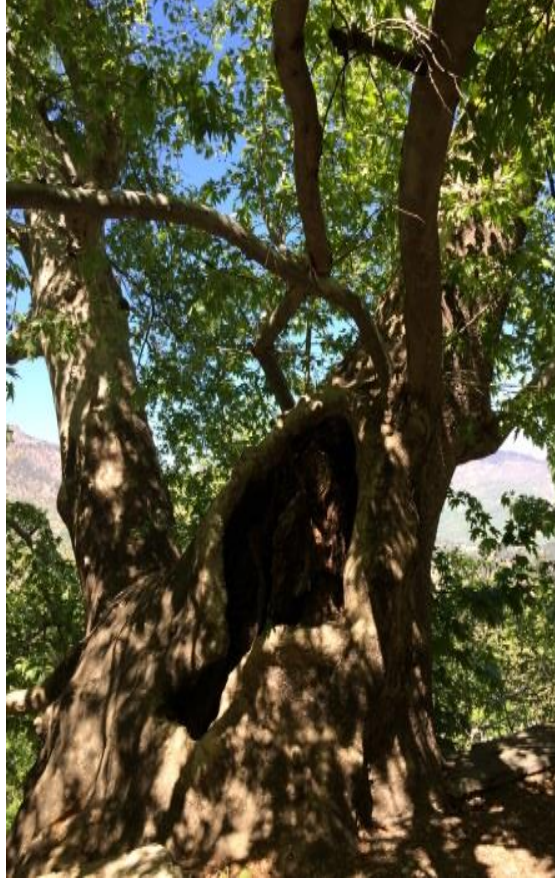
17-İLGİ ÇEKEN DİĞER HUSUSLAR: Koruma alanının çevresinde yaylacılık yaygınlaşmaya başladığından koruma alanına olumsuz etkisi olacaktır.

18-YAPILMASI GEREKLİ BİNA VE TESİLERE İLİŞKİN TEKLİFLER: Sahanın tam korunmaya alınması için saha çevresinin dikenli telle ihatası ve koruma bekçi binalarının yapılması zorunludur.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

Sıra No	Türkçe Adı	Bilimsel Adı	Mahalli Adı	Tahmini Yaş (yıl)	Boy (m)	Gövde Çapı (d1.30, m)	Tepe Çapı (m)	Ağacın Anıtsal Durumu (ŞAD/AA Dtür)	Bulunduğu Yer		Adana TVK Komisyon Tescil Tarih ve Karar No'su
									İlçe	Mahalle	
1	Doğu Çınar	<i>Platanus orientalis</i> L.	Avcılar Ulu Çınarı	250	23	2,79	18,15	58>39	12 Şubat	Avcılar	17.06.2015 tarih ve 37 No'lu karar
2	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kertmen Ulu Çınarı	345	29	2,68	22,75	63>39	12 Şubat	Kertmen	17.06.2015 tarih ve 38 No'lu karar
3	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Dadağlı Ulu Çınarı	460	18	2,06	19,30	45>39	12 Şubat	Dadağlı	17.06.2015 tarih ve 39 No'lu karar
4-A	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	260	29	1,35	15,15	51>39	Çağlayan cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
4-B	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	285	21,5	1,59	23,75	45>39	Çağlayan cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
4-C	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kızfatma Çınarı	285	28	1,49	20,07	45>39	Çağlayan cerit	Helete	29.01.2015 tarih ve 5 No'lu karar
5	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Oynak Çınar	505	23	1,92	23,36	57>39	12 Şubat	Döngel	29.01.2015 tarih ve 6 No'lu karar
6	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Suluyayla Ulu Çınarı	460	21	1,79	26,52	59>39	12 Şubat	Suluyayla	23.03.2016 tarih ve 5 No'lu karar
7	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Ulutaş Çınarı	320	27	302	22	69	Dulkadir oğlu	Ayaklıcaoluk	23.03.2016 tarih ve 4 No'lu karar
8	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i> L.	Üngüt Çınarı	208	13	5,60	18,31	63>39	12 Şubat	Üngüt	25.07.2019 tarih ve 8 No'lu karar

AVCILAR ULU ÇINARI :

İlimiz Onikişubat İlçesi, Avcılar Mahallesi(Köyü) sınırları içerisinde yer almaktadır. 250 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 23 m boyunda, 2,79 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 18,15 m olarak ölçülmüştür. 17/06/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

KERTMEN ULU ÇINARI :

İlimiz Onikişubat İlçesi, Kertmen Mahallesi (Köyü) sınırları içerisinde yer almaktadır. 345 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 29 m boyunda, 2,68 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 22,75 m olarak ölçülmüştür. 17/06/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

DADAĞLI ULU ÇINARI :

İlimiz Onikişubat İlçesi, Kertmen Mahallesi (Köyü) sınırları içerisinde yer almaktadır. 460 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 18 m boyunda, 2,06 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 19,30 m olarak ölçülmüştür. 17/06/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

KIZFATMA ÇINARI (A)

İlimiz Çağlayancerit İlçesi, Helete Mahallesi (Beldesi) sınırları içerisinde yer almaktadır. 260 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 29 m boyunda, 1,35 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 15,15 m olarak ölçülmüştür. 29/01/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

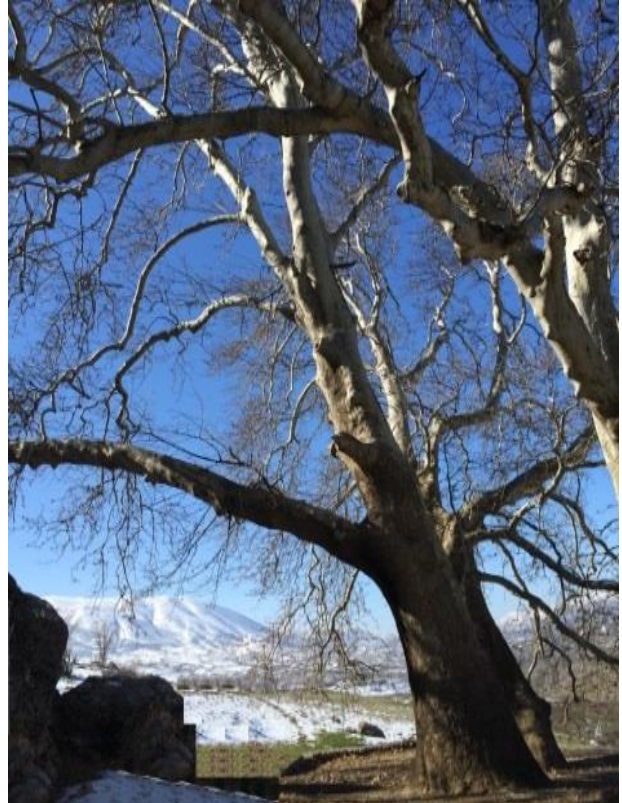
KIZFATMA ÇINARI (B)

İlimiz Çağlayancerit İlçesi, Helete Mahallesi (Beldesi) sınırları içerisinde yer almaktadır. 285 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 21,5 m boyunda, 1,59 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 23,75 m olarak ölçülmüştür. 29/01/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

KIZFATMA ÇINARI (C):

İlimiz Çağlayancerit İlçesi, Helete Mahallesi (Beldesi) sınırları içerisinde yer almaktadır. 285 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 28 m boyunda, 1,49 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 20,07 m olarak ölçülmüştür. 29/01/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

OYNAK ÇINAR :

İlimiz Onikişubat İlçesi, Döngel Mahallesi (Beldesi) sınırları içerisinde yer almaktadır. 285 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 21,5 m boyunda, 1,59 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 23,75 m olarak ölçülmüştür. 29/01/2015 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

SULUYAYLA ÇINARI :

İlimiz Onikişubat İlçesi, Suluyayla Mahallesi (Köyü) sınırları içerisinde yer almaktadır. 460 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 21 m boyunda, 1,79 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 26,52 m olarak ölçülmüştür. Tescil yapılmıştır.

ULUTAŞ ÇINARI :

İlimiz Dulkadiroğlu İlçesi, Ulutaş Mahallesi (Köyü) sınırları içerisinde yer almaktadır.320 yaşında olduğu tahmin edilmektedir. 27 m boyunda, 3,02 m gövde çapına sahip olan çınarın tepe çapı ise yaklaşık 22 m olarak ölçülmüştür. 23/03/2016 tarihinde alınan kararla anıt ağaç olarak tescili yapılmıştır.

ÜNGÜT ÇINARI

Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi Üngüt mahallesinde bulunan Çınar ağacı (*Platanus orientalis* L.) nın Anıt Ağaç olarak tesciline Mersin Tabiat Varlıklarının Koruma Bölge komisyonunun 25.07.2019 tarih ve 8 No'lu karar ile tescili yapılmıştır.

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İlimiz sınırları içerisinde özel çevre koruma bölgeleri bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İlimizde Tescilli Yapılmış Olan Doğal Sit Alanı Listesi

Sıra No.	Tescilli Yapılan Yerin Adı	Bulunduğu Yer		Adana TVK Komisyon Tescil Tarih ve Karar No'su
		İlçe	Mahalle	
1	Döngel Mağarası ve Şelalesi	Onikişubat	Döngel	21.04.2011 tarih ve 70/47 Sayılı kararı
2	Gümüşkaya Mağarası	Göksun	Ericek	14.07.2017 tarih ve 8163 sayılı karar

1. DÖNGEL MAĞARALARI 1. DERECE DOĞAL VE ARKEOLOJİK SİT ALANI

İlimiz sınırları içerisinde Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi Döngel mahallesi sınırlarında yer alıp prehistorik döneme ait toplam uzunluğu 117 m'ye ulaşmakta olan ve Döngel Mağaraları olarak adlandırılan mağara ve şelalenin bulunduğu alan Adana Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 21.04.2011 tarih ve 70/47 Sayılı kararınca 1. Derece Doğal ve

Arkeolojik Sit alanı ilan edilmiş olup; Mersin Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 11.02.2020 tarih ve 87 karar nolu kararında Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi Döngel mahallesi sınırlarında bulunan Döngel mağarasının 1. Derece Doğal Sit Alanının statüsünün “Kesin Korunacak Alan” ve “Nitelikli Doğal Koruma Alanı” olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

Mağara, kalın tabakalı, bol çatlaklı, eklemli, erime boşluklu resifal Parpiyayla Formasyonu kireçtaşlarından oluşan ve oldukça geçirimli bir birim olan Orta-Üst Miyosen yaşlı kireçtaşları içerisinde gelişmiştir. Ana mağaranın (yeraltı karst sistemi) parçalanmasıyla ortaya çıkan Döngel Mağaraları üç bölümden oluşmaktadır. Bunlardan ilk ikisi en üstte bulunan yarasalı fosil kol ve suyun düşüş yaptığı (şelaleli) koldur. Şelaleli kol günümüzde; buraya gelen suyun türbine verilmesi nedeniyle yarıaktif bir konum kazanmıştır. Mağaranın bu bölümü orjinal yapısında suyutaşyan ana kanal özelliğinde iken, günümüzde tavanının yer yer göçmesiyle geçit konumlu bir kapız mağara konumuna gelmiştir. Döngel Mağara Sisteminde araştırmaya asıl konu olan mağara ise en altta bulunan aktif koldur. Toplam uzunluğu (sifona kadar ölçülebilen) 117 m olan bu mağara tamamen yatay ve aktif bir koldan oluşmaktadır.

2. GÜMÜŞKAYA MAĞARASI

Kahramanmaraş ili Göksun ilçesi Ericcek Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Gümüşkaya Mağarası tabiat varlığı (B grubu mağara) olarak Adana Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu'na alınan 15.06.2017 tarih ve 37 sayılı karar ve 14.07.2017 tarih ve 8163 sayılı Bakanlık Makam Olur'u ile onaylanmıştır.

Çayderesi Formasyonu olarak adlandırılan Kireçtaşlarının fiziko kimyasal olaylarla erimesi sonucu oluşan karstik bir yapıya sahiptir. Kireçtaşlarının altında yer alan şistli birimlerin dokanağı boyunca kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu mağaranın yatay yönlü olduğu söylenebilir. Mağarayı oluşturan kireçtaşlarının literatür bilgilerine göre başlıca mermer, yeniden kristalleşmiş kireçtaşı ve yer yer dolomitik kireçtaşından oluşan Çayderesi Formasyonunun yaşı Permian ve öncesi olarak belirtilmiştir.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Turizm ve çevre ortak bir ilişkiyi simgeleyen kavramlardır. Çevre bir turizm kaynağı olma özelliğini taşıırken, turizmin var olması için çevrenin yaşaması gerektiği, doğanın ve çevrenin aleyhine gelişen bir turizmin kendi kaynağını tüketeceği açıktır. Başarılı bir turizm faaliyeti için temiz ve düzenli çevreye ihtiyaç vardır. Turistlerin doğa koruma ve çevre sorunlarına gittikçe daha duyarlı oldukları gözlemlenmektedir. Dolayısıyla, alternatif turizmde yerel örf ve adetlere saygı gösterilirken, çevre ve doğa korumasında da özen gösterilmelidir.

Tabi ki, çevrenin korunmasına dikkat edilirken turizmden elde edilecek karın da maksimize edilmesine çalışılmalıdır.

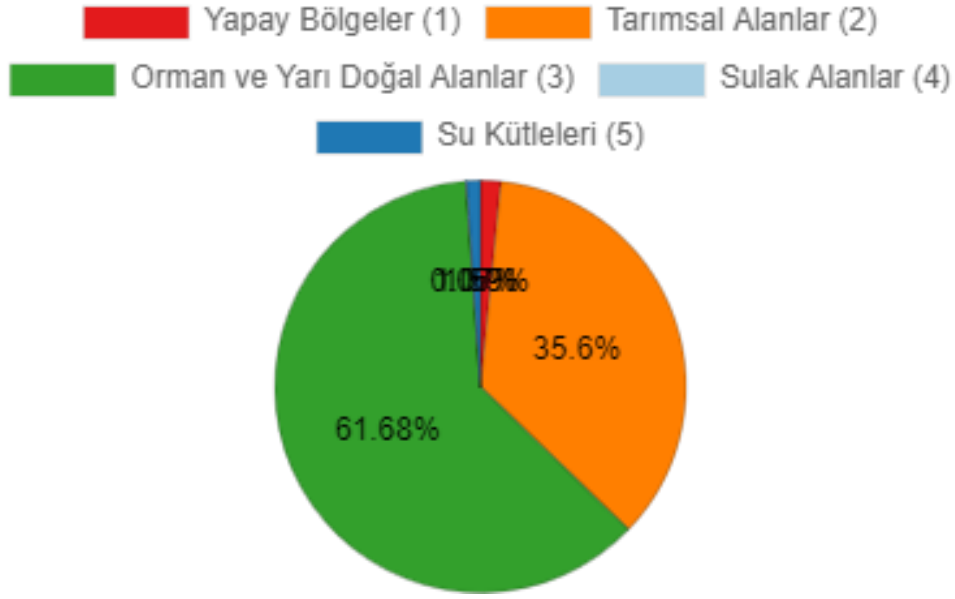
Eko turizm sayesinde çevresel değerler korunurken kırsal ve endüstrileşmiş bölgelerde ekonominin çeşitlilik kazanması, eko turistlerin kalış sürelerinin uzaması ile harcadıkları döviz miktarlarının artması ve ekonominin gelişmesi gerçekleşecektir. Yerel ekonomiyi canlandıracak mal ve hizmete sahip olan talep artarak, konaklama tesislerinin gelişmesine imkân verecektir.

"Kirlenen Öder" prensibi benimsenerek, yerel halk ve yatırımcı da ekoturizme entegre edilmelidir. Turizmden elde edilen gelir vergilendirme yoluyla özellikle altyapı, çevre koruması ve kamu hizmetlerinin temininde kullanılmaya yönlendirilmelidir.

Kaynaklar

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/milli-parklar>
<http://www.turkiyesulakalanlari.com/>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/ta>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tabiat-parklari>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp3>
<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp4>
<http://www.milliparklar.gov.tr/resmiistatistikler>

E. ARAZİ KULLANIMI

Grafik E.21 – Kahramanmaraş ilinde 2020 arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2021)

Çizelge E.56 – Kahramanmaraş ilinde arazi kullanım sınıflandırması

(<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr>, 2021)

Arazi Sınıfı	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	10246.4 6	0.7 1	12262.4 6	0.8 5	17707.4 8	1.2 2	20992.7 7	1.4 4	23135,3 7	1,5 9
2) Tarımsal Alanlar	616686. 97	43. 18	609980. 80	42. 72	525169. 74	36. 18	522129. 25	35. 97	517004, 74	35, 6
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	795083. 53	55. 68	792254. 62	55. 47	894940. 72	61. 62	894465. 11	61. 60	895630, 81	61, 68
4) Sulak Alanlar	1127.41	0.0 8	1016.11	0.0 7	828.12	0.0 6	828.12	0.0 6	828,03	0,0 6
5) Su Yapıları	5084.27	0.3 5	12714.6 9	0.8 9	13235.6 3	0.9 2	13466.4 4	0.9 3	15574,1 2	1,0 7
TOPLAM	1428228 .64	100	1428228 .68	100	1451881 .69	100	1451881 .69	100	1452173 ,07	100

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

Harita E.2 – Kahramanmaraş ilinin Çevre Düzeni Planı
(ÇŞİM, 2021)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. maddesi kapsamında, tarım dışı amaçlı arazi kullanım için, 2010 yılı içerisinde, resmi kurum ve kuruluşlar ile özel kişi ve tüzel kişiliklerce İl Müdürlüğümüze yapılan toplam 52 adet müracaatta, 2133,1862 ha. alanla ilgili Etüt çalışması yapılmıştır. Bunlardan 846,0718 ha.'lık kısmı tarım dışı amaca tahsis edilmiş, 1287,1144 ha.'lık kısmı ise tarımsal amaçlı kullanılması gerektiği belirtilerek uygun görülmemiştir.

Bununla birlikte, söz konusu kanunun 5. maddesi gereği kurulan İl Toprak Koruma Kurulu, 2010 yılı içerisinde 6 kez toplanmış, 587,8443 ha. alanın tarım dışına çıkarılması uygun görülmemiş, 1544,4950 ha. alanın tarım dışına çıkarılması kararı alınarak Bakanlığımıza gönderilmiştir.

Kaynaklar

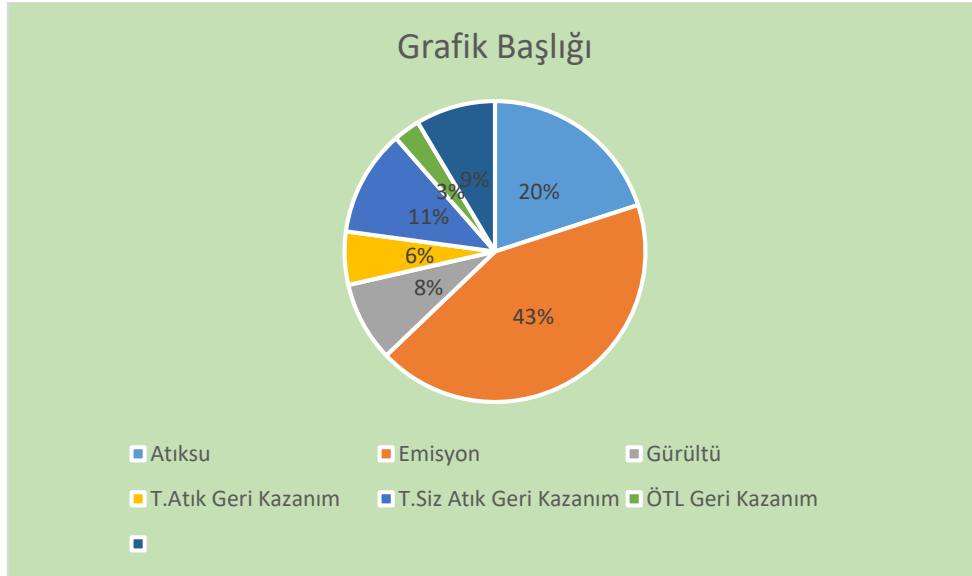
Tarım ve Orman Bakanlığı (<https://corinecbs.tarimorman.gov.tr/>)
Kahramanmaraş Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2020

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

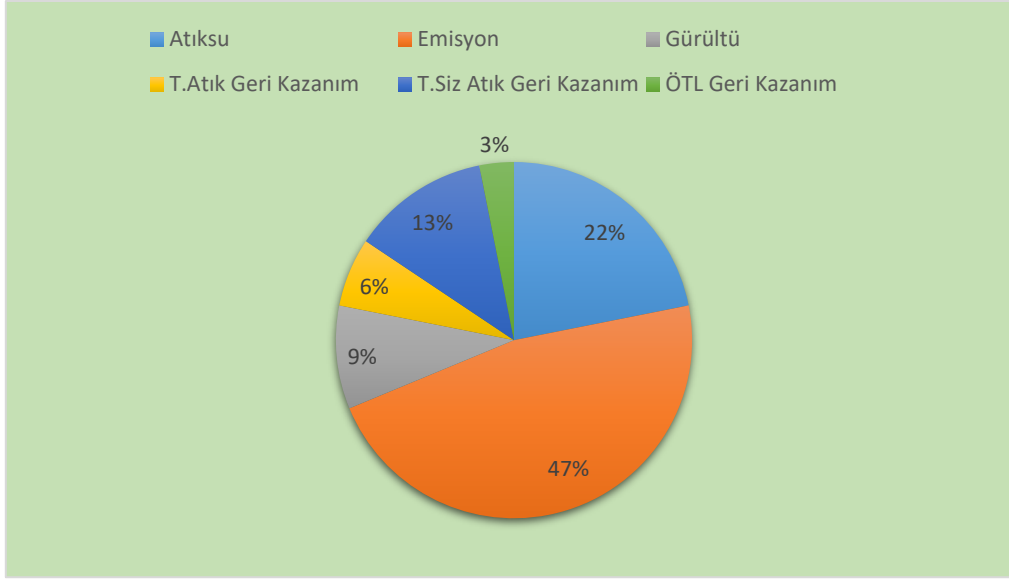
F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge F.57 – Kahramanmaraş İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2020 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı,2021)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	29	4	14	8	5	*	3	63
ÇED Gereklidir	*	2	*	*	*	*	*	*
ÇED Olumlu Kararı	1	4	5	2	1	1	1	15
ÇED Olumsuz Kararı	*	*	*	*	*	*	*	*

Grafik F.22 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı (e-ÇED Yazılımı, 2021)

Grafik F.23 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında ÇED Gereklidir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, 2021)

Çizelge F.58 – Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2014-2020 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı 10/2021 yıl belirtilmelidir)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
32	642	382	105	124	9	82	1376

Çizelge F.58 – 2014-2020 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, verinin alındığı ay/ yıl belirtilmelidir)

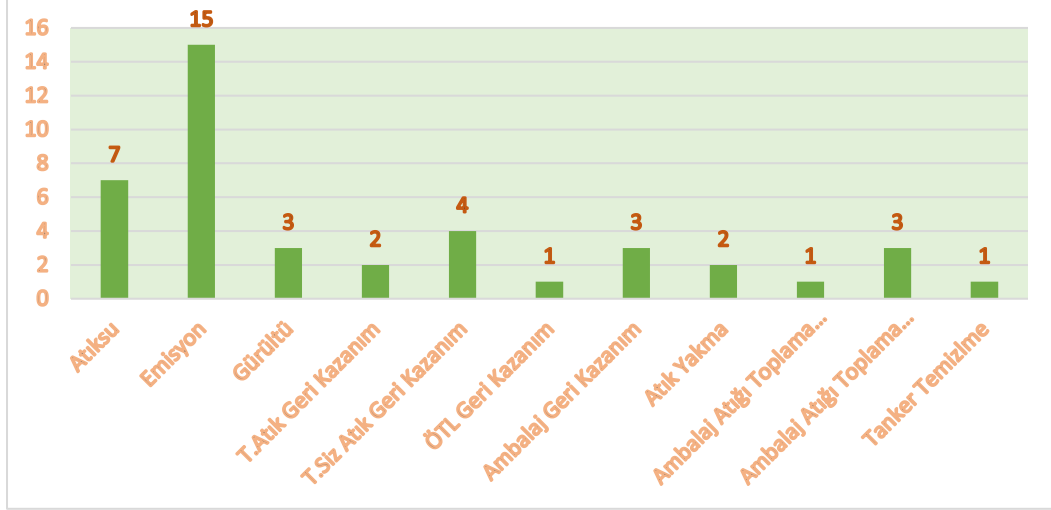
Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
7	1	2	3	*	*	*	13

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.59 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(e-İzin Yazılımı, yıl)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	11	20	31

Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	7	18	25
Çevre İzni Muafiyet Sayısı	-		
TOPLAM	18	38	56

Grafik F.24 – Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(e-izin yazılımı, 2021)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde sanayi tesislerinin Çevre kanunu uyarınca alması gereken ÇED kararları, çevre izin ve lisansları iş ve işlemleri devam etmektedir. Sürekli gelişim gösteren sanayi tesislerinde gerekli denetimler yapılarak çevre kanuna uymaları sağlanmaktadır. Çevre kanununa uymayanların tespiti halinde ise gerekli idari ve yasal işlemler uygulanmaktadır.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü,2021
e-ÇED Yazılımı,2021
e-İzin Yazılımı,2021

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

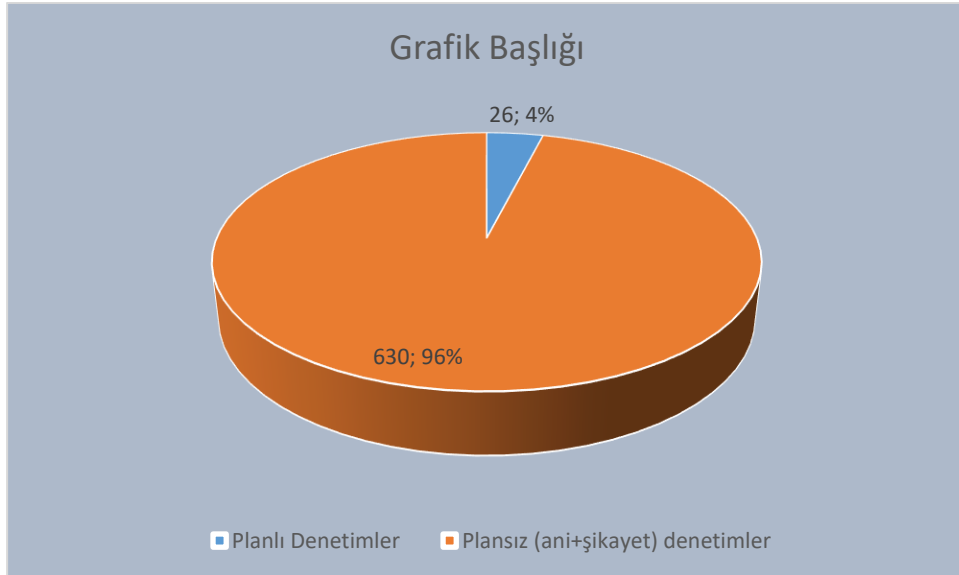
- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.60 - Kahramanmaraş ilinde 2020 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı

(e-denetim yazılımı, 2021)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	26
Plansız (ani+şikayet) denetimler	630
Genel toplam	656

Grafik G.25 – ÇŞİM tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı

(e-denetim yazılımı, 2021)

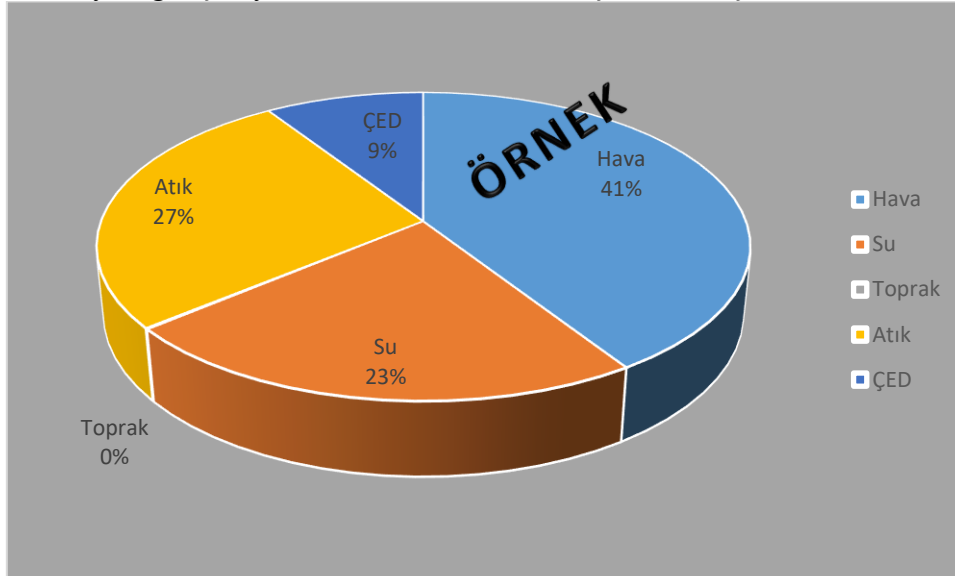
G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.61 – 2020 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, yıl)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	320	180	1	210	-	-	72	783
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	200	150	1	180	-	-	72	603
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	100	100	-	-	100	100

Not:Aynı işletme için aynı tarih aralıklarından birden fazla sayıda şikâyet başvurusu olmasından dolayı, ilgili şikâyetler tek denetim ile sonuçlandırılmıştır.

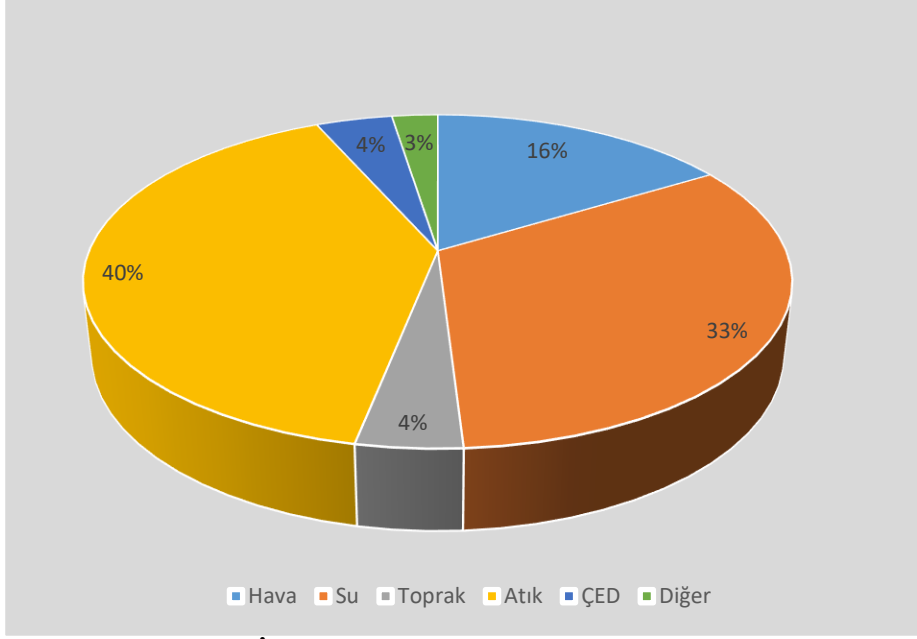
Grafik G.26 – 2020 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2021)

G.3. İdari Yaptırımlar

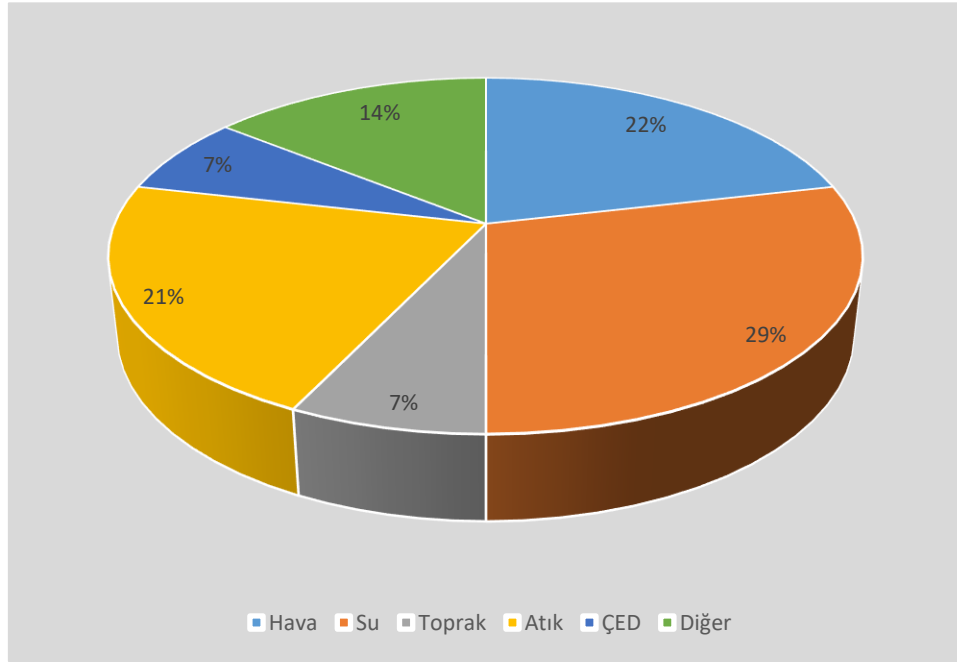
Çizelge G.62 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(e-denetim yazılımı, 2021)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	287,606.00	575,233.00	72,197.00	708,019.00	-	-	73,730.00	44,218.00	1,761,03.00
Uygulanan Ceza Sayısı	3	4	1	3	-	-	1	2	14

Grafik G.27 – 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2021)

Grafik G.28 - 2020 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(e-denetim yazılımı, 2021)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlde faaliyeti durdurma/kapatma kararı verilen tesis bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde idari yaptırım kararı verilen firmalardan %29 oranı ile su kirliliğine sebebiyet veren firmalar başı çekmekle birlikte, %21 Atık olarak kirletici faaliyetlerden dolayı, %7 ÇED ihlalinden dolayı ve %22'lik Hava kirliliğinden dolayı, %7'lik Toprak kirliliğinden dolayı, %14'lük Diğer sebeplerle toplamda 2020 yılında 14 adet idari yaptırım uygulanmıştır

Kaynaklar

Kahramanmaraş evre ve şehircilik İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı, 2021

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

5 Haziran Çevre Günü Etkinlikleri Covid-19 pandemisi nedeni ile yapılamamıştır.

Sıfır Atık Bilgi Sistemi verilerine göre 01.01.2020-31.12.2020 tarihleri arasında 6309 kurum/kuruluş temsilcine eğitim verilmiştir

Sıfır Atık Bilgi Sistemi verilerine göre 01.01.2020-31.12.2020 tarihleri arasında 33.533 öğrenciye eğitim verilmiştir.

İl Müdürlüğümüz teknik elemanları tarafından Eğitim Kurumları ziyaret edilerek odak noktası personellere Sıfır Atık konulu eğitimler verilmiştir.

Kaynaklar

Kahramanmaraş Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü